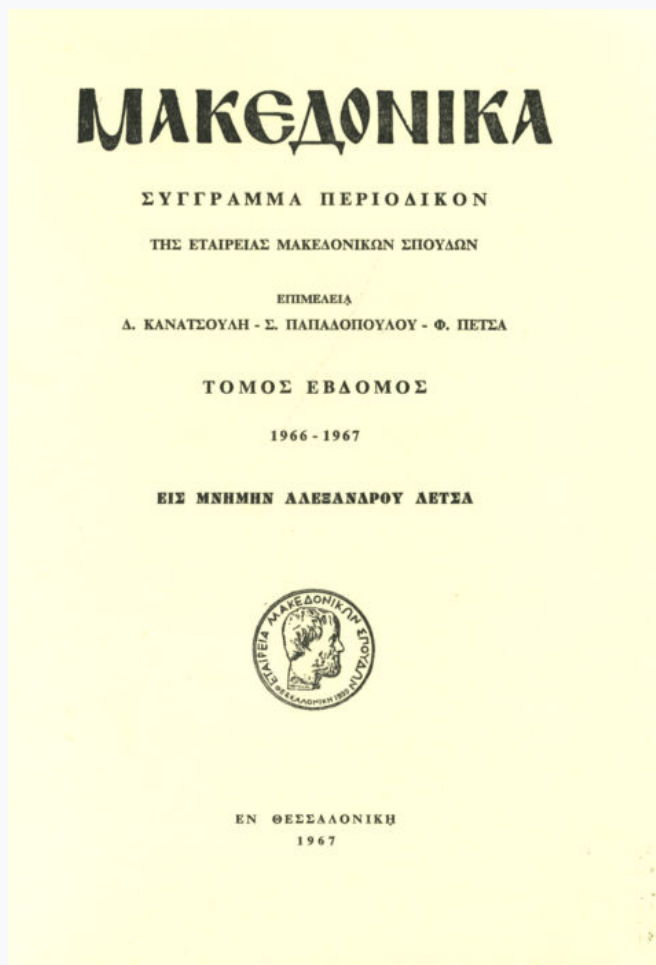

Μακεδονικά

Τόμ. 7 (1967)

Εις μνήμην Αλέξανδρου Λέτσα

Εμπορική αλληλογραφία εκ Θεσσαλονίκης
(1742-1759)

Κ. Δ. Μέρτζιος

doi: [10.12681/makedonika.974](https://doi.org/10.12681/makedonika.974)

Copyright © 2015, Κ. Δ. Μέρτζιος

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Μέρτζιος Κ. Δ. (1967). Εμπορική αλληλογραφία εκ Θεσσαλονίκης (1742-1759). *Μακεδονικά*, 7, 94-147.
<https://doi.org/10.12681/makedonika.974>

ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΕΚ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

(1742-1759)

Α. ΠΡΟΛΟΓΟΜΕΝΑ

Δημοσιεύεται κατωτέρω ανέκδοτος άλληλογραφία ἐκ Θεσσαλονίκης, ἀνευρεθεῖσα προσφάτως εἰς τὸ Κρατικὸν Ἀρχεῖον Βενετίας¹ μεταξὺ τοῦ ἐν Θεσσαλονίκη Ἀνδρονίκου τοῦ Πάικου καὶ τοῦ ἐν Βενετία μεγαλεμπόρου Κόμητος Δημητρίου Περούλη, Ἀθηναῖου.

Ἡ οἰκογένεια Περούλη ὑπῆρξε μία ἀπὸ τὰς ἐγκριτωτέρας τῶν Ἀθηνῶν. Πρῶτος ἀναφέρεται ὡς ἔμπορος ἐν Βενετία ὁ Μιχαὴλ Περούλης, ὅστις διὰ τῆς ἰδιογράφου — ἐλληνιστί — διαθήκης του τῆς 22 Ἰουλίου 1706² ὀρίζει, ἵνα — ἀφοῦ καταβληθοῦν μερικὰ κληροδοτήματα — ἡ περιουσία του περιέλθῃ κατὰ τὸ ἥμισυ εἰς τοὺς ἀνεψιούς του Μιχαὴλ καὶ Σπυρίδωνα, υἱοὺς τοῦ ἀδελφοῦ του Δημητρίου, τὸ δὲ ἕτερον ἥμισυ τὸ ἀφήνῃ εἰς τὸν προανεψιὸν του, υἱὸν τοῦ Σπυρίδωνος, ὀνόματι Δημήτριον καὶ εἶναι αὐτὸς ὁ μεγαλέμπορος ποὺ συνηλλάσεται μὲ τὸν Ἀνδρόνικον τὸν Πάικον.

Ὁ ἀναφερθεὶς Σπυρίδων Περούλης, ἰατρός τὸ ἐπάγγελμα, ἦτο πλούσιος καὶ φιλόανθρωπος ὁμογενής. Αὐτὸς εἶναι, ποὺ ἐκάλεσεν ἐξ Ἀθηνῶν τὸν νεαρὸν Ἰωάννην Πατούσαν καὶ τὸν ἔστειλεν³ εἰς Ρώμην δι' ἐξόδων του, ἵνα σπουδάσῃ ἐκεῖ εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Κολλέγιον, ὁπόθεν ἐπανελθὼν ἐξελέγη ὡς Διευθυντῆς τοῦ Φλαγγινεῖου Φροντιστηρίου, ἐξέδωκε δὲ τὸ 1710 τὴν τετράτομον Φιλολογικὴν Ἑγκυκλοπαιδεΐαν, τὴν ὁποίαν εἰς ἔνδειξιν εὐγνωμοσύνης ἀφιέρωσε «τῷ ἐκλαμπροτάτῳ καὶ ἐνδοξοτάτῳ Κόμητι, Φιλοσοφίας καὶ Ἰατρικῆς Διδασκάλῳ, Ἐξοχωτάτῳ Κυρίῳ Κυρίῳ Σπυρίδωνι τῷ Περούλιῳ, εὐπατρίδι Ἀθηνῶν».

Ἄλλὰ εἶχον καὶ τὸν τίτλον τοῦ Κόμητος οἱ Περούλαι. Ὁ τίτλος οὗτος δὲν ὑπῆρχεν εἰς τὴν Βενετικὴν Ἀριστοκρατίαν, ὅπου ὁ μοναδικὸς

¹ A. S. V. - Fraterna Grande S. Antonino, Archivio privato Perulli, Busta 12.

² Κ. Δ. Μέρτζιου, Μικρὸς Ἑλληνομῆμων, τευχ. Β', σ. 94-96.

³ Τοῦ αὐτοῦ, Οἱ Ἀθηναῖοι ἱεροδιδάσκαλοι Πατούσαι ἐν Βενετία, περιοδ. «Ἀθηναϊκά», τεύχη 22, 23 καὶ 24.

τίτλος εὐγενείας ἦτο ὁ «τοῦ εὐγενοῦς ἀνδρὸς» N.H. (nobil homo) καὶ τίποτε ἄλλο. Ὑπῆρχε βέβαια καὶ ὁ τίτλος τοῦ ἱππότη τοῦ Ἁγίου Μάρκου, ὁμῶς ἐδίδεται εἰς ἐξαιρετικὰς περιστάσεις, ἀλλ' ὁ τοῦ Κόμητος ἦτο ἀνυπαρκτος. Ἐν τούτοις, κατόπιν ἐνδελεχῶν ἐρευνῶν εἰς τὸ Κρατικὸν Ἀρχεῖον, ἀνεῦρον εἰς τὴν δέσμην ἀρ. 1051 τῶν Proveditori sopra Feudi τὸ Διάταγμα, διὰ τοῦ ὁποίου ὁ Γαληνότατος Δόγης Ἀλοῦσιος Μοτσενίγο ἀπένειμεν εἰς τοὺς Περούληδες τὴν 6ην Ὀκτωβρίου 1703 τὸν λίαν τιμητικὸν τίτλον τοῦ Κόμητος, διότι — λέγει τὸ Διάταγμα — «οἱ Περούληδες εἶναι μία ἀπὸ τὰς ἐγκριτωτέρας οἰκογενείας τῶν Ἀθηνῶν, ὅτι ἐγκατέλειψαν—κατὰ τὴν ἐκκένωσιν τῆς πόλεως — τὴν πατρίδα των καὶ πάντα τὰ ἀγαθὰ καὶ ἠκολούθησαν τὰ στρατεύματά μας εἰς τὸν Μορέαν καὶ ἐκεῖ εὕρισκόμενοι ἔδωκαν ἀπὸ τὰς δείγματα τῆς ἀφοσιώσεώς των πρὸς ἡμᾶς καὶ ὄχι μόνον κατέβαλον οἰκειοθελῶς χρηματικὰ ποσὰ ὑπὲρ τοῦ Δημοσίου, ἀλλὰ καὶ κατήρτισαν ἐν σώμα ἐθελοντῶν, δι' ἐξόδων των καὶ ἐβοήθησαν τὰς κατὰ τοῦ Τούρκου Σερασκέρη ἐπιχειρήσεις μας.... Ταῦτα πάντα βεβαιοῦνται ἀπὸ πιστοποιήσεις τῶν ἐκεῖ ἀνωτέρων ἡμετέρων Διοικητῶν, μηδὲ τοῦ Γαληνοτάτου Μοροζίνι ἐξαιρουμένου, καὶ ἵνα ἐπιδειχθῇ ἡ εὐνοια τῆς ἡμετέρας Δημοκρατίας πρὸς τόσον ἀφωσιωμένους ὑπηκόους, παραχωρεῖται αὐτοῖς ὁ τίτλος τοῦ Κόμητος, τὸν ὁποῖον δικαιοῦνται νὰ φέρουν καὶ οἱ ἀπόγονοί των».

Ὁ κόμης Δημήτριος Περούλης ἐπιδοθεὶς εἰς ἐμπορικὰς ἐπιχειρήσεις ἔφθασεν εἰς τοιαύτην ἀκμὴν, ὥστε ἀπέκτησε κτήματα διάφορα ἐν Βενετία καὶ εἰς τὰ περίχωρα καὶ εἶχε καὶ καράβια ἰδικὰ του. Τὸν εὕρισκόμενον προμηθευτὴν τοῦ ἄλατος εἰς τὸ ἐν Βενετία μονοπώλιον τοῦ Κράτους. Μὲ ἄλατι ἐφοδίαζε καὶ τὸ Μιλάνον καὶ ἔφθανε μέχρις Ἑλβετίας. Εἶχεν ἐνοικιάσει ἀλυκάς εἰς Λευκάδα, Κέρκυραν καὶ Δαλματίαν. Ἄλλη μεγάλη ἐπιχείρησις του ἦτο ἡ τῆς προμηθείας καπνῶν διὰ τὸν ἐν Βενετία Κρατικὸν Ὄργανισμὸν.

Τὴν 1ην Ἰουνίου 1741 συνεβλήθη μὲ τὸν Ὄργανισμὸν τοῦτον, ἀναλαβῶν τὴν ὑποχρέωσιν νὰ προμηθεύῃ ἐπὶ μίαν πενταετίαν τὰ ἀναγκαζοῦντα καπνὰ ἐπὶ προμηθείᾳ 1%. Εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις προσέλαβε καὶ τὸν λαμπρὸν του υἱὸν Σπυρίδωνα¹.

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ Περούλη. Ἀπομένει τώρα νὰ εἶπω ὀλίγα τινὰ καὶ διὰ τὸν Ἀνδρόνικον τὸν Πάικον, ἀπὸ τὸν ὁποῖον προέρχεται ἡ ἀλληλογραφία.

Οὗτος ἦτο δραστήριος ἔμπορος καὶ ἐκ τῶν προκρίτων τῆς Θεσσαλονίκης. Τὸ ὄνομά του συναντᾶται πολλάκις εἰς τὰ «Μνημεῖα Μακεδο-

¹ Εἰς τὰ Κρατικὰ Ἀρχεῖα εἶναι περὶ τὰς 51 δέσμαι, ἀφορῶσαι τὸν Δημήτριον καὶ Σπυρίδωνα Περούλην

νικῆς Ἱστορίας» μεταξύ τῶν παραληπτῶν καὶ φορτωτῶν.

Τὸ 1744 ἐμφανίζεται ὡς «μπαρατάριος», ἦτοι προστατευόμενος τῆς Ἀγγλίας. Καὶ δὲν ἠσχολεῖτο μόνον μὲ τὰ καπνά. Τὸ 1747 γράφει¹ ὁ Γάλλος Πρόξενος Thomas de Jonville, ὁ Ἀνδρονίκος Πάικος, ἄγγλος προστατευόμενος, ἐξήγαγε τὴν μεγαλύτεραν ποσότητα βάμβακος. Τὸ 1762² ἀναφέρεται ὡς ἀντιπρόσωπος τῶν παλαιῶν ἐν Βενετία ἐνοικιαστῶν τοῦ ἐπὶ τῶν καπνῶν μονοπωλίου καὶ ἔχει εἰς τὰς ἀποθήκας του 1200 δέματα πρὸς φόρτωσιν.

Τὸ 1766³ συνυπογράφει πιστοποιητικὸν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Θεσσαλονίκης ὡς «Μέγας Λογοθέτης» καὶ τέλος τὸ 1767⁴ ἀναφέρεται μετὰ τοῦ υἱοῦ του Παναγιώτη, τὸν ὁποῖον εἶχε στείλει εἰς Βενετιάν πρὸς μετεκπαίδευσιν, μεταξύ τῶν παραληπτῶν καὶ φορτωτῶν.

Τὰ δημοσιεύμενα ἔγγραφα εἶναι μόνον τέσσαρες μακραὶ ἐπιστολαὶ τοῦ Α. Πάικου πρὸς τὸν Δ. Περούλην καὶ μία ἐνὸς ἄλλου πρὸς τὸν ἴδιον. Ἐπισυνάπτονται δὲ μερικαὶ δεκάδες τιμολογίων καὶ λογαριασμῶν δι' ἀγορὰν καπνῶν, κρασιῶν Σκοπελίτικων καὶ ἄλλων εἰδῶν. Αἱ ἐπιστολαὶ τῆς δεκαπενταετίας (1742-1759) θὰ ἔπρεπε νὰ εἶναι τουλάχιστον 150 ἢ 200, διότι ὁ Πάικος δὲν ἐβαρύνετο νὰ γράφῃ. Εἰς μίαν ἐπιστολὴν τῆς 9-10-1759 βεβαιώνει ἀποστολὴν ἐτέρων ἐπτὰ μεταξύ Ἰουνίου καὶ Αὐγούστου. Τί ὅμως συνέβη; Τὰς ἄλλας ἐπιστολάς τὰς ἀπέρριψεν ὁ Περούλης καὶ ἐκράτησε, μαζὶ μὲ τοὺς λογαριασμοὺς, μόνον τέσσαρας ἐπιστολάς, ὅπου γίνονται παρὰ τοῦ Ἀνδρονίκου δυσμενεῖς κρίσεις κατὰ τοῦ ἐν Βενετία πρωτεξάδελφου του Δημητρίου Πάικου, ὅστις ἀφοῦ εὐηργετήθη πολυειδῶς ἀπὸ τὸν Περούλην, τοῦ ἐκίνησεν ἀγωγὴν καὶ ἡ δικογραφία διεσώθη εἰς τὸ Ἀρχεῖον. Ἐκράτησε, λέγω, τὰς ἐπιστολάς ταύτας, ἵνα τὰς παρουσιάσῃ ἐνδεχομένως εἰς τὸ Δικαστήριον καὶ ἀποδείξῃ τί ὑποκείμενον εἶναι ὁ Δημήτριος Πάικος, τὸν ὁποῖον κατηγορεῖ ὡς ἀνέντιμον καὶ αὐτὸς ὁ πρωτεξάδελφός του.

Εἶναι λυπηρὸν ὅτι δὲν διεσώθη ἡ ὀγκώδης ἀλληλογραφία τοῦ Ἀνδρονίκου Πάικου. Οὗτος δὲν ἦτο ἄμοιρος παιδείας καὶ ἦτο καὶ καλὸς λογιστής, καίτοι εἰς τινα σημεῖα ὑπάρχουν μερικὰ λάθη ἀσήμαντα, τὰ ὁποῖα ἀφῆκα ὡς ἔχουν.

Τὰ τιμολόγια του καὶ οἱ λογαριασμοὶ εἶναι πολλαπλοῖ. Καὶ τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὸ ὅτι, ἐνῶ εἰς τὰ τιμολόγια χρεώνει προμήθειαν 2% καὶ

¹ N. Svoronos, Le commerce de Salonique au XVIIIe siècle, Paris 1956, σ. 203.

² Κ. Δ. Μέρτζιου, Μνημεῖα Μακεδονικῆς Ἱστορίας, Θεσσαλονίκη 1947, σ. 390.

³ Μέρτζιου, ἔ.ἀ. σ. 399.

⁴ Μέρτζιου, ἔ.ἀ. σ. 402.

ταῦτα παρουσιάζοντο παρὰ τοῦ Περούλη εἰς τὸν Ὀργανισμὸν Καπνῶν, ὅμως κατόπιν μυστικῆς συμφωνίας μεταξύ των, ὁ Πάικος ἐκράτει μόνον 1% καὶ τὸ ἄλλο τὸ πιστώνει εἰς ἰδιαίτερον λογαριασμὸν τοῦ Περούλη. Ἔτσι ἐξηγεῖται διατι εἰς τοὺς λογαριασμοὺς ὑπάρχουν ἐπαναλήψεις, ἀ-κακεφαλαιώσεις καὶ τὰ τοιαῦτα.

Ὅπως δὴποτε ὅμως ἀπὸ τὰ τιμολόγια μανθάνομεν μὲ ποῖα καὶ πόσα ἐξοδα ἐπεβαρύνοντο τὰ καπνὰ ἀπὸ τῆς ἡμέρας, ποὺ εἰσήγοντο εἰς τὰς ἀποθήκας, μέχρι τῆς ἐπὶ τῶν πλοίων φορτώσεως των.

Ὡς πρὸς τὰ ἐκ Βενετίας ἐμβάσματα διὰ τὴν πληρωμὴν τῶν καπνῶν ταῦτα ἐγίνοντο ἢ διὰ συναλλαγματικῶν, πληρωτέων εἰς Κωνσταντινουπόλιν καὶ Θεσσαλονικίην, ἢ διὰ χρηματοδεμάτων, ἅτινα ἀπεστέλλοντο μέσῳ Ἀθηνῶν ἢ Κερκύρας, ἢ μὲ τὰ εἰς Θεσσαλονικίην καταπλέοντα πλοῖα. Τὰ δὲ νομίσματα, ποὺ ἐκυκλοφόρουν τότε, ἦσαν ἢ ἀσλάνια¹ ἢ ρεάλια ἢ τάλληρα ἢ τζεκίγια.

Τὰ ἀσλάνια καὶ τὰ ρεάλια εἶχον ἐξισώσει οἱ ἐν Θεσσαλονικίῃ μὲ τὶς πιάστρες, δηλαδὴ ἓνα ἀσλάνι ἢ ἓνα ρεάλι ὑπελογίζετο πρὸς 120 ἄσπρα². Ὡς πρὸς τὰ τάλληρα ταῦτα ἤξιζον 243-245 ἄσπρα, τὰ δὲ τζεκίγια, τὰ ἄλλως λεγόμενα φλωριά Βενέτικα, τὰ ὑπελογίζον πρὸς 460-465 ἄσπρα. Εἶχον ἐξισώσει καὶ τὰ τρεχούμενα δουκάτα τῶν λιρῶν 6 καὶ σολδ. 4 ἢ 124 σολδία (ἢ λίρα πρὸς 20 σολδία) καὶ ὑπελογίζετο τὸ σολδι τὸ βενετζιάνικο ἴσον μὲ ἓνα ἄσπρον, ἦτοι τὸ τρεχούμενον δουκάτο πρὸς 124 ἄσπρα.

Εἰς τὰ τιμολόγια τοῦ Πάικου σημειοῦνται καὶ ὄχι μικραὶ ποσότητες κρασιῶν ἀπὸ τὴν νῆσον Σκόπελον, τὰ ὅποια διὰ Θεσσαλονικῆς ἐξήγοντο εἰς Βενετίαν. Ἐναφέρονται ὁμοίως, πλὴν τῶν καπνῶν, καὶ ἀμπάδια, μαλλιά, ὀλίγοι τάπητες καὶ ἐλάχιστες λοντρόμπολες.

Τὰ καπνὰ ἦσαν τριῶν ποιότητων, ἦτοι τὰ Κοινά, ποὺ ἀναφέρονται ἐνίοτε μὲ τὸ ὄνομα Καπὰν, τὰ Γένιτζε καὶ τὰ Καραδάγ. Περί τῶν τριῶν τούτων ποιότητων ἐγίνε λόγος πολὺς εἰς τὰ «Μνημεῖα Μακεδονικῆς Ἱστορίας» καὶ θεωρῶ περιττὸν νὰ ἐπανεέλθω.

Καὶ κάτι ἄλλο θέλω, ἐν τέλει, νὰ προσθέσω καὶ νὰ ὑποσημειώσω. Τὴν 26ην Μαΐου 1743 ὁ Πάικος παρέλαβεν ἐν φορτίον μὲ διάφορα ψιλικά μὲ ἐντολήν νὰ τὰ πωλήσῃ διὰ λογαριασμὸν τοῦ φορτωτοῦ Δημητρίου Περούλη. Τὰ ψιλικά ταῦτα ἐπωλήθησαν μὲ κέρδος 25% ἐπὶ τοῦ τιμολογίου καὶ οὕτω τὰ ἄσπρα 204.632 τῆς ἀξίας των ἐγιναν 255.760!

Παρόμοιον κέρδος οὕτε κατὰ διάνοιαν ἤμποροῦν νὰ φαντασθοῦν οἱ σημερινοὶ εἰσαγωγεῖς. Ἄλλὰ τότε, λόγῳ τοῦ ὅτι τὰ καράβια κάποτε ἐφθα-

¹ Βλ. Μέρτζιου, Μικρὸς Ἑλληνομνήμων, Β' σ. 124-126.

² Βλ. Μέρτζιου, Μνημεῖα Μακεδονικῆς Ἱστορίας, σ. 52, 225.

νον εις τὸν προορισμὸν καὶ κάποτε ὄχι καὶ διότι ἀντεμετώπιζον καὶ τὰς ἐπιδρομὰς τῶν κουρσάρων, ὑπῆρχεν ἔλλειψις ὠρισμένων ἐμπορευμάτων καὶ ἰδίᾳ ψιλικῶν, ποὺ εἰσήγοντο ἐκ Βενετίας, καὶ μόνον ἔτσι ἐξηγεῖται τὸ 25% κέρδος ἐπὶ τοῦ τιμολογίου.

Β. ΤΑ ΕΓΓΡΑΦΑ

Ἴδου τώρα τὰ ἀνευρεθέντα χειρόγραφα:

1

Θεσσαλονίκη τῆ 6 Ἰουλίου 1742 (μετάφρασις ἐκ τοῦ Ἰταλικοῦ)

λογαριασμὸς ἀγορᾶς καὶ ἐξόδων τῶν κάτωθι ἀναφερομένων ποσοτήτων καπνῶν Θεσσαλονίκης φορτωθεῖσων κατ' ἐντολὴν τῶν κυρίων Γεωργίου καὶ Θεοφίλου ἀδελφῶν Γεωργίβαλο¹ ἐπὶ τοῦ πλοίου «Ἅγιος Δημήτριος» ὑπὸ τὸν ἰπότην καπετὰν Τζουάνε Μπρόντζα κυβερνήτην, διὰ λογαριασμὸν τοῦ ἐν Βενετίᾳ Γενικοῦ ὀργανισμοῦ καπνῶν.

			ρεάλια ἄσπρα			
1) ποιότητος κοινῆς ὀκάδες	12530	πρὸς ἄσπρα	20	τὴν ὀκᾶν	2088.100	
» » »	1253	» »	15 ¹ / ₂	»	161.101	
» » »	33343	» »	20 ¹ / ₂	»	5696.11	
» » »	10289	» »	20	»	1714.100	
» » »	17772	» »	21	»	3110.12	
» » »	4753	» »	20 ¹ / ₄	»	802.48	
» » »	6320	» »	20	»	1053.40	
» » »	1305	» »	19	»	206.75	
» » »	13500	» »	20 ¹ / ₂	»	2306.30	
» » »	21790	» »	21	»	3813.30	
» » »	3864	» »	21	»	676.24	
» » »	9432	» »	21	»	1650.72	
» » »	23755	» »	21 ¹ / ₂	»	4256.12	
» » »	1180	» »	20 ¹ / ₂	»	201.70	
» » »	2057	» »	19 ¹ / ₂	»	334.30	
» σύνολον ὀκ.	163143			ρεάλια	28072.35	

¹ Ἦσαν Ἀθηναῖοι ἔμποροι, τοὺς ὁποίους εὐρίσκομεν πότε εἰς Βενετίαν, ἄλλοτε εἰς Θεσσαλονικὴν καὶ ἄλλοτε εἰς τὸν Μιστράν. Εἶχον καὶ ἐμπορικὸν πρᾶκτορα εἰς Θεσσαλονικὴν, τὸν Διοματάρην Μόρον, τοῦ ὁποίου δημοσιεύεται περαιτέρω γράμμα πρὸς τὸν Περούλην.

2) ποιότητος Καραδᾶ:

οκάδες	32288	πρὸς ἄσπρα	$29\frac{1}{3}$	=	ρεάλια	7892.71
»	2740	»	»	26	=	» 593.75
»	2954	»	»	28	=	» 689.32
»	16403	»	»	29	=	» 3964.7
»	7471	»	»	28	=	» 1743.28
ὅκ.	61856				ρεάλια	14882.93

3) ποιότητος Γένιτζε:

οκάδες	693	πρὸς ἄσπρα	30	=	ρεάλια	173.30
»	970	»	»	$31\frac{1}{4}$	=	» 252.72
»	848	»	»	$29\frac{1}{2}$	=	» 208.56
»	1373	»	»	30	=	» 344.60
»	2033	»	»	30	=	» 508.30
»	2261	»	»	31	=	» 584.11
»	7947	»	»	32	=	» 2119.26
ὅκ.	16130				ρεάλια	4190.45

ἀνακεφαλαίωσις τῶν ποσοτήτων καὶ τῆς ἀξίας:	ρεάλια ἄσπ.
ποιότητος κοινῆς οκάδες	163143 ρεάλια 28072.35
» Καραδᾶ »	61856 » 14882.93
» Γένιτζε »	16130 » 4190.45
ὅκ.	241129 ρεάλια 47145.53

Ἔπονται τὰ ἔξοδα:

μεσιτεία πρὸς μισό τὰ 100	ρεάλια	235
σάκκοι 52 ζεύγη διὰ τὰ παλαιὰ καπνὰ δι' ἀχθοφορικὰ ἀπὸ τελωνεῖον μέχρις ἀποθήκης	»	16.93
διὰ τὴν τοποθέτησιν 1729 δεμάτων πρὸς ἄσ. 6	»	71.48
σπάγγος διὰ τὴν ραφὴν τῶν σάκκων	»	86.54
ὅκ. 66 πρὸς ἄσπρα 40 τὴν ὀκᾶν	»	22
εἰς τοὺς ἀχθοφόρους διὰ τὴν μετακίνησιν τῶν δεμάτων, ἵνα ἀερίζωνται	»	13.75
διὰ τὸν ἀγγελιοφόρον ποῦ ἦλθεν ἐξ Ἀθηνῶν μεταφέρων τὸ χρηματόδεμα	»	10
διὰ ἓνα ἔμμισθον ἄνδρα πρὸς φύλαξιν τῶν δεμάτων ἐπὶ 6 μῆνας πρὸς ρ. 5 μηνιαίως	»	30

διά τούς άχθοφόρους, ίνα μεταφέρουν εις τὸ σκάλωμα 2997 δέματα	ρεάλια	80
διὰ ἀγοράν τριχιᾶς πρὸς σφίξιμον τῶν δεμάτων	»	13.45
δι' ἀγοράν πανιοῦ, ίνα ἐπισημανθοῦν τὰ δέματα Καραδᾶ	»	6.75
ἔξοδα δι' ἀγοράν καρφιῶν καὶ λαδιοῦ ίνα συσφιχθοῦν τὰ δέματα	»	3.96
ἔξοδα ποῦ ἔγιναν, ὅταν ἐξεδηλώθη πυρ- καϊὰ εἰς τὴν ἀποθήκην, ίνα μεταφερθοῦν τὰ δέματα εἰς ἄλλην	»	37.24
εἰς τούς Ἑβραίους ποῦ ἐβοήθησαν εἰς τὴν ἀποθήκην	»	2.79
εἰς τελωνεῖον διὰ δέματα 2997 πρὸς 20 ἄσπρα τὸ δέμα	»	447
«μπεδαέτι» ¹ ἐπὶ ὀκάδων 211575 πρὸς 2 ἄσ.	»	3526.30
εἰς τὸν ζυγιστὴν τοῦ δημοσίου διὰ δέ- ματα 4131 πρὸς 1 ἄσπρον τὸ δέμα (τὰ ἐν λόγῳ δέματα ἔγιναν 2997 μεγα- λύτερα)	»	34.51
δι' ἐνοίκιον ἀποθήκης πρὸς 10 ρ. τὸν μῆνα	»	80
» » δι' ἕν ἔτος	»	105
» » διὰ 5 μῆνας × 7	»	35
» » δι' ἕν ἔτος	»	35
» » » » »	»	65
» » διὰ τρεῖς μῆνας	»	16
» » δι' ἕν ἔτος	»	85
ἔξοδα ρ. εἰς μεταφορὰν		5057.70 ἀξία ρ. 47145.53
ἐκ μεταφορᾶς.....ρεάλια		5057.70 ρεάλια 47145.53
διὰ τὸ πιεστήριον, ίνα συμπιεσθοῦν 2758 δέματα πρὸς ἄσπρα 3 τὸ δέμα	»	68.14
διὰ δῶρον εἰς τὸν ζυγιστὴν καὶ δι' ἀγο- ράν 5 μπράτσων ἐριούχου διὰ τὸν γε- νίτσαρον ποῦ εἶναι φρουρὸς εἰς τὴν πύλην τοῦ κάστρου	»	21.60

¹ Ἡ λ. ἀραβικὴ σημαίνει «καινοτομία». Πρόκειται δηλαδὴ περὶ νέου φόρου.

διὰ προξενικὸν δικαίωμα πρὸς 2 τὰ 100 καὶ κατόπιν παραχωρήσεως τοῦ προξένου κατεβλήθησαν μόνον ρεάλια	»	428.24	
δι' ἔξοδα καταβληθέντα εἰς τὸν Νικό- λαον Σακαρίτην πού μετέφερε τὰ χρή- ματα ἐξ Ἀθηνῶν εἰς Θεσσαλονικὴν μέ- σῳ Λαρίσης	»	34.45	
ἔξοδα πού ἔκαμεν ὁ ἴδιος κατὰ τὴν με- ταφορὰν τῶν χρημάτων	»	11.30	
δι' ἄλλα ἔξοδα εἰς τὸ τελωνεῖον πρὸς ἄσπρα 2 τὸ καντάρι ἐπὶ κανταρίων 5480 εἶναι αἱ ὀκάδες 211575	»	91.40	5713.22
		<u>ρεάλια</u>	<u>52858.75</u>
προμήθεια 2 στὰ 100	»		1057.20
Σύνολον ἀξίας καὶ ἐξόδων ρ.			<u>53915.95</u>

2

τῆ 5 Ἰουλίου 1742 - Θεσσαλονίκη

(μετάφρασις ἐκ τοῦ Ἰταλικοῦ)

Ἀκολουθεῖ ὁ λογαριασμὸς τῆς ἀγορᾶς, τοῦ κόστους καὶ ἐξόδων τῶν
400 δεμάτων καπνῶν ποιότητος Καραδᾶ, φορτωθέντων ἐπὶ τοῦ πλοίου
«Ἅγιος Δημήτριος» ὑπὸ πλοίαρχον τὸν ἱππότην Τζουάνε Μπρόντζα:

Δέματα 400 καπνῶν Καραδᾶ ὀκ. 22652 πρὸς ἄσπρα 30 τὴν ὀκᾶν		ρεάλια ἄσ.
		5663
Ἐξοδα:		
διὰ τὸ «μπιδιαετ» πρὸς δύο ἄσπρα κατ' ὀκᾶν		377.64
ἔξοδα εἰς τὸ σκάλωμα πρὸς ἄσπρα 20 τὸ δέμα		66.80
δικαίωμα διὰ 514 καντάρια πρὸς ἄσπρα 2 τὸ καντάρι		8.68
διὰ τὸν ζυγιστὴν τοῦ δημοσίου πρὸς ἄσπρον 1 τὸ δέμα		3.40
διὰ τοὺς ἐργάτας πού ἔσφιξαν τὰ δέματα εἰς τὴν μηχανὴν πρὸς 3 ἄσπρα τὸ δέμα		10
δι' ἐνοίκιον τῆς μηχανῆς πού πιέζει καὶ σφίγγει		1
διὰ τοὺς ἀχθοφόρους πού μετέφεραν τὰ δέματα εἰς τὸ σκάλωμα πρὸς 3 ἄσ. τὸ δέμα		10
διὰ μεσιτεῖαν πρὸς ἀγορὰν τῶν καπνῶν πρὸς μισὸ τὰ ἑκατὸν ρεάλια 28, ἀλλὰ τοὺς ἐδόθησαν μόνο τὰ μισὰ		14
προξενικὸν δικαίωμα διὰ τὰ ἄνω δέματα ὀκ. 22652 ἐκτιμηθέν-		

τα πρὸς 12 ἄσπρα τὴν ὀκᾶν, κάμνουν ἄσπρα 271.824 ἦτοι ρεά- λια $2265.24 \times 2\%$	45.36
διὰ τὴν φόρτωσιν ἐπὶ τοῦ πλοίου κατεβλήθη εἰς τὸν κάτοχον τοῦ ἀνυψωτικοῦ μηχανήματος δικαίωμα 3 ἄσ. τὸ δέμα, 400×3	10
Σύνολον ρεάλια	6209.48
Τζουάνε Μπρόντζα	

3

Φορτωτικὴ

τῆ 6 Ἰουλίου 1742 ἐν Θεσσαλονίκη (μετάφρασις ἐκ τοῦ Ἰταλικοῦ).
Ἐφόρτωσεν εἰς τὸν λιμένα τοῦτον τῆς Θεσσαλονίκης, μὲ τὸ ὄνομα
τοῦ Θεοῦ καὶ εἰς σῶαν παραλαβὴν, ὁ κύριος Γεώργιος Γεωργίβαλος καί,
ἐν ἀπουσίᾳ τούτου, ὁ κύριος Τζιοματάρι Μόρο, κατ' ἐντολὴν τῶν κυρίων ἀ-
δελφῶν Γεωργίου καὶ Θεοφίλου Γεωργίβαλων, διὰ λογαριασμόν τοῦ Γε-
νικοῦ Ὄργανισμοῦ Καπνῶν Βενετίας, ἐπὶ τοῦ καταστρώματος τοῦ πλοί-
ου ὀνομαζομένου «Ἅγιος Δημήτριος» ὑπὸ πλοίαρχον τὸν ἱππότην Τζουά-
νε Μπρόντζα τὰ κάτωθι δέματα, ἵνα τὰ μεταφέρῃ καὶ τὰ παραδώσῃ μὲ τὸ
παρὸν ταξιδίδιον εἰς Βενετίαν, εἰς τὸν κύριον κόμητα Δημήτριον Περού-
λην ἢ εἰς τὸν νόμιμον ἀντιπρόσωπόν του, ὁ δὲ ναῦλος θὰ καταβληθῆ κα-
τὰ τὴν αἰσίαν ἀφίξιν.

Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἔγινεν ἡ παροῦσα φορτωτικὴ εἰς τριπλοῦν,
ἐκ τῶν ὁποίων μόνον μία θεωρεῖται ἔγκυρος. Ὁ δὲ Κύριος ὁ Θεὸς εἶθε
νὰ συνοδεύσῃ τὸ πλοῖον ἀσφαλῶς εἰς τὸν προορισμόν του. Ἀμήν.

1) Χίλια ἑπτακόσια εἴκοσι ἑπτὰ (ἀρ. 1727) δέματα καπνὰ Κοινὰ βιά-
ρους ὀκάδας 163.143 (ἑκατὸν ἐξήντα τρεῖς χιλιάδας ἑκατὸν σαράντα τρεῖς).

2) Χίλια τριάντα ἓνα δέματα (ἀρ. 1031) καπνὰ Καραδᾶ ζυγίζοντα
ὀκάδας ἐξήντα δύο χιλιάδας εἴκοσι τρεῖς (ἀρ. 62023).

3) Διακόσια τριάντα ἑννέα (ἀρ. 239) δέματα καπνὰ Γένιτζε ζυγίζον-
τα ὀκάδας δεκαεξὶ χιλιάδας ἑκατὸν τριάντα μίαν (ἀρ. 16131).

ὑπογραφή : Zuanne Bronza.

4

Ἐλληνητικὴ ἀλληλογραφία ὡς ἔχει ἐν πρωτοτύπῳ:
« κόπια διὰ τὴν βενετίαν

πρὸς τὸν ἐκλαμπρότατον σινὸρ κόντε δημήτριον Περούλην
29 δεκεμβρίου 1742 Θεσσαλονίκη

+ σήμερον ἔλαβα τιμίαν σου γραμμένη εἰς ταῖς 4 ὀκτομβρίου μὲ ἀγγιόν-

τα¹ εἰς τῆς 24 τοῦ αὐτοῦ μετὰ τὴν ὁποῖαν εὐλέπω ὁποῦ ἐσπηδήρισες² διὰ ἐμένα τάλερα 2000 καὶ γίνονται μετὰ αὐτὰ ὄλλα 6800 καὶ λές ὅτι νὰ εἶναι περίτου³ ἀπὸ τὴν μισην τιμὴν ὁποῦ θέλουν κόψη οἱ καπνοὶ, ἐγὼ τὴν ἐκκλαμπρότην σου μετὰ περισσές μου τὴν ἔγραψα ὅτι ἐφέτος οἱ καπνοὶ κοστίζουν περίτου ἀπὸ τὰ πέρση⁴ 30 τὰ 100 καὶ ἡ κουαλιτὰ⁵ τῶν ἡμπεριόρες⁶ καὶ κάμνουν χρία ἡντζήρκα⁷ διὰ τοὺς ὄσους καπνοὺς μετὰ ὀρδινήσας⁸ νὰ κάμη ἡ σούμα⁹ τῶν γρόσια 33000 καὶ ἡ ἐκκλαμπρότη σου ἔστειλες μόνον γρόσια 13600. Τώρα λόγιασε πόσα λύπου, ἂν καλὰ διὰ τώρα ἄς εἶναι διὰ ἀγάπην σου ἔτζι, ἐπειδὴ καὶ στεκόμεθα εἰς τὴν ἐλπίδα τῶν ταξιμάτων της, ὁμοίως καὶ διὰ τὴν ὑπόθεσιν ὁποῦ μοῦ γράφει ὁ ἐξάδελφός μου ὅτι ἐσυμφωνίσεταν τιουτὶς λογῆς. ἐγὼ διὰ ἀγάπην σου καὶ ἐτοῦτο τὸ ἀτζε-τάρω¹⁰, ὅμως θέλω εἰδῆ ταῖς προμέσαις¹¹ πῶς ἔχουν νὰ ἀκολουθίσουν. διὰ τοὺς καπνοὺς ἀκόμη εἰς ἕναν τόπον ἐκόπη τὸ παζάρι καὶ αὐτὸ ὄχι βέβαιον, λένε πρὸς ἄσπρα 12 1/2 ἔξω, εἰς ἄλλον ἀκόμη δὲν ἐκόπη. διὰ τὰ 300 φορτία ὁποῦ σὰς ἔγραψα μετὰ τὴν πρώτην μου γραφὴν θέλεται καταλάβη ἀπὸ ταῖς ἄλλαις ὅτι δὲν ἔλαβαν πέρασ καὶ εἶχα κάμη καὶ μετὰ ἄλλους ἐδῶ νὰ μοῦ δώσωσι τοὺς καπνοὺς τῶν, ὡς κοπῆ τὸ παζάρι ἐδῶ μέσα εἰς Θεσσαλονικὴν καὶ τοὺς ἔγραφα γραφὴν νὰ λάβουν τὰ ἄσπρα ἀπὸ τὴν Ντόλιανην¹² γρόσια 3000 διὰ καπάρη καὶ ὁ Χαραμῆς¹³ αὐτὸς διὰ νὰ τοὺς δώσῃ διὰ ἐμένα τὰ ἄσπρα ἔκαμεν μετὰ αὐτοὺς διὰ τοῦ λόγου του, αὐτὸ θέλει εἰπῆ ὄντας εἶναι δύο ἢ καὶ πολλοί, καὶ τὰ ἄσπρα τὰ ἐπῆρεν ἐπὶ αὐτοῦ εἰς δόλιανην διὰ νὰ μᾶς πέξῃ ἐτοῦτο τὸ ὁποῖον δὲν ἠθέλησα νὰ σοῦ τὸ γράψω ἔως τώρα, διὰ τὸ ὁποῖον ἤμποροῦσα ἂν εἶθελα νὰ τὸ πάρω ἀπὸ τὰς χεῖρας του, ὅμως εὐλέποντας ὅτι εἶναι ἡ ζημία ἐδικὴ σας, διὰ τοῦτο δὲν τὸ ἔκαμα καὶ μάλιστα ὁποῦ μετὰ τὸν ρεκομανδάρηζες¹⁴. μετὰ ὄλλον ἐτοῦτο γινώριζε ὅτι ἐγὼ εἰς ταῖς 27 τοῦ παρόντος καὶ 28, ἐπίρα μία παρτί-

¹ aggiunta = προσθήκη, ὑστερόγραφον.

² spedire = ἀποστέλλω, φορτώνω.

³ περισσότερο.

⁴ πέρσι.

⁵ qualità = ποιότης.

⁶ inferiore = κατωτέρα.

⁷ incirca = περίπου.

⁸ ordinare = παραγγέλλω.

⁹ somma = ὀλικόν.

¹⁰ accettare = δέχομαι.

¹¹ promesse = ὑποσχέσεις.

¹² Πολίχνη τῆς Βορείου Μακεδονίας, ὅπου ἐγένετο μεγάλη ἐμποροπανήγυρις. Γράφω ἄλλαχού ἐκτενέστερον.

¹³ Εἶναι ὁ Ζῶτος Χαραμῆς, Ἰωαννίτης.

¹⁴ raccomandare = συσταίνω.

δα ἀπὸ βάλες 120 πρὸς ἄσπρα 20¹/₂ καὶ βάλες 25 πρὸς 20 καὶ ἔχω καὶ μπάλες 120 ὁποῦ μοῦ τὸν φέρνουν ἀπὸ ἔξω, ὁποῦ ἕως τὴν ὥραν μοῦ ἔστηλαν μπάλες 40 καὶ αὐτὲς πρὸς 21 τὴν ὁκὰ ὄλλοι καὶ μέρα μὲ τὴν ἡμέραν δὲν ἀπολύπω εἰς τὸ νὰ προβεδέρομε¹ διὰ τὸ τελειόσω ταῖς 900 βάλες, διὰ τὸν Χαραμῆν ἂν ροτᾶς αὐτὸς σοῦ γράφει τὸν ἴδα ὁποῦ ἐξήγιασεν καὶ αὐτὸς, μὰ δὲν ἤξεύρω τὰ παζάρια του, διὰ τὸν καρταγιῆν² καὶ γενιτζέν³ ἀκόμη δὲν εἶναι ὁ καιρὸς του, διὰ τοῦτο θέλει τὸ καράβι σηηδέρησμα ὡς σὰς προέγραψα ὕστερον ἀπὸ ταῖς 15 τοῦ μαρτίου, μὲ τὸ καράβι νὰ ἔχω τὴν ντεκιαρατζιόνε⁴ νὰ βάλω εἰς τοὺς λογαριασμοὺς καὶ τὰ 2¹/₂ τὰ ἑκατὸ ἢ τὸ ἓνα καὶ μισό, λέγω διὰ τεκείνο ὁποῦ γράφει ὁ ἐξάδελφός μου ὅτι ἐσυμφωνήσεται καὶ ὡς γράφεις νὰ ἔχωμεν ἅπασαν τὴν ξεπλερομῆν μὲ τὸ καράβι, διότι ἐδῶ τὰ διάφορα τῶν ἀσπρῶν⁵ εἶναι βαριά καὶ ὕστερον νὰ μὴ σᾶς κακοφένεται καὶ μάλιστα ἄς περισέψουν τὰ ἄσπρα σας, βολετὸ νὰ δόσομεν καπάρω μὲ τὸν καιρὸν ἢ ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἂν ἀπομῆνη καπνὸς καὶ ξεπέση νὰ τὸν πάρω ἂν ἄλλω διάφορον δὲν ἔχετε, ἔχετε τὸ διάφορον τοῦ κάλω⁶ ἄλμένο⁷ 16 τὰ 100, διὰ δὲ τὸ κρασὴ τὸ σκοπελήτικον τὸ ὀρδίνιασα καὶ ἔστειλα 30 εἰς σκόπελον, ταῖς γραφαῖς τὲς ἔδωσα τοῦ κόνσολαν καὶ μπρόντζαν, τοῦ διοματᾶρι μὲρο θέλω ταῖς στείλη εἰς σκόπελον, ὅμως τὸ μαγαζὶ ἓνα εἶναι τὸ ὁποῖον τὸ ἔλαβα ἐγὼ καὶ εἶναι πλερομένω τὸ ἐνίκιον ἕως τοῦ ἀγίου γεωργίου καὶ ἐρχόμενο τοῦ ἀγίου γεωργίου τυχήνη διὰ τὸ νὰ πηᾶσω διὰ χρόνον ὀλόκληρον, ἐπειδὴ καὶ δὲν τὸ εὐρίσκομε ὁπότε θέλωμε, ὡσάν κατὰ τὰ ἄλλα δύο ὁποῦ ἐνίκιασα ἀπὸ τοῦ ἀγίου δημητρίου καὶ ἐπλέροσα τὸ ἐνίκιον ἀβάντε τράτο⁸, καὶ δὲν μοῦ φθάνουν αὐτά, μάλιστα ἂν εὐρῶ καὶ ἄλλο θέλω πηᾶση καὶ ὄχι νὰ δώσω τοῦ Χαραμῆ ὡς γράφεις, μὴν ἀλησιμονᾶς διὰ τὸ τραγομανλίκι⁹, ὡσάν ὁποῦ ἐγὼ ὅτι μοῦ ἐπρόσταξες, ὄχι, δὲν εἶπα, διὰ τὰ 1600 τάλερα ὡς σοῦ ἔγραψα μὲ πολὲς μου, τὰ ἔλαβα καὶ ἔδωσα ἀπὸ αὐτὰ 500 πρὸς ἄσπρα 243 τὰ δὲ ἐπήλυπα στέκοντε, δὲν τὰ θέλουν περὶ του ἀπὸ ἄσ. 240, διὰ τὰ ὁποῖα ἔδωσα τὸν Χαραμῆν ἔξωδα ἀσλάνια 14 καὶ ἄσ. 20 καὶ ὡσάν ἔρθουν καὶ τὰ ἄλλα 2 μὲ ταῖς 2000 θέλω νὰ τὴν ἀβιζάρη, τὸν ὑγαπιμένον της υἰὸν ἢ δέως ἀσπάζωμε.

¹ pronvedere = προμηθεύω.

² Karađay = ποιότης καπνοῦ.

³ yépidjé = ποιότης καπνοῦ.

⁴ dichiarazione = δήλωσις.

⁵ ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τῶν «χρημάτων» ἐν γένει.

⁶ cáló = ἡ μείωσις τοῦ βάρους, ἢ φύρα.

⁷ almeno = τοῦλάχιστον.

⁸ avanti tratto = προκαταβολικῶς.

⁹ τραγόμαλλο.

Ταῦτα μὲν κατὰ τὸ παρὸν καὶ πάλιν δὲν λύω εἰς τὸ νὰ τὴν γράφω πάντοτε καὶ ὑγιεῖται.

εἵμεστεν 1743 ἰανουαρίου 11 καὶ τὴν βεβαιῶνω τὴν ἄνωθεν κόπιαν σταλθίσαν διὰ χιρὸς τοῦ Χαραμῆ περβίας¹ Ἰωάννηνα. ἐπροχθὲς ἔλαβα τὴν κόπιαν τῆς τιμίαςου εἰς ταῖς 24 ὀκτωμβρίου γραμμένη καὶ μὲ ἀγγιόντα εἰς ταῖς 5 δεκεμβρίου καὶ χαίρομε τὴν ὑγίαν σου. ἀκόμη ἕως τὴν ὄραν δὲν ἦρθαν οἱ δύο γρόποι² μὲ ταῖς 2000 τάλερα. διὰ δὲ τὰ ἄλλα 1600 τάλερα γνώριζε ὅτι τὰ 500 τὰ ἔδωσα πρὸς ἄσ. 243 καὶ τὰ 600 τὰ ἔδωσα πρὸς ἄσπρα 242 καὶ τὰ ἄλλα 500 ὅπου ἦτον εἰς κουάρτα³ τὰ ἔδωσα πρὸς ἄσ. 240 καὶ ἔχε τὴν ἴδισιν. ἀκόμη ἔχε ἴδισιν ὅτι ἐξόχως ἀπὸ ταῖς 265 βάλες καπνὸν Καπὰν⁴ ὅπου εἶχα ψωνίση ἕως 28 δεκεμβρίου εἰς ταῖς τιμὲς ὅπου τὴν ἐπροέγραφα ὡς φανερόν καὶ ἡ ἄνωθεν κόπια τῆς γραφῆς μου, ἐπῆρα ἀκόμη εἰς ταῖς 5 τοῦ παρόντος βάλες 30 ἡντζήρκα⁵ πρὸς ἄσπρα 21 καὶ ἕτερες βάλες 150 πρὸς 21³/₄ τὴν αὐτὴν ἡμέραν καὶ σήμερον βάλες 20 πρὸς ἄσ. 20. Ὅθεν ἕως τὴν σήμερον ἔχω ζηγιασμένες εἰς τὰ μαγαζιά βάλες 465 καὶ ἐπαζάρεψα καὶ ἄλες 130 βάλες νὰ μοῦ ταῖς φέρουν πρὸς ἄσπρα 21¹/₂, ὅθεν μὲ τὴν βοήθιαν τοῦ Θεοῦ τὰ δύο τρίτα ἀπὸ τὸν καπνὸν τὸν Καπὰν τὸν ἔχω ἐτιμον καὶ τὸν ἄλλον τὸ πολὺ εἰς 10 ἡμέρας τὸν τελιόνω. Ἐδωσα καὶ διὰ τὸν Γένιτζεν καπάρω ἀσλάνια 800 ὡς καθὼς κοπὴ τὸ παζάρι, νὰ τὸν πάρω, διὰ δὲ τὸν Καρταγαῖν καὶ αὐτὸν τὸν κάμνω. αὐτὸς τώρα ἀρχίνησεν νὰ ἔρχεται μέσα. τὸ παζάρι του λέγουν νὰ ἐκόπη ἔξω πρὸς ἄσ. 22¹/₂, μὰ δὲν εἶναι βέβαιον. εἶθελα πολλὰ νὰ τὴν γράψω μὰ ἄς στοπῶ τὸ ὅτι τραβῶ ἀπὸ ἐκεῖνον ὅπου δὲν τὴν λανθάνη, μολονετοῦτο ἐγὼ διὰ χατίρη σου δὲν σᾶς δίδω ζημίαι. τὴν παρακαλῶ θέλειται πληρόση τὸν λάμπρον σάρον⁶ διὰ λογαριασμὸν μου δοκᾶτα κορέντε⁷ τῆς βενετίας 40 καὶ γροσέτα 19 καὶ δόσε μου ντέπιτο⁸ εἰς τὰ ὄσα στήλης διὰ τὴν ξεπερομὴν τοῦ καπνοῦ, ἡπιασέ τα εἰς τὸ κρασί ὅπου θέλω σου στήλει καὶ ὑγίαινε.

εἰς τοὺς ὀρισμοὺ σου ὁ ταπεινὸς δουλὸς τῆς

Ἀνδρόνικος ὁ Πάϊκος

¹ per via=διὰ τῆς ὁδοῦ, διὰ μέσου.

² groppi=κόμβοι, χρηματοδέματα.

³ quartì=τέταρτα.

⁴ Οὕτως ὀνομάζει τὸν καπνὸν τρίτης ποιότητος. Ἀλλαχοῦ τὸν ὀνομάζει comune=κοινὸν ἢ ordinario=συνήθη.

⁵ incirca=περίπου.

⁶ Ἰωαννίτης ἔμπορος ἐν Βενετία.

⁷ ducati correnti=συμβατικὸν νόμισμα, τὸ ὅποιον ὑπελογίζετο εἰς τοὺς λογαριασμοὺς πρὸς λίρες ἐνετικὲς 6 καὶ σολδία 4 ἢ 6 λίρες καὶ grossetti 24.

⁸ debito=χρέωσις

Κόπια διὰ τὴν Βενετίαν.

Πρὸς τὸν ἐκκλαμπρότατον σινιὸρ κόντε δημήτριον Περούλη σταλθεῖσα περβίας Ἰωάννινα.

1743 Φευρουαρίου 23 Θεσσαλονίκη

ἔχθες ἀριβάρισεν¹ ὁ μοταρίνης ἐδῶ μὲ τὸν ὁποῖον ἔλαβα τιμίαν σου εἰς τὸ πλήκρον² τοῦ μουσοῦ³ Φογάσε⁴ φίλου μου, γραμμένη εἰς ταῖς 3 τοῦ τρέχοντος ἀλλὰ νόβα⁵ καὶ διὰ τοῦ Ζώη⁶ ἄλλην ἀπὸ τὴν ὁποῖαν εὐλέποντας διὰ τὴν καλὴν σου ὑγίαν ἐχάρικα, μὰ μοῦ κακοφένεται ὁποῦ δὲν ἐλάβεταν γραφές μου πάρεξ ἕως ταῖς 4 νοεμβρίου μὲ τὴν ὁποῖαν σοῦ ἔγραφα τὶ ἡμπορῆ νὰ κοστήσῃ ἦντζήρκα ὁ καπνὸς βάλες 1500. ἀκόμη χαίρομε ὁποῦ γράφεται ὅτι εἰς ταῖς πρώταις τοῦ Μαρτίου ἀλλὰ νόβα σπεδῖρεται τὸ μπαστημένο διὰ νὰ τοὺς σικώσῃ μὲ ὄλον τὸ ρέστος τῆς ξεπλερομῆς καὶ ὁ Θεὸς νὰ τὸ κατεβόση⁷ διὰ νὰ τὸ δεκτοῦμε μὲ ὑγίαν καὶ θέλει σπηδεριθῆ ὀγλήγορα ὡσάν ὁποῦ ὁ καπνὸς εἶναι ἔτιμος καὶ ἡ 1500 βάλες, παρμένος εἰς ταῖς τιμαῖς ὁποῦ τὸν προέγραψα ἔξω ἀπὸ 20 βάλες Καραταγὴν ὁποῦ μου ἐγέλασεν ἕνας καὶ δὲν μου τὸν ἔδωσεν εἰς τὰ ἄσπρα 28 ὁποῦ τὸν εἶχα παζαρεμένον, τὸν ὁποῖον τὸν ἐπήρα ἀπὸ ἄλλον μὲ τὸ παρᾶνω. Ἐπειδὴ καὶ οἱ *Τοῦρκοι* τὸ ἔχουν ἐτοῦτο, δὲν στέκοντε εἰς τὸν λόγον τους ὡσάν οἱ πραγματευτάδες οἱ τιμιμένοι, καθὼς μοῦ ἔκαμεν καὶ ἄλος ἕνας εἰς 60 βάλες καπνὸν Καπᾶν ὁποῦ τὸν εἶχα πάρει πρὸς ἄσπρα 20^{1/2} καὶ τὸν ἐζηγίασα καὶ ὕστερον μὲ ἕναν μῆναν ἐγήρεβε νὰ μοῦ τραβίξῃ εἰς τὴν κρήσην διὰ νὰ τὸν πάρῃ ὀπήσω ὡσάν ὁποῦ ἐγελάστη καὶ τὸν ἐπούλισεν μὲ ζημίαν του, ἐπειδὴ καὶ αὐτουνῶν ἡ κρίσης τὸ δίδει ἂν εἶναι εἰς ζημίαν του πουλιμένο νὰ τὸ πέρνη ὀπήσω. ὅθεν εὐλέποντας ἐγὼ ἐτοῦτο διὰ νὰ μὴν χάσωμε τὸ πολὺ, ἔβαλα διὸ ἀνθρώπους εἰς τὸ μέσον καὶ τοῦ ἔδωσα ἀσλανία 25 καὶ οὕτως ἐτελείοσεν κρυφῶ τῷ τρόπῳ διὰ νὰ μὴν ἀκούσου καὶ οἱ ἄλλοι καὶ μοῦ κάμουν τὸ ἴδιον. ὡσάν ὁποῦ ὕστερον μῆτε 23 ἄσπρα δὲν ἡμποροῦσα νὰ τὸν ἀγοράσω διὰ νὰ τὸν βάλω εἰς τὸν τόπον, τὸν ἴδιον καπνὸν, ὡσάν ὁποῦ τώρα ἀρχήνισαν καὶ ἔρχοντε τὰ παρτίδα, ἀλτζαρήση⁸ ἡ τιμί του,

¹ arrivare= φθάνω.

² plico= δεματάκι.

³ monsieur= κύριος.

⁴ Fougasse, Γάλλος ἔμπορος.

⁵ μὲ τὸ νέον ἡμερολόγιον (Γρηγοριανόν).

⁶ εἶναι ὁ Ζώτος Χαραμῆς.

⁷ ἀντί: κατευδῶση.

⁸ alzare, alzarsi= ὑψώνω, ὑψώνομαι.

εἰς τὰ 24 καὶ 25 καὶ ἐρχάμενα καὶ τὰ ἄλλα, βολετὸς νὰ πηγένη καὶ εἰς τὰ 27 ὁ Καπάδικος, διατὶ εἶναι μεγάλη κονκορέντζα¹ αὐτὰ ἐπροέβλεπα ἐγὼ καὶ τὸν ἄρπαξα ὀμπρὸς μὲ χίλιαις ἐπιητιδιότιτες μηνουταμέντε² ἀπὸ ἕναν βάλες 50 καὶ ἀπὸ ἄλλον 60, ἀπὸ ἄλλον 20 καὶ ἀπὸ ἄλλον 100 καὶ πάγη λέγοντας. ὁποῦ ἂν εἴχεται τὴν κομεσιόν³ εἰς κανένα φράγγον ἢ εὐριόφραγκον, δὲν σᾶς ἔδιδε ταῖς ἴδιαις ὀμπρὸς τῆς ἀγορᾶς του καὶ τώρα ὁποῦ ἀνέβικεν σᾶς τὸν ἀπερνοῦσεν εἰς τὸν λογαριασμὸν ὡς καθὼς τρέχει ἐδῶ τώρα καθὼς δὲν σᾶς λανθάνη αὐτὴ ἢ τάξις. Τώρα κάμε μόνο σου τὴν κρίσην ἢ ἐκκλαμπρὸτή σου εἰς τὸ ἀβεντάριο⁴ ὁποῦ ἔχεται καὶ ἐτοῦτο δόσε νὰ τὸ καταλάβουν οἱ συνδρόφι σου διὰ νὰ γνωρίσου καὶ αὐτοὶ τὴν δούλεψήν μου συντζήραν⁵, ὡς καθὼς σοῦ ἔταξα καὶ σοῦ τάζω. διατὶ ἂν μεταχιρῆζομον ἐγὼ αὐτὴν τὴν συνηθισμένην τάξην τῶν κορισπονδέτων⁶ φραγγῶν (ὁποῦ ὁ Θεὸς νὰ μὴν μου τὸ δώση μήτε νὰ μοῦ τὸ ἀξιόση) εἶθελα κερδίση τὸ ὀληγότερον ἀσλάνια 1500 ἢ νὰ εἰπῶ καλήτερα, εἶθελα τὰ κλέψη αὐτά. Ὅθεν τώρα ὡς ὀρήσης μπηλαντζάρισε⁷ τὴν ὑπόθεσιν καὶ οὕτως κάμε. διὰ δὲ τὴν ὑπόθεσιν τῆς προβεζιόνης⁸ ὁποῦ μου ἔγραψεν ὁ ἐξάδελφός μου⁹, ἐγὼ σοῦ ἔγραψα ὅτι διὰ χατήρι σου τὸ ἀτζετάρω¹⁰ καὶ τὸ ἀτζετάρισα μὲ χαράν μου καὶ προκρήνω διὰ νὰ σοῦ δουλέψω ὡς ὀρίξης ἢ ἐκκλαμπρὸτή σου. ἀκόμη σοῦ εὐχαριστῶ καὶ διὰ τὸ γράψιμο ὁποῦ ἔκαμες εἰς τὸν ἀμπασοδόρον¹¹ διὰ τὸ δραγομανλήκη¹² ὁμῖος ἐρχόμενον εἰς χεῖρας μου καὶ τὸ ἄλλο ὁποῦ γράφεις, θέλω τὸ φυλάξῃ μηστικόν ἕως ὅτου νὰ ἔρῃ ὁ ἐξάδελφός μου διμήτριος Πάϊκος τὸν ὁποῖον δὲν τὸν γράφω ξεχωριστὰ ὡσάν ὁποῦ μετρῶ ὅτι ἢ παρούσα μου δὲν τὸν προφθῆνη αὐτοῦ. Ταῦτα καὶ ὑγίεναι ἐν κυρίῳ.

εἴμεστε εἰς ταῖς 14 μαρτίου καὶ εὐρισκόμεθα δίχως ἄλλην τιμίαν σου καὶ μὲ προθημίαν ἀκαρτερούμε καὶ τὸ μπαστημέντο¹³ ὁποῦ ἔχει νὰ σικόση τοὺς καπνοῦς, ὡσάν ὁποῦ οἱ καπνοὶ ὁποῦ ἔκαμα εἶναι ὄλλοι ἔτιμοι καὶ

¹ concorrenza= ἀνταγωνισμός.

² minutamente= λιανικῶς.

³ commissione= παραγγελία.

⁴ inventario= εὐρετήριον.

⁵ sincera= εἰλικρινῆ.

⁶ corrispondenti= ἀνταποκριταί.

⁷ bilanciare= ἰσοζυγίζω.

⁸ provvisione= προμήθεια.

⁹ ὁ ἐν Βενετία Δημήτριος Πάϊκος.

¹⁰ accettare= δέχομαι.

¹¹ τὸν Ἐνετὸν πρέσβιν ἐν Κωνσταντινουπόλει.

¹² Νὰ γίνῃ δηλαδὴ προστατευόμενος ἢ μπαρτατίριος, ὡς ἀλλαγῶ ἀναφέρεται.

¹³ il bastimento= τὸ πλοῖον.

ρηποσάδι¹ τώρα εις τὰ μαγαζιά περίτου ἀπὸ 2 μῆναις καὶ μάλιστα ἕως τὴν ὄραν ἔχω βαλμέναις εις τὸ Τόρκολον² περίτου τῶν πεντακόσιων καὶ περιτριγηρισμέναις μὲ τὰ περίσηα σακία διὰ νὰ φιλάτοντε καὶ τὸ αἴτιον ὅπου ταῖς σφήγγου εἶναι διὰ νὰ μὴν ἀργήσῃ τὸ μαστιμμένο ἀπὸ μέρος μου, ἀλλὰ εις πέντε ἕξῃ ἡμέρες νὰ ταῖς ἡμπαρκάρῃ. σήμερον μοῦ εἴλθεν καὶ τὸ κρασιὴ σκοπελίτικον ὅπου μοῦ ὀρδίναςες. δύο καρτελλά³ τὰ ὅποια τὰ βάζω εις τὸ μαγαζὴν καὶ μὲ τὸ καράβι τὰ ἔχεται. δὲν μοῦ ἦρθεν εις τὸν νοῦν μου διὰ νὰ σοῦ γράψω ἀρχίτερα ὅτι τὰ τζακίσματα ὅπου ἔγιναν ἀπὸ τοὺς καπνοὺς ὅπου τοὺς ἐδουλέψαμεν τὰ ὅποια εἶναι μπάλες 4, τὶ νὰ τὰ κάμω, νὰ τὰ ἡμπαρκάρω⁴ καὶ αὐτὰ εις τὸ καράβι ἢ νὰ τὰ πολίσω ἐδῶ διὰ λογαρισμὸν σας καὶ θέλεται μοῦ ἀποκριθῆ εις τοῦτο. τώρα ἔμαθα ὅτι ὁ Φερνάτες καὶ σακῆς⁵ εὐρέοι ἀληγορνέζοι⁶ εἶναι ὅπου κάμνουν τοὺς καπνοὺς διὰ τὴν ἐντιμώτισας ἢ διὰ τὸν γγάουτιον⁷ τῶν ὁποίων τοὺς λογαριασμοὺς θέλεται τοὺς ἰδῆ πῶς θέλουν πάγη. αὐτοὶ εἶναι ὅπου ἔδωσαν τὰ καπάρια τὸν μάϊον καὶ ἔγιναν αἰτία καὶ ἀνέβη ὁ καπνὸς εις αὐτὴν τὴν τιμὴν, ὅμως αὕτη πρὸς τοῦ λόγου σας πάλε καλοὶ θέλουν φανῆ διότι εἶναι εὐρέοι καὶ ἐγὼ γγρέκος, εις τὸ ὅποιον νηκοκῆρεοὶ εἶσθε. ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολιν ἀκόμη δὲν ἐφάνη τίποτε νὰ ἔλθῃ ἀλοῦτε⁸ καμμίαν ἴδισην διὰ τοῦ μπαρατίου⁹ τὴν ὑπόθεσιν. οἱ καπνοὶ ἀνεβασμένοι, τὰ κερία εις ταῖς πρώταις τιμὲς ἄσπρα 145, τὰ βαμβάκια ἄσπρα 48 καὶ 50 ἢ ὀκά, τὰ μαλία καὶ αὐτὰ ἀκριβὰ ἔχουν νὰ δοθοῦν κατὰ τὴν κονκορέτζα τῶν Φραντζέζων. ἂν τὸ καράβι τὸ ἐπρόφθασεν μία φατούρα ὅπου ὀρδίναςα τὸν ἀξά-δελφόν μου, νὰ τὴν ἔχωμε, ἰδὲ πάρτε τα καὶ στήλτε τα με ἄλλο μαστιμμένο ὅπου νὰ ἔρθῃ πρῶτον διὰ τὸ ὅποιον νὰ ἔχω τὸ ἀβίζω. Ταῦτα μὲν καὶ ὑγίεναι

εις τοὺς ὀρισμοῦσου ὁ ταπεινὸς δούλος της

Ἄνδρόνικος ὁ Πάϊκος

¹ riposati= ἡσυχασμένοι, τοποθετημένοι.

² torcolo= πιεστήριον, σφυγκτήριον.

³ carratelli= βαρελάκια στενόμακρα

⁴ imbarcare= ἐπιβιβάζω

⁵ Fernandés Diaz καὶ Sachí= ἔμποροι Ἑβραῖοι ἐν Θεσσαλονίκῃ (βλ. Μνημεῖα Μακεδονικῆς Ἱστορίας σ. 295 κέ.)

⁶ λιβορνέζοι, ἐκ Livorno

⁷ Ὁ Francesco Gaudio ἦτο ὁ ταμίας τοῦ Ὄργανισμοῦ Καπνοῦ ἐν Βενετία.

⁸ ἀλλ' οὔτε.

⁹ τοῦ βερατίου, ἦτοι τοῦ σουλτανικοῦ ὀρισμοῦ, ποῦ θὰ ἀνεγνώριζε τὴν ξένην προστασίαν εις τὸν Ἄνδρην Πάϊκον.

6

1743 μαΐου 3 Θεσσαλονίκη

Νὰ δώσῃ ὁ ἄντικρης σινιὸρ Κόντες δημήτριος Περούλης διὰ τὰ ἔξοδα ὁποῦ ἔγιναν εἰς τὰ ἄντικρης πράγματα ὁποῦ ἔστηλεν εἰς χεῖρας μου, τοῦ λογαριασμοῦ του, λέγω ὑαλικά, χαρτία, κονταρία¹ καὶ βιτριόλο ὡς ἄντικρης:

ἐμπρώτοις διὰ φακινηάτικα ² εἰς κομάτια 92 ἕως ντογάνα καὶ ἀπὸ ἄσλ. ἄσ. ντογάνα εἰς τὸ μαγαζι	ἄσλάνια	7.96
διὰ ντογάνα τὰ ἔβαλουτάρανε ³ διὰ ἄσλάνια 2200 πρὸς 3 τὰ 100		66
διὰ κονσολάτο πρὸς 2 τὰ 100 εἰς ἄσλάνια 1856 καθὼς φανερώ- νει ἢ ριτζεβούτα ⁴ του		37.12
διὰ νήκη μαγαζιοῦ διὰ μῆναν ἕναν ἕως νὰ γγιουσταριστῶ ⁵ μὲ τοὺς εὐρέους		8
διὰ προβεζιόν μου πρὸς 2 τὰ ἑκατὸ		42
διὰ σανσαρία ⁶ πρὸς 1 τὰ ἑκατὸ		21.37
		<hr/>

ἄσλάνια 182.25

<i>Γεναρίου 92</i> διὰ καπνὸν γένιτζεν τῆς σαλονίκης ἄσλ. ἄσ.		
φαγότα ⁷ 2 ὀκάδες 52 πρὸς ἄσπρα 57 τὴν ὀκᾶν	24.84	
διὰ ἕτερον ὁμοιον Γενιτζέν φαγότο 1 ὀκ. 45 × 60	22.60	
διὰ ἕτερον καπνὸν Καρασοῦ Γένιτζεν φαγότα 2 ὀκ. ὀκ. 86 × 63	45.18	92.42
	<hr/>	

<i>μαρτίου 15</i> διὰ κρασί σκοπελήτικον κατὰ τὴν πρώτην ὀρδινίαν του καρατέλλα 2 ὀκ. 668 πρὸς ἄσ. 6 τὴν ὀκᾶν	33.48	
πλερομή διὰ τὰ δύο καρατέλλα	5.50	
διὰ χαμαλικά ἕως τὸ μαγαζι καὶ ἀπὸ τὸ μαγαζι ἕως τὸν μὸλον	1.100	40.78
	<hr/>	

διὰ δύο ζευγάρια λοντρόμπολες μὲ δύο πρόσωπα μεγάλα, τὸ ζευγάρι πρὸς ἄσπρα 420	ἄσλ. 7	
διὰ ἕτερα δύο ζευγάρια μονοπρόσωπα μικρότερα τὸ ζευγάρι πρὸς ἄσπρα 210	» 3.60	

¹ χάνδρες τοῦ Μουράνου.² ἐκ τῆς λ. facchine= ἀχθοφόρος.³ valutare= ὑπολογίζω τὴν ἀξίαν.⁴ ricevuta= ἀπόδειξις παραλαβῆς.⁵ aggiustarsi= συμβιβάζομαι, διακανονίζω.⁶ ἐνετ. διάλ. sansaria= μεσιτεία.⁷ fagotti= δεματάκια.

διά ἕτερα δύο ζευγάρια μονοπρόσωπα μεγάλα τὸ ζευγάρι πρὸς 270	ἀσλ.	4.60	15
διά ἕτερον κρασί σκοπελίτηκον μπότες ¹ 3 διὰ τὴν ἐκκλαμπρότη σου ὄκ. 1767 πρὸς ἄσπρα 6	ἀσλ.	88. 42	
διὰ δετικά διὰ αὐτὰ καὶ φακινιάτικα	»	— 42	
διὰ κρασί ὁμοιον τοῦ σινιὸρ κολέτη κορέζιμα μπότες 2 ὄκ. 861 πρὸς ἄσπρα 6	»	43. 6	
διὰ φακίνους καὶ δετικά	»	— 28	
διὰ τοῦ σινιὸρ μάκουλα κρασί ὁμοίως βαρέλες 4 ὀκάδες 197 πρὸς ἄσπρα 6	»	9. 102	141. 100
	ὄλα σοῦμα ἀσλάνια		472. 5

1743 μαῖου 26 θεσσαλονίκη

Nà λάβη ὁ σινιὸρ κόντες δημήτριος Περούλης διὰ ὑαλικά, λάστρες ὑαλίων, χαρτιά, καναβέτες, κονταρία καὶ βιτριόλο τὰ ὅποια ἤρθαν μὲ τὸ καράβι ὀνομαζόμενον «ματόνα ντέλ Κάρμινε ε² σὺν Φραντζέσκο Λεπάουλα», καπετὰν Φραντζέσκο Τζάνε τὰ ὅποια τὰ ἔστειλεν διὰ λογαριασμόν του, ὡς φανερόν η ἢ φατοῦρα τῶν αὐτῶν πραγμάτων. κομάτια 92 ἐπουλήθησαν μὲ κερὸν μῆναις 8, τὰ μησὰ εἰς 4 καὶ τὰ μησὰ εἰς 8 πρὸς 25 τὰ 100 διάφορον, ἀπάνω εἰς τὸ πρῶτον κόστω, ὡς διαλαμβάνει ἢ φατοῦρα εἶναι λ.³ 10231.12, κομπινέροντας⁴ τὸ σολδί, ἄσπρο⁵ τῆς Τουρκίας κάμνουν ἄσπρα 204632. Προσθέτοντας εἰς αὐτὰ 25 τὰ 100=ἄσπρα 51158, κάμνουν ὄλλα ἄσπρα 255760 πρὸς 120 ἄσπρα τὸ ἀσλάνι= ἀσλάνια 2131.70

ἀκόμη *νὰ λάβη* διὰ τὰ ὄσα ἔδωσα ντέπητο⁶ εἰς τὰ ἔ-
ξοδα τοῦ καπνοῦ διὰ τὰ ρεγάλα » 30

ἀκόμη *νὰ λάβη* καὶ τὴν μησὴν προβεζιὸν ἀπὸ τὴν προβί-
στα⁷ τοῦ καπνοῦ ὅπου τοῦ τοκάρι⁸ πρὸς 1 τὰ 100 » 272.60

ἀσλάνια 2434.10

¹ botti= βουτζιά, βαρέλια.² e= καί.³ λίρες ἐνετικές.⁴ combinare= ὑπολογίζω, προσαρμόζω.⁵ ὑπελόγιζον τὸ σολδί τῆς Βενετίας (μία ἐνετ. λίρα= 20 σολδία) πρὸς ἓν ἄσπρο τῆς Τουρκίας.⁶ debito= χρέωσις.⁷ pronvista= προμήθεια, ἀγορά εἰδῶν καὶ πραγμάτων.⁸ toccare= ἀνήκω. Ἄλλαχού μεταχειρίζεται τὴν ἑλλ. λ. «τυχαίνειν», ποῦ εἶναι ταυτόσημος.

μαπατόροντας ¹ τὰ ἀντικρῆς ἔξοδα τῶν αὐτῶν πραγμάτων καὶ πράγματα ὅπου τοῦ ἐψόνισα κατὰ τὴν ὀρδινίαν του	ἀσλ.	472. 5
«ρέστα νέτο ριτράτο ἀσκότερλο κόμε σόπρα ² »	ἀσλ.	1962. 5
φιλάτοντας κάθε λάθος		
ἀνδρόνικος Πάϊκος		

7

6 Ἰουνίου 1744

<i>λογαριασμός τρεχούμενος πὲρ ἀβίζω³ τοῦ σηγιὸρ κόντε Περούλη</i> <i>Νὰ δώση δεκεμβρίου 1.</i> διὰ ἓνα καρτέλο κρασί σκοπελήτι- κον ὅπου τὸ ἔστειλα μὲ καπετὰν γριγόριον κηόρκο ὀκάδες 126 ἐκόστισεν ἀσλάνια		5.60
<i>δεκεμβρίου 21.</i> διὰ δύο καρτέλα μὲ κρασὴ ὁμοιον τὸ ἔστειλα μὲ τὸν μπετρίνα, ὀκάδες 238 πρὸς ἄσπρα 5 καὶ φακινιάτικα καὶ διὰ τὰ καρτέλα ἀγορὰ ἀσλάνια		12.60
διὰ ἕτερα δύο καρτέλα μὲ κρασὴ τὸ ἔστειλα μὲ καπετὰν μὲ τὸ καράβι μπιτζάρω, βάζω μόνον τὴν τιμὴν ἀπὸ τὰ καρτέλα ἀσλά- νια		1.15
<i>28 Φεβρουαρίου.</i> διὰ δύο βαλέτα καπνὸν Γένιτζεν ὀκάδες 120× ἄσ. 45		48.
<i>20 Μαΐου</i> μὲ τὸν ἴδιον μποτζάτον, κρασὴ σκοπελήτικον καρτέλα 7 καὶ βαρέλια 7 ὄλο ὀκάδες 1739 πρὸς ἄσπρα 5 ¹ / ₂ τὴν ὀκᾶν		80.84
καὶ ἀκόμη δώρισμα διὰ τὰ καρτέλα μὲ τὸν ἴδιον μποτζάτον τα- πέτα 2, τὸ ἓνα μεγάλο κατὰ τὴν ὀρδινίαν του, φίνο ἀσλάνια 11 καὶ τὸ ἄλλο μικρὸ ἀσλ. 6. τὰ δύο μὲ τὸν ἴδιον βαλέτα δύο καπνὸν Καπὰν Πετρίτζη πολὰ ἐκλεκτὸν ὀκάδες 105 πρὸς ἄσπρα 24		21
ἀσλάνια		186.74
<i>νὰ δώση</i> ἀκόμη καὶ τὰ ὄσα ἔξοδα ἕκαμα εἰς ντογάνα ⁴ , κονσουλάτο φακηνιάτικα καὶ ἄλλα, διὰ τὰ πράγματα ὅπου μοῦ ἔστειλεν τοῦ λο- γαριασμοῦ του, τὰ ὅποια τώρα δὲν τὰ περνῶ νὰ δώση ἀκόμη καὶ διὰ τὰ ὄσα μοῦ ἔγραψεν διὰ νὰ δώσω τὸν καπετὰν Πιέτρο μο- τζάτο, κατὰ τὴν ρίτσεβούταν του ἀσλ.		201.48
ἀσλάνια		388.02

¹ ribattere= ἐκπίπτω, ἀφαιρῶ.² resta netto ritratto a scuoterlo come sopra= ἀπομένει καθαρὸν ὑπόλοιπον
πρὸς εἰσπραξίν, ὡς ἄνω.³ per avviso= πρὸς εἶδησιν, πρὸς γνῶσιν.⁴ dogana= τελωνεῖον.

να λάβη :

να λάβη ὁ ἄντικρυς διὰ τὴν ἡμισίαν ὀποῦ τοῦ τυχήνη ἀπὸ τὴν προβεζιὸν τῆς προβίστας τοῦ καπνοῦ ὀποῦ ἕκαμα διὰ τὸ ἀπάλτο¹ γγενεράλη² τῆς βενετίας τοῦ παρόντος χρόνου, κατὰ τὴν συμφωνία μας, ἔγινεν ὅλη ἡ προβεζιὸν ἀσλάνια 1435 ὡς φένηται εἰς τὸν κόντον³ τῆς αὐτῆς προβίστας, ἡ ἡμισιά του τοῦ τυχήνη ἀσλάνια 717.60

ἀκόμη να λάβη διὰ τὰ ὅσα πράγματα ἔστηλεν διὰ λογαριασμόν του τὰ ὁποῖα μερικὰ ἐπουλήθησαν με καιρὸν καὶ τὰ ἄλλα εἶναι ἀπούλητα ὡς τὸν ἔγραψα καὶ πουλόντας τα θέλω τὸν γράψει τὸ νέο ριτράτο⁴ »

ἀνδρόνικος Παΐκος φυλάσσοντας καθε λάθος

8

1745 Μαρτίου 28. σηνιὸρ κόντες δημήτριος Περούλης να δώση διὰ τὰ κάτωθεν πράγματα φορτομένα εἰς τὸ καράβι του «ματόνα ντὲ κάρμηνη ε Σάν Φραντζέσκο ντί Πάουλα» καπετὰν τζανέτο τζάνε κατὰ τὴν ὀρδινίαν του: μάρκα D.P. φαγότα 4 με καπνὸν γενιτζέν τηληγμένα εἰς ἀμπὰν ἐπεξέρανε⁵ ὀκάδες 141 πρὸς ἄσπρα 45 τὴν ὀκά

ἀσλ. 52.105

διὰ κρασὴ σκοπελήτικο γληκὸ ὀκάδες 1428 πρὸς ἄσπρα 6, βαλμένα εἰς τρία βουτζιά

» 71. 48

διὰ κρασὴ ὀμοιον «μπρούσκο» ὀκάδες 789¹/₂ πρὸς ἄσπρα 6

» 39. 57

βαλμένα εἰς 5 καρατέλα

» 96

διὰ κοντζάρισμα⁶ τῶν 9 καραβελῶν καὶ τζέρκια⁷

ἀσλάνια 164. 66

ἀνδρόνικος Παΐκος

φυλάσσοντας κάθε λάθος

9

29 ἀπριλίου 1747, Θεσσαλονίκη

κόντος στελεμένος τῶν κάτωθεν πραγμάτων φορτομένα εἰς τὸ καράβι «Σάν Δημήτρη» καπετὰν πῆτρο μποτζάτο

¹ appalto= πάκτωσις, ἐνοικίασις.

² generale= γενικός.

³ conto= λογαριασμός.

⁴ ritratto= τὸ εἰσπραχθησόμενον.

⁵ pesare= ζυγίζω.

⁶ acconciare= ἐπισκευάζω, ἐπιδιορθώνω.

⁷ cerchio= στεφάνι. Ἐδῶ ἔννοεῖ σιδηροστεφάνια.

σηνὸρ κόντες δημήτριος Περούλης *νὰ δώση*

1746 <i>δεκεμβρίου 10</i> διὰ κρασὴ σκοπελήτικο γλυκὸ καρατέλο	ἄσλάνια ἄσ.	
ἓνα τὸ ἔσθηλα μὲ καπετὰν κολοβὴκ ὄκ. 112 πρὸς ἄσ. 6 καὶ τὸ καρατέλο	ἄσλ.	6. 42
ἄπο τὸ ἴδιον κρασὴ καρατέλα 3, τὰ δύο μὲ τζέρκια σιδηρένια καὶ τὸ ἓνα μηκρὸ καὶ βαρέλες 5 ὄλο ὀκάδες 992 πρὸς ἄσπρα 6	»	49. 72
1747 <i>μαρτίου 21</i> . διὰ κρασὴ σκοπελήτικο γλυκὸ, βουτζία 3 μεγάλα ὀκάδες 1944 πρὸς ἄσπρα 7 τὴν ὀκάν	»	113. 48
1747 <i>ἀπρηλίου 27</i> διὰ κρασὴ γλυκὸ σκοπελήτικο διὰ <i>νὰ ἀπογεμίσω</i> τὸ ἓνα τὸ βουτζιὴ ὅπου εἶχεν λάβη ντάνο ¹ ὀκάδες 80 πρὸς ἄσ. 8	»	5. 40
διὰ ἕτερο κρασὴ «μπρούσκο» βουτζι 1 καὶ καρατέλα 2 ὄλο ὀκάδες 944 πρὸς ἄσπρα 8	»	62.112
διὰ ἀκομοδάρισμα ² τῶν βουτζιῶν καὶ καρατέλων εἰς στεφάνια καὶ ἄλλα καὶ διὰ φακινιάτικα διὰ αὐτὰ ὄλα ἕως τὰ μαγαζιά καὶ ἀπο τὰ μαγαζιά εἰς τὸ καράβη	»	6. 12
	ἄσλάνια	243. 86
1747 <i>φενρουαρίου 16</i> διὰ καπνὸν γενιτζέν βαλέτα 4, ἐπεζάρισαν ὀκάδες 198 πρὸς ἄσ. 44 ἄσλάνια		72.72
D.P. Ὅλα αὐτὰ τόσον βουτζιά, καρατέλα, βαρέλες καὶ καπνὸς εἶναι μὲ τὴν ἄντικρης μάρκαν σου.		
29 <i>ἀπρηλίου</i> ἔδωσα τὸν καπετὰν μποτζάτο κατὰ τὴν ὀρδινίαν ὡς διαλαμβάνει ἡ ριτζεβούτα διὰ ἀνάγγη τοῦ μπαστιμέντου	ἄσλ.	431
1 <i>μαίου</i> , τὸν αὐτὸν Πιέτρο μποτζάτον τὸν ἔδωσα διὰ χριαν τοῦ караβιου	»	120 623.72
	Σύνολον <i>νὰ δώση</i>	ἄσλ. 867.38

ἀνδρόνικος ὁ Πάϊκος

10

1748 Ἰουλίου 22 Θεσσαλονίκη

λογαριασμὸς ξεχοριστὸς τοῦ σηνὸρ κόντε δημήτρη Περούλη μὲ καπετὰν μάρκο Φακινέτο διὰ ἀβίζω του, ὅπου ἔτρεξε ἕως τὴν σήμερον ἀνάμεσόν μας.
Νὰ δώση

¹ danno= ζημία, βλάβη.

² accomodare= ἐπιδιορθῶνω.

<i>1743 Μαΐου 3.</i> τὰ ὅσα πράγματα τὸν ἔστειλα μὲ καπετὰν Φραν- τζέσκο Τζάνε μὲ ὀρδινίαν του	ἄσλ. ἄσ. ἄσλ. 289.100
<i>6 Ὀκτωμβρίου</i> νὰ δώσῃ διὰ τὰ ὅσα ἐσκονδέρισεν ¹ ἀπὸ τὸν σηνὸρ Φραντζέσκο γγάουτιο ὅπου ἔμينا κρεδιτόρους ² διὰ τοὺς καπνοὺς ὅπου ἐφόρτοσα εἰς τὸν αὐτὸν καπετὰν τζάνε »	1122. 6
διὰ τὰ ὅσα ἐσκονδέρισεν ἀπὸ τὸν Ἰωάννην Θεοχάρη ³ διὰ τὸ σκουτή ὅπου τὸν ἔστηλα μὲ τὸν ἴδιον καπετὰν τζάνε »	463. 70
<i>1744 Ἰουνίου 6.</i> Νὰ δώσῃ διὰ τὰ ὅσα πράγματα τὸν ἔστηλα κατὰ τὴν ὀρδινίαν του μὲ καπετὰν πιέτρο μοτζάτο καὶ τὰ ὅσα ἔδωσα τὸν αὐτὸν μοτζάτο μὲ ὀρδινίαν του, ὅλα ἀσλά- νια	388. 2
Διὰ τὸ νέτο ρητράτο ⁴ ὅπου ἐδιξαν ἢ 23 βάλεις μαλῆ τοῦ λογαριασμοῦ μου ὅπου ἔστειλα μὲ καπετὰν ματίο Φή- σκοβηκ κατὰ τὸν κόντον ὅπου μοῦ ἔστηλεν δουκάτα 518=ἀσλάνια	» 535. 32
<i>1745 μαρτίου 28.</i> διὰ τὰ ὅσα πράγματα τὸν ἔστηλα μὲ τὸ καράβι καπετὰν τζάνε μπατίστα τζάνε μὲ ὀρδινίαν του	» 164. 66
σεπτεμβρίου 13. διὰ τὰ ὅσα πράγματα τὸν ἔστηλα μὲ κα- πετὰν Γιουζέπε μπρόντζα	» 95. 36
	<hr/> ἄσλ. 3058. 72

1746, μαΐου 14 Νὰ δώσῃ διὰ τὴν λέτερα ντὲ κάμπιο⁵
ὅπου ἔκαμα εἰς ὄνομα τοῦ δημήτρι Πάϊκου καὶ τὴν
ἐσκονδέρισεν ἀπὸ τὴν ντίτα⁶ τοὺς σάλβη, περούλη ε κολ-
λέτη κατὰ τὴν ὀρδινίαν του καὶ τὰ ἐμπονιφικάρτσα⁷
εἰς τὴν παρτίδα τοῦ καπνοῦ πρὸς κρέδιτό των τζεκίγια
2000 πρὸς ἄσπρα 460= » 7666. 80
τοῦ αὐτοῦ νὰ δώσῃ διὰ τάλερα 2000 ἡμεριάλε⁸ ὅπου ἔδω-
σα κρέδιτο εἰς τὴν ντίτα τοὺς διὰ τοὺς καπνοὺς κατὰ τὴν
ὀρδινίαν του πρὸς ἄσπρα 243 » 4050
τοῦ αὐτοῦ νὰ δώσῃ διὰ τὸ παράνω ἀπὸ ταῖς 4000 τάλερα
κουάρτα⁹ ὅπου ἔστηλεν καὶ εἰς τὴν παρτίδα τοῦ καπνοῦ,

¹ scoder (ἐνετ. διάλ.)= εἰσπράττω.

² creditore= πισωτής.

³ ἔμπορος Ἠπειρώτης ἐν Βενετία (βλ. διαθήκην του εἰς Μικρὸν Ἑλληνομνήμο-
να, τεῦχος Β'. σελ. 79-81).

⁴ netto ritratto= καθαρὸν εἰσπραχθέν.

⁵ lettera di cambio= συναλλαγματική.

⁶ ditta= ἐμπορική ἐπωνυμία.

⁷ bonificare= καλλιετερεύω, πιστώνω.

⁸ imperiali= αὐτοκρατορικά.

⁹ quartì= τέταρτα.

τὰ ἐμπονικάρια διὰ ἀκέραια ἡμεριάλε κατὰ τὴν ὀρδι- νίαν του	Μεταφέρεται :	ἀσλ. 14775. 22
		ἐκ μεταφορᾶς ἀσλ. 14775. 32
πρὸς ἄσπρα 3 παράνου, κάμουν	»	100
1746 <i>φενουαρίου 17</i> διὰ τὸ κρασὴ ὅπου τὸν ἔστηλα μὲ τὸν παγεμὸν τοῦ δημήτρι Πάϊκου καὶ μὲ καπετὰν Νατὰλ γγιόκα καὶ μὲ καπετὰν Φραντσέσκο Γιάνσικ ὄλα	»	199.107
1747. <i>Μαρτίου 17</i> νὰ δώση διὰ τὸ ὄσα ἐσκονδέρησεν ἀπὸ τὸν σηνὸρ Φραντσέσκο γγάουτιον ὅπου ἔμνηνα κρετιτόρος κατὰ τὴν γραφὴν του δουκάτα 1036. 17 ἀσλάνια	»	1071. 32
1747 <i>Ἀπριλίου 22</i> διὰ τὸ κρασὴ καὶ καπνὸν ὅπου τὸν ἔστει- λα μὲ καπετὰν Πιέτρο μοτζάτο καὶ τὰ ὄσα ἐμέτρισα τὸν αὐτὸν καπετὰν μοτζάτο κατὰ τὴν ρητζεβούτα του	»	867. 38
	ἀσλάνια	17013. 89
νὰ δώση διὰ τὴν προβεζιὸν ὅπου ἀπέρασεν εἰς ταῖς τρεῖς φατουῖρες τὸ πρᾶγμα ὅπου μοῦ ἔστηλεν μὲ καπετὰν Πιέτρο μοτζάτο λίρες 654,1 τὸ τζεκίνι πρὸς 460	»	113.116
1748 <i>Ἰουλίου 21</i> νὰ δώση διὰ κρασὴ σκοπελήτικο γληκὸ καὶ μπρούσκο καρτέλα 9 καὶ ἓνα βουτζή καὶ βαρέλες 11 κατὰ τὴν νότα ντισίντα ¹ ὅπου τὸν ἔστηλα μὲ τὸν ἴδιον καπετὰν μάρκο Φακινέτο	»	186. 59
1748 <i>Ἰουλίου 24</i> τὸν ἐμπονικάρια εἰς τὴν προβίστα τοῦ καπνοῦ ὡς μοῦ ἔγραψεν	»	580. 41
	νὰ δώση ἀσλάνια	17894. 65
ἀνδρόνικος ὁ Πάϊκος	φυλάτοντας κάθε λάθος	

11

διὰ τὴν βενετίαν.

πρὸς τὸν ἐκκλαμπρότατον σηνὸρ κόντε δημήτριον περούλην
προσκυνητῶς. 28 Ἰουνίου 1757. Θεσσαλονίκη.

«μὲ τὸν ἐρχομὸν τῶν δύο караβίων σου ὅπου ἐστάθη εἰς τὰς 26 τοῦ παρόντος
ἔλαβα ξεχοριστὴν σου γραφὴν γραμμένη ὄλη ἀπὸ τὸ ἴδιον χέρι σου. σοῦ
εὐχαριστῶ κατὰ πολὰ διὰ τὸ ἡμπάρκο² ὅπου ἔδωσες τοῦ υἱοῦ μου εἰς τὸ
μπαστημέντο σου καὶ διὰ τὴν ὑπόθεσιν τοῦ ἐξαδέλφου μου ὅπου μοῦ γρά-
φεις ὅτι μὲ τὸ νὰ τὸν χρεοστῶ τοῦ ἐδάνισες 300 τζεκίνια καὶ μοῦ ἐτράβιξεν
καμπιάλε³ νὰ τὰ πληρῶσω τὴν ἐκκλαμπρότη σου καὶ ἂν δὲν τὴν πλερόσω,

¹ nota distinta= λεπτομερὴς σημείωσις, κατάστασις.

² imbarco= ἐπιβίβασις.

³ cambiale= συναλλαγματική.

νά την προτεστάρη¹ ὁ καπετάν γιάνσηκ, διὰ τὸ ὅποιον τὴν ἀποκρίνομε ὅτι ὄχι τὸν χρεοστῶ τὸν σηνὸρ δημήτρη Πάϊκον, ἀλὰ μένω διὰ νὰ λάβω ἀπὸ αὐτὸν περίτου ἀπὸ λίρες 8000 κατὰ τὸν κόντο ὅπου τὸν ἔστρῳσα καὶ τοῦ τὸν στέλνω μὲ τὸ μπαστημέντο σου, κάμνοντάς του καλὰ καὶ ταῖς ἐξωδες τοῦ υἱοῦ μου κατὰ τὸν κόντο ὅπου μοῦ ἔστειλεν καὶ τὸ φαγί του καὶ περισσώτερον τὸν ἐλπιθήκα καὶ τὸν ἔκαμα καλὰ καὶ ἀσλάνια 1500 διὰ τὴν ζημίαν ὅπου λέγει ὅτι ἔκαμεν εἰς τὸν καποτάν, ὡσάν ὅπου δὲν εἶναι ντὲ ραγγιόν² νὰ τὸν μονοφικάρω τίποτες, ἐπειδὴ καὶ νὰ ἔκαμεν συνδροφία μὲ αὐτὸν μὲ τὰ ἐδικὰ μου τὰ σολδία, διότι τὸ καπετάλη³ εἶναι ἐδικόν μου καὶ αὐτὸς δὲν ἔβαλεν ἕνα σολδι καπετάλη καὶ μὲ τὰ σολδία τὰ δικά μου κάμνει συνδροφία δίχως νὰ ἔχω ἴδισην ἐγώ. μὲ ὄλον ἐτοῦτο τὸν ἐλειμονίθηκα κατὰ τὴν γραφὴν ὅπου μοῦ ἔγραψεν καὶ τοῦ ἔκαμα καλὰ τὰ ἄνωθεν, ὅπου λέγει μὲ τὴν αὐτὴν γραφὴν του ὅτι ἔχασεν 3000 δουκάτα εἰς τὸν καποτάν καὶ ἐγγιουσταρίσθη⁴ 50 τὰ ἑκατὸ καὶ τὸν κόντον ὅπου τὸν στέλνω εἶναι καμωμένος ὄλος κατὰ τοὺς κόντους ὅπου μοῦ ἔστηλεν καὶ κατὰ ταῖς γραφαῖς του. Ὄθεν ἐκεῖ ὅπου δὲν χρεοστῶ, μάλιστα ἔχω νὰ λαβω, αὐτὸς μοῦ τραβῆ πόλιτζα νὰ τοῦ πλερόσω μπαριτέλα⁵, μὰ μὲ συμπάθιο ἐσιάστισεν καὶ δὲν ἠξέυρη οὔτε τι γράφει οὔτε τι κάμνει, ὅθεν ἔστω εἰς ἴδισήν σου ὅτι δὲν τὴν ἀτζετάρια καὶ ὅτι θέλει ὁ καπετάνιος ἄς κάμει, ὁμοίως καὶ διὰ τὸν ἄλον πόντον⁶ ὅπου ὀρίζης διὰ τὴν προβεζιόν ὅπου τραβῶ τώρα ἰντιέρα⁷ νὰ τοῦ δώσω μερικά διὰ νὰ κυβερνάτε ἐπειδὴ καὶ τὸν ἔταξα. ἐγὼ τὸν ἔγραψα ὅτι ἄς πασχίση εἰς τὴν ἐκκλαμπρότη σου συμά, ἂν τοῦ ἐμπιστευτῆς νὰ τὸν δώσης πάρτε⁸ ἀπὸ τὴν προβίστα τοῦ καπνοῦ μίαν φορὰν ὅπου στέλνης τὸν μορπούργον⁹ καὶ ἄλον καὶ ἂν τὸν ἔδιδες, τὸν ἐδούλεβα ἀκαρδάροντάς¹⁰ μου τί νὰ μοῦ δίδη, εἰδὲ ἀπὸ τὴν προβίστα ὅπου στέλνεις ἐμένα νὰ σοῦ προβετέρω¹¹, δὲν ἤμε ζουρλὸς νὰ δώσω τιναν οὔτε ἕνα σολδὴ καὶ ἄς μοῦ συμπαθήση ἢ αὐθεντία του. ἐγὼ θαυμάζομε μὲ τὴν ἐκκλαμπρότη σου πῶς τὸν ἔδωσες πίστιν εἰς τὰ ὅσα σοῦ ἐμήλισην

¹ protestare= διαμαρτύρω.

² de ragione= λογικόν, σωστόν.

³ capitale= κεφάλαιον.

⁴ aggiustarsi= συμβιβάζομαι.

⁵ Ἐκ πρώτης ὄψεως φαίνεται ἰταλικὴ ἢ λέξις, ἀλλὰ δὲν εἶναι· μάλλον πρέπει νὰ συσχετισθῆ μὲ τὴν ἀραβικὴν *barid*, ἢ ὁποία μεταφορικῶς ἔχει τὴν σημασίαν: ἀνόητος, βλακωδῶς.

⁶ punto= σημεῖον, θέμα.

⁷ intiera= ὀλόκληρον.

⁸ parte= μέρος.

⁹ David Morpurgo, ἔμπορος ἐν Θεσσαλονίκῃ.

¹⁰ accordare= συμφωνῶ.

¹¹ provvedere= προμηθεύω.

τὰ ὅποια εἶναι ὅλα ψευδῆ, διότι ἔχασεν τὸ λογικόν του καὶ δὲν ἤξεύρη τι κάμνει. Θαρῆ ὅτι ἐγὼ νὰ δουλέβω καὶ νὰ πεδέβομε διὰ νὰ τοῦ τὰ δώσω αὐτὸν νὰ τὰ φθειρή, ὡσάν ὁ πατέρας του ὁποῦ μᾶς ἐφθιρεν τὸ σπίτι μου. Ἔτσι εἶχεν εἰς τὸν νοῦν του καὶ ἡ ἀφεντία του, μὰ τὸν ἐγνώρισα ὀγλήγορης καὶ μὸλον τοῦτο χάνω περισσώτερα ἀπὸ δύο χηλιάδες ἀσλάνια, ὄχι νὰ τὸν χρεοστῶ, ἐπειδὴ καὶ μετὴν βοεΐθιαν τοῦ Θεοῦ τινὰν δὲν χρεοστῶ. νὰ λάβω ἔχω ἀρκετά, νὰ δόσω ὄχι. κάμνω τέλος εἰς αὐτὴν τὴν ξεχωριστὴν γραφὴν μου διὰ ἀβίζο σου καὶ ὑγίαινε ἐν κυρίῳ.

εἰς τοὺς ὀρισμοὺς σου πάντοτε
ἀνδρόνικος ὁ Πάϊκος

12

νὰ λάβῃ ὁ σινιὸρ κόντες δημήτριος περούλης:

<i>1743 μαῖου 26</i> , νὰ λάβῃ διὰ τὰ ὅσα ἐξεκαθάρισε τὸ πρᾶγμα ὁποῦ ἔστηλεν διὰ λογαριασμόν του μετὰ καπετὰν φραντζέσκο τζάνε, νέτο ριτράτο	ἀσλ.	1949. 45
διὰ ζάχαρι καὶ κομφέτα ὁποῦ ἔστηλε μετὰ τὸν ἴδιον Καπετὰν τζάνε	»	30
καὶ τὰ ὅσα τὸν ἔτυχαν εἰς τὴν μᾶρτην ¹ του ἀπὸ τὴν μπροβεζιὸν τοῦ καπνοῦ	»	272. 60
<i>1744 μαρτίου 8</i> διὰ τὸ ὅσον πρᾶγμα μοῦ ἔστηλεν κατὰ τὴν ὀρδινίαν μου μετὰ καπετὰν Πιέτρο μποτζάτο, δουκάτα 492.5	»	508. 73
<i>1744 ἰουνίου 6</i> διὰ τὴν μῆσῃν προβεζιὸν ὁποῦ τοῦ τοκάρισεν ἀπὸ τὴν προβίστα τοῦ καπνοῦ, τὸ κάρικο ² τοῦ μποτζάτου καὶ καπετὰν τζάνε	»	717. 60
διὰ τὰ ὅσα ἐπλέροσεν μετὰ ὀρδινίαν μου τὸν καπετὰν γρηγόριο κιόρκον	»	9. 80
<i>1744 ὀκτωμβρίου 1</i> , διὰ τὰ ὅσα πρᾶγματα μοῦ ἔστηλε τοῦ λογαριασμοῦ του μετὰ τὸν καπετὰν Τζανπατίστα Τζάνε	»	46. 25
<i>1745</i> . νὰ λάβῃ διὰ τὰ ὅσα πρᾶγματα ἔστηλεν τοῦ λογαριασμοῦ του μετὰ τὸν καπετὰν Πιέτρο μποτζάτο, ἡλικὰ καὶ μέρτζα ³ διάφορα κατὰ τοὺς λογαριασμοὺς ὁποῦ τοῦ ἔστηλα μετὰ καπετὰν Τζανέτο Τζάνε, ἔμηνεν νέτο ριτράτο	»	3962. 27
διὰ νέτο ριτράτο ἀπὸ σάγιες 12 κατὰ τὸν λογαριασμόν ὁποῦ τὸν ἔστηλα	»	3233. 36

¹ parte= μέρος, μερίδιον.

² carico= φορτίον.

³ merci= ἐμπορεύματα.

διά νέτο ριτράτο ἀπὸ τὰ χαρτῖα ὁποῦ ἔστηλεν μὲ τὸν ἴδιον καπετὰν μποτζάτο	ἀσλ. 1100
<i>1745 αὐγούστου 25.</i> νὰ λάβῃ διὰ τὰ πράγματα ὁποῦ ἔστηλεν μὲ καπετὰν γιουζέπε μπρόντζα, ἡαλικὰ, σουλεημὰν ¹ καὶ μὰνα καὶ ἄλλα κατὰ τὸν λογαριασμὸν ὁποῦ τὸν ἔστηλα νέτο ριτράτο τους	» 2447.104
διὰ κομφέτα καὶ ζάχαρη ὁποῦ ἔστηλεν μὲ τὸν καπετὰν μπρόντζα	» 8
διὰ καρέγες καὶ μία πολτρώνα ὁποῦ ἔστηλεν μὲ τὸν ἴδιον μπρόντζα	» 33
<i>1745 Σεπτεμβρίου 13</i> διὰ τὴν μῆσῃν προβεζιὸν ὁποῦ τοῦ τυχένει ἀπὸ τὴν τρίτην προβίστα τοῦ καπνοῦ ὁποῦ ἔκαμα	» 572
<i>1746 Ἰουνίου 6</i> διὰ τὴν μῆσῃν προβεζιὸν ὁποῦ τοῦ τυχένει ἀπὸ τὴν τετάρτην προβίστα τοῦ καπνοῦ ὁποῦ ἔκαμα	» 249
<i>1746 δεκεμβρίου 15.</i> διὰ τὰ ὅσα ἐπλέροσεν τὸν δημήτρι Πάϊκον διὰ τὴν ὀμπρέλλα	» 109. 97
διὰ κομφέτα καὶ ζάχαρη ὁποῦ ἔστηλεν μὲ καπετὰν μπο- τζάτο	» 26. 80
διὰ τὰ ὅσα ἐπλέροσεν τὸν καπετὰν φραντζέσκο γιάνσηκ διὰ τὸ νέτο ριτράτο ἀπὸ τὰ τρία βαλλέτα λοντρίνες ² τοῦ λογαριασμοῦ του	» 1457. 90
<i>1747 ἀπρηλίου 22.</i> νὰ λάβῃ διὰ τὴν μῆσῃν προβεζιὸν ὁποῦ τοῦ τυχένει ἀπὸ τὴν πρώτην προβίσταν τοῦ καπνοῦ ὁποῦ ἔκαμα διὰ τὴν νέαν κοντότα ³	» 463. 60
εἰς μεταφορὰν ἀσλ.	17196.117
ἐκ Μεταφορᾶς	ἀσλ. ἄσ. 17196.117
<i>1748 ἰουνίου 30</i> νὰ λάβῃ διὰ ζάχαρη καὶ κομφέτα ὁποῦ ἔστηλεν μὲ καπετὰν μάρκο Φακινέτο κοστίζουσι κατὰ τὴν γραφὴν του δουκάτα 32=	33. 8
<i>1748 ἰουλίου 24</i> νὰ λάβῃ διὰ τὴν ἡμισιὰν τῆς προβεζιόνης ὁποῦ τοῦ τυχένει ἀπὸ τὴν προβίστα τοῦ καπνοῦ ὁποῦ ἔκαμα τὴν παρούσαν χρονιὰν καὶ ἐπέρση τὸν γενιτζέ βάλες 310 ὄλα νὰ λάβῃ ἀσλάνια	664. 60 17894. 65

¹ ἀπὸ τὴν ἐνετ. λ. *sulimato* (ἰτ. *sublimato*)=ὑδροχλωρικός ὑδράργυρος, κοινῶς σουλιμάς, γράφει τὸ γαλλοελληνικὸν λεξικὸν τοῦ Βυζαντίου εἰς τὴν λ. *sublimé*.

² πολῦτιμα γαλλικὰ ὑφάσματα, ὧν ἡ ἀξία ἐκυμαίνετο μεταξὺ 200-220 ἄσπρων κατὰ πῆχυν.

³ πάκτησις, περίοδος.

νὰ δώση ὡς ἄντικρυς 17314. 24
μένει νὰ λάβῃ ἀσλ. 580. 41

τὰ ὁποῖα τῆς τὰ ἐπονιφικάρισα
εἰς τὴν προβίστα τοῦ καπνοῦ

Ἄνδρόνικος ὁ Παῖκος φιλάτοντας κάθε λάθος

13

1749 Σεπτεμβρίου 14 Θεσσαλονίκη

νὰ δώση

κόντος ἀπάρτε¹ τοῦ σηνὸρ κόντε δημητρίου Περούλη διὰ
λογαριασμόν του ξεχωριστόν, σταλμένος μὲ καπετὰν τζανέτο
τζάνε διὰ ἀβίζον του ὡς τὸν ἐζήτησεν μὲ τὴν γραφὴν του 3
ἰουνίου.

17 *αὐγούστου 1748*. σηνὸρ κόντες δημήτριος Περούλης νὰ
δώση διὰ μία λέτερα ντὲ κάμπιο ὁποῦ μοῦ ἐτράρισεν² διὰ
τζεκήνηα 400 νὰ τὴν πλερόσω τὴν ντίταν τους σάλβι, Περούλη
καὶ κωλέτη καὶ τὴν ἔδοσα κρέτιτο³ εἰς τὴν αὐτὴν ντίταν ἀσλ. ἄσ.
τους, τὸ κάθε τζεκήνη ἀπὸ ἄσπρα 465 κάμνου ἀσλάνια 1550

10 *νοεμβρίου 1748* ὁ αὐτὸς νὰ δώση διὰ κρασὴ σκοπελήτικο
γλυκὸ καρτέλα 4 ὀκάδες 373 πρὸς ἄσπρα 4 ³/₄ καὶ διὰ τὴν
καρτέλα καὶ φακινιάτικα ὄλα ἀσλ. 17.60
τὰ δύο καρτέλα τὸν ἔστηλα μὲ καπετὰν μενλίκη καὶ δύο
μὲ καπετὰν μπάνου.

15 *ἄρηλιου 1747* διὰ κρασὴ γλικὸ σκοπελήτικον καρ-
τέλα 11, τὰ τρία μεγάλα, ὀκάδες 1548 πρὸς ἄσπρα 5 ³/₄ διὰ
μπάντα⁴, φωλόν⁵, πίσσα καὶ ἀκομοτάρισμα ὄλα ἀσλ. 76.59

Ἰουλίου 8. 1749 διὰ κρασὴ μπρούσκο βουτζή ἓνα ὀκάδες
480 πρὸς ἄσπρα 5 ¹/₂ ὁμοῦ μὲ φακινιάτικα, ὄλα ἀσλ. 22.80
τὰ ἔστηλα μὲ καπετὰν τζάνε

νὰ δώση ἀσλ. 1666.79

Ἄνδρόνικος ὁ Παῖκος φυλάτοντας κάθε λάθος

¹ a parte= ξεχωριστός.

² trarre= τραβῶ, προκειμένου περὶ συναλλαγματικῆς.

³ τὴν ἔδοσα credito= ἐπίστωσα.

⁴ banda (stagnata) εἶναι λωρίδες ἀπὸ ψευδοκασσίτερον.

⁵ Ἦτο ἓν εἶδος κόλλας, τὴν ὁποῖαν παρεσκευάζον μὲ ἀσβέστη, μὲ χοιρινὸ λίπος
καὶ κάτι ἄλλο, διὰ τὴν ἐπιδιόρθωσιν τῶν βαρελιῶν.

14

νά λάβη

Ιουλίου 10 1749 ὁ ἄντικρης σηνὸρ κόντες δημήτριος περούλης νά λάβη διὰ τὰ ὄσα τοῦ ἔκαμα καλὰ ἐπέρση εἰς τὸν κόντον τῆς ντίτας των σάλβη, περούλη καὶ κωλέτη καὶ ἐξίτησεν μετὴν γραφὴν του 3 ἰουνίου νά ριτρατάρω ¹ τὴν παρτίδαν του καὶ νά τὴν φέρω εἰς κρέδιτόν του εἰς τὸν κόντον ἀπάρτε ἐδῶ	ἀσλάνια	580.41
αὐγούστου 17 ὁ αὐτὸς νά λάβη διὰ ταῖς ἐξοδοὶς ὅπου ἔκαμεν διὰ τὸν υἱόν μου Παναγιώτην εἰς φορεσιές του καὶ διὰ μεζάδες ² ὅπου ἐπλέροσε τὸν διδάσκαλον διὰ μῆνες 7 ἕως μαΐου 10 κατὰ τὸν κόντον ὅπου μοῦ ἔστηλεν ὑπογεγραμμένον ἀπὸ τὸν κύρ δημήτηρ Πάϊκον λίρες 3455 καὶ 14 κάμνου ἀσλάνια		608.80
ὁ αὐτὸς νά λάβη διὰ τὰ ρεγάλα ὅπου ἔστηλεν μετὰ καπετάν τζάνε εἰς γληκά. λίρες 186	ἀσλ.	32.93
ὁ αὐτὸς νά λάβη τὰ ὄσα μοῦ ἔγραψεν καὶ ἔσκονδέρισα ἀπὸ τὸν ντόν ³ ἀντόνιον σαγάρην λίρες 32.10	»	5.86
14 Σεπτεμβρίου ὁ αὐτὸς νά λάβη τὴν ἡμισιάν τῆς προβεζιόνης ὅπου τὸν τυχένη ἀπὸ τὴν προβίστα τοῦ καπνοῦ ὅπου ἔκαμα τὴν παρούσαν χρονιάν καὶ ἀπὸ τὰ ἔξοδα τῶν 210 βαλῶν «Καπὰν»	ἀσλ.	452
	νά λάβη ἀσλάνια	1679.60
ἄνδρόνικος ὁ πάϊκος		

15

1751 Ἰουλίου 11 Θεσσαλονίκη
 λογαριασμὸς τρεχοῦμενος διὰ κόντον ἀπάρτε τοῦ σηνὸρ κόντε δημήτηρ περούλη σταλμένος μετὰ καπετάν τζανέτο τζάνε διὰ τὰ ὄσα ἔδωσα διὰ αὐτὸν ἀπὸ 1749 ἕως σήμερον.

νά δώση ὡς κατοθεν

1749 αὐγούστου 17 διὰ μία καμπιάλε⁴ ὅπου μοῦ ἐτράρισεν

¹ ritrattare= ἀποσύρω, μεταφέρω.

² mesate= μηνιάτικα (ἐκ τῆς λ. mese= μὴν).

³ don' ἀντιστοιχεῖ μετὰ τὸ δικό μας «αἰδέσιμος».

⁴ cambiale= συναλλαγματική.

διὰ τζεκήνια 400 νὰ τὰ πληρώσω τὴν ντίτα σάλβι, Περούλη καὶ κολέτη καὶ τοῦ τὰ ἐμπονιφικάρισα εἰς τὰ ὄσα εἶχα νὰ λά- βω ἀπὸ αὐτοὺς διὰ τοὺς καπνοὺς ὁποῦ τοὺς ἔκαμα πρὸς ἄσπρα 465 τὸ τζεκήνι ὡς μοῦ ἔγραφεν	ἄσλ. 1550.
διὰ κρασὴ σκοπελήτικο ὄπου τὸν ἔστειλα μὲ καπετὰν μενλήκ, καρατέλα 2 καὶ μὲ καπετὰν μάνε, καρτέλα δύο καὶ μὲ κα- πετὰν τζάνε βουτζή 1 καὶ καρτέλα μεγάλα καὶ μικρά 11, ἐκό- στισαν μὲ τὰ ἔξοδά τους	ἄσλ. 116.79
1749 Σεπτεμβρίου 16, τὰ ὄσα ἐδάνισα τοῦ καπετὰν Τζανέτο Τζάνε διὰ χρίαν τοῦ μαστιμέντου του κατὰ τὴν ρετζεβούταν του	» 100
1750 διὰ κρασὴ σκοπελήτικο ὄπου τὸν ἔστηλα μὲ καπετὰν μάνε καρτέλα 2 καὶ μὲ στέφανον πετρίνα καρτέλα 2 καὶ μὲ καπετὰν Τζόρτζη καενάτζο, βουτζή 1 καὶ καρτέλα 13 με- γάλα καὶ μικρά, ἐκόστισαν μὲ τὰ ἔξοδά τους	» 185.114
1751 μαῖου 29 διὰ κρασὴ σκοπελήτικον μὲ καπετὰν Τζόρτζη καενάτζο βουτζή 1 γληκὸ καὶ μπρούσκο βουτζι 1 καὶ καρα- τέλα 4 γληκὸ ὀκάδες 1658 πρὸς ἄσ. 7 ἢ ὀκά=ἄσλ. 96.86 καὶ κοντζάρισμα ¹ διὰ αὐτὰ εἰς στεφάνια, φακι- νιάτικα καὶ ἄλλα	» 5 » 101.86
1751 ἰουνίου 28 διὰ κρασὴ ἕτερο γληκὸ μὲ καπετὰν Τζανέτο Τζάνε βουτζή 1 καὶ καρτέλα 8, τὰ δύο μεγάλα καὶ τὰ 6 μικρά ὀκάδες 1613 πρὸς ἄσπρα 7 1/2 ἢ ὀκά=ἄσλ. 100.98 καὶ διὰ αὐτὰ ἔξοδα	1.82 102.60
1751 ἰουλίου 10 νὰ δώση. ἄσλ. 234.93 τὰ ὄσα τὸν ἔκαμα καλὰ εἰς τὸν κόντον τῆς προβίστας τοῦ καπνοῦ διὰ νὰ λάβῃ ἀπὸ τὴν ντίτα τοὺς σάλβη, περούλη καὶ κολέτη ἄσλ. 234.93	234.93
1751 ἰουλίου 11 νὰ δώση ἄσλ. 703.55 ὄπου ἔδωσα τοῦ κα- πετὰν Τζάνε διὰ σάλδος ² τοῦ παρόντος κόντου του ἀπάρτε καὶ ἔλαβα ρητζεβούτα ὡς μοῦ ὀρδινιάζει μὲ τὴν γραφὴν του ἀπρηλίου 14	ἄσλ. 703.55
	ἄσλ. 3095. 7
νὰ λάβῃ ὁ ἄντικρυς σηνόρ κόντε δημήτριος περούλης 1749. διὰ τὴν παρτίδαν ὄπου τοῦ εἶχα δώσει κρέτιτο ἄσλ. 580.41 καὶ μοῦ ἔγραψεν ἰουνίου 3 καὶ τὴν ἐρητταρισά ἀπὸ τὴν ντίτα σάλβη, περούλη καὶ κολέτη καὶ τὸν δίδω κρέτιτο εἰς τὸν παρὸν κόντον ἀπάρτε ὡς ἐζήτησεν	ἄσλ. 580. 41

¹ acconciare= ἐπιδιορθῶνω.

² saldo= ἐξόφλησις.

<i>1749 αὐγούστου 17</i> , διὰ τὰ ὅσα ἐξόδευσεν εἰς τὸν υἱὸν μου εἰς φορεσιές του καὶ μεζάδες του κατὰ τὸν κόντον ὁποῦ μοῦ ἔστηλεν λίρες 3455.14	ἀσλ.	608. 80
διὰ τὰ γληκὰ ὁποῦ ἔστηλεν με τὸν τζάνε διὰ τὰ ρεγάλα	»	32. 93
διὰ τὰ ὅσα ἐκουδέρισα ἀπὸ τὸν ἀπάτε ¹ ἀντόνιον σαγάρη	»	5. 86
διὰ τὴν ἡμισιὰν ἀπὸ τὴν προβεζιὸν ὁποῦ τοῦ ἔτυχεν	»	452
<i>1750</i> διὰ τὰ ὅσα ἐξόδευσε διὰ τὸν υἱὸν μου κατὰ τὸν κόντον του	»	301. 11
διὰ τὰ γληκὰ ὁποῦ ἔστηλεν με καενάτζον διὰ τὰ ρεγάλα,	»	33. 16
διὰ τὴν ἡμισιὰν ἀπὸ τὴν προβεζιὸν ὁποῦ τοῦ ἔτυχεν	»	626. 40
	ἀσλάνια	2640. 27
ἕως ἐδῶ τοῦ ἐστάλθηκαν οἱ κόντοι τὸν κάθε χρόνον		
<i>1751 μαῖου 30</i> διὰ τὴν κασέλα ² με τὰ γληκὰ ὁποῦ ἔστηλεν με τὸν καπετὰν τζανέτο τζάνε διὰ τὰ ρεγάλα ³	ἀσλ.	32.100
καὶ διὰ τὴν ἡμισιὰν ἀπὸ τὴν προβεζιὸν ὁποῦ τοῦ ἔτυχεν ἀπὸ τὴν προβίστα τοῦ καπνοῦ ὁποῦ ἔκαμα ἐφέτος, ἂν καλὰ καὶ δὲν τοῦ ἐτύχενεν νὰ πάρη, με ὄλον ἐτοῦτο. ἐγὼ διὰ ἀγάπην του δὲν τοῦ τὴν ὑστερῶ	ἀσλ.	422
	νὰ λάβη	» 3095. 7
νὰ δώση ὡς ἄντικρυς διὰ σάλδος	»	3095. 7
		0000. 0
ἀνδρόνικος ὁ Παῖκος		

16

<i>1753</i> ἰουλίου 11 Θεσσαλονίκη σηνὸρ κόντε δημήτριος Περούλης διὰ κόντον του ξεχωριστὸν νὰ δώση ὡς ἀκολουθία:		
<i>1749</i> νὰ δώση διὰ μίαν καμπιάλε ὁποῦ ἐτράρισεν νὰ πλερόσω τὴν ντίτα σάλβη Περούλη Κολέτη τζεκήνια 400 καὶ τοῦ τὰ ἔμπονιφικάρισα εἰς τὰ ὅσα εἶχα νὰ λάβω ἀπὸ αὐτὴν, τὸ τζεκήνη πρὸς ἄσπρα 465 κομποταραντζῶ ⁴ =	ἀσλ.	ἄσπρα
<i>1749 αὐγούστου 17</i> διὰ κρασιὴ σκοπελητήκικον ὁποῦ τὸν ἔστηλα με καπετὰν τζανέτο τζάνε καρτέλα 11 καὶ βουτζῆ 1. καὶ 4 καρτέλα με Μελικ καὶ μπάνε, ὅλα ἐκόστισαν	»	1550
	»	116. 79

¹ abate ἢ abbate= ὁ ἀββᾶς, ὁ ἡγούμενος.

² cassella ἢ cassetta= κιβώτιον.

³ regali= δῶρα.

⁴ computare= συμψηφίζω.

καὶ τὰ ὄσα ἔδωσα εἰς τὸν αὐτὸν καπετὰν Τζάνε μὲ ὀρδινίαν του καὶ κατὰ τὴν ρητζεβούταν του	ἄσλ. 100
1750 <i>ἰουλίου</i> 9 διὰ κρασὴ σκοπελήτικον καρτέλα 15 καὶ βουτζή 1, τὰ 2 τὰ ἔστηλα μὲ στέφανο μπάνε καὶ τὰ 14 μὲ κα- πετὰν τζώρτζη καενάτζον, ὄλα ἐκόστισαν	» 185.114
1751 <i>ἰουλίου</i> 5 διὰ κρασὴ σκοπελήτικον καρτέλα 12 καὶ βουτζία 3 τὰ ἔστηλα μὲ καπετὰν Τζάνε καὶ καενάτζον	» 204. 26
1751 <i>ἰουλίου</i> 11 τὰ ὄσα ἔδωσα τοῦ καπετὰν Τζανέτο τζάνε μὲ ὀρδινίαν του κατὰ τὴν ρητζεβούταν του	» 703. 55
1752 διὰ κρασὴ σκοπελήτικον καρτέλα 9 καὶ βουτζία 2 καὶ 3 ζευγάρια λουτρόμπολες μεγάλες, τὰ ἔστηλα μὲ καπετὰν Φραντζέσκο γιάνσηκ καὶ καπετὰν κωσταντίνη, ἐκόστισαν ὄλα	» 205
καὶ τὰ ὄσα ἔδωσα τοῦ καπετὰν φραντζέσκο γιάνσηκ μὲ ὀρ- δινίαν του κατὰ τὴν ρητζεβούταν του	» 100
	ἄσλάνια 3165. 93
ἕως ἐδῶ τοῦ ἐστάλθη ὁ κόντος ἐπέρση μὲ καπετὰν Κωσταντί- νη καὶ καπετὰν γιάνσηκ.	
1752 <i>νοεμβρίου</i> 4 διὰ μίαν καρπέτα ὅπου μοῦ τὴν ὀρδίνιασε τὴν ἔστηλα μὲ καπετὰν ἀνδρέαν κοστόπουλον	» 3. 90
1753 <i>γεναρίου</i> 20 διὰ τὰ ὄσα ἐπλέροσα τοὺς κληρονόμους ἰωάννου δούκα ὡς μοῦ ὀρδίνιασεν, δουκάτα 184 καὶ γροσέτα 21 ὅπου τοῦ τὰ χρωστοῦσεν ὡς φανερώνη τὸ ἐξοφλητικὸν γράμμα του ὅπου σοῦ τὸ ἔστηλα, τὸ δουκάτον πρὸς ἄσ. 124= ἄσλ.	191. 4
1753 <i>ἰουλίου</i> 10. διὰ κρασὴ γληκὸ βουτζία 4 ὄκ. 2327 καὶ δύο καρτέλα μικρὰ ὄκ. 288 καὶ 1 βουτζή μικρὸ ρετζέντε ¹ ὄκ. 415, ὄλον ὄκ. 3030 πρὸς ἄσ. 8 ¹ / ₄ καὶ ἀκομοδάρισμα τῶν βουτζιῶν ἄσλ.	207. 18
καὶ τὰ ὄσα ἔδωσα τὸν καπετὰν φραντζέσκον γιάνσηκ διὰ ταῖς πάγαις ² τῶν σολδάδων ὅπου μοῦ τὰ ἐζήτησεν τζεκήνια 36, ἐκόστισαν τὸ κάθε τζεκήνι πρὸς ἄσ. 476, ἀρα- γγουλιάντο ἤλ τάλερο πιάστρε 2 ³ κάμουν ἄσλάνια	142. 96
	ἄσλ. 3710. 61

¹ reggente= φέρω, βαστάζω, περιέχω.

² paghe= μισθοί.

³ «raguagliato il tallero piastre 2» = ὑπολογιζομένου τοῦ ταλλήρου πρὸς πιά-
στρες δύο.

νὰ λάβη ἄσλ. 3228. 75

μένει χρεώστης » 481.106
φυλάτοντας κάθε λάθος

ἀνδρόνικος ὁ Παΐκος

17

1749 Ἰουλίου 10	σηνὸρ κόντες δημήτριος Περούλης νὰ λάβη διὰ κόντον του ξεχωριστὸν ὡς τρέχει:	
	διὰ τὰ ὄσα ἔμηνεν κρετιτόρος ¹ ἀπὸ τοὺς 1743 ἕως τὴν σή- μερον 1748 ἰουλίου 24 κατὰ τοὺς κόντους ὅπου τοῦ ἔστηλα περισσῆς φορῆς	ἄσλ. ἄσ. 580. 41
1749 αὐγούστου 17	διὰ ταῖς ἔξωδες ὅπου ἔκαμεν εἰς τὸν υἱόν μου Παναγιώτην κατὰ τὸν κόντον ὅπου μοῦ ἔστηλεν	608. 80
	διὰ τὰ γληκὰ ὅπου ἔστηλε με καπετὰν Τζάνε διὰ τὰ ρεγάλα	32. 93
	διὰ τὰ ὄσα ἐσκονδέρισα ἀπὸ τὸν πρέτε ² ἀντόνιον σαγάρα	5. 86
1749 Σεπτεμβρίου 14	διὰ τὴν ἡμισιάν τῆς προβεζιόνης ὅπου τοῦ ἔτυχεν	452
1750 ἰουνίου 20	διὰ ἕτερες ἔξωδες ὅπου ἔκαμεν διὰ τὸν ἴδιον υἱόν μου Παναγιώτην κατὰ τὸν κόντον του	301. 11
	διὰ τὰ γληκὰ ὅπου ἔστηλεν με καπετὰν καενάτζον διὰ τὰ ρεγάλα	33. 16
1750 ἰουλίου 6	διὰ τὴν ἡμισιάν τῆς προβεζιόνης ὅπου τοῦ ἔτυχεν	» 626. 60
1751,	διὰ τὰ γληκὰ ὅπου ἔστηλεν με καπετὰν Τζανέτο τζάνε διὰ τὰ ρεγάλα	» 32.100
	ἰουλίου 11 διὰ τὴν ἡμισιάν τῆς προβεζιόνης ὅπου τοῦ ἔτυ- χεν	» 422
1752	διὰ τὰ γληκῆματα ὅπου ἔστηλεν με καπετὰν Φραντζέ- σκο γιάνσηκ	» 32.100
	ἕως ὅδε τοῦ ἐστάλθη ὁ κόντος ἐπέρση	ἄσλάνια 3127.107
1753 Ἰουνίου 8	νὰ λάβη ἄσλάνια 100.88 τὸ διάφορον ὅπου ἔδιξαν ἢ 4 σάγιες ³ ὅπου μοῦ ἔστηλεν ἐπέρση ὁ σηνὸρ κόν- τε σπυριδὸν ⁴ Περούλης με καπετὰν φραντζέσκο γιάνσηκ, κατὰ τὸν κόντον ὅπου τοῦ ἔστηλα ἐπουλήθησαν ἄσλάνια	

¹ creditore= πιστωτής.

² prete= ἱερεὺς.

³ Ἐλαφρά βενετικά ὑφάσματα τὰ ὅποια ἐπωλοῦντο εἰς τὰς ἐμποροπανηγύρεις
ἰδίᾳ τῆς Ἐλασσῶνος καὶ εἶχαν ζήτησιν.

⁴ Εἶναι ὁ υἱὸς τοῦ Δημητρίου Περούλης.

1060, εὐγάζοντας τὰ ἑξοδά των ἀσλ. 82.86 μένη νέτο ριτράτο ἀσλάνια 977.34. ἀπὸ αὐτὰ ἔδωσα κρέτιτο τὴν ντίτα σάλβη καὶ περούλη διὰ τὴν καμπιάλε ὅπου μοῦ ἔστηλεν κατὰ τὴν ὀρδινίαν σου ἀσλ. 876.66, σοῦ δίδω κρέτιτο καὶ διὰ τὰ ἐπὶ-
 λυπα ἐδὼ ὡς ἔγραψα καὶ τοῦ σηνὸρ κόντε σπυριδὸν Ρού-
 της¹, ἀσλάνια

100. 88

νὰ λάβη ἀσλ. 3228. 75

18

1754 αὐγούστου 1 Θεσσαλονίκη
 κόντος ξεχωριστός τοῦ σηνὸρ κόντε δημήτρη Περούλη σταλμένος με κα-
 πετὰν Φραντζέσκο γιάνσηκ καὶ με καπετὰν Τζόρτζη καενάτζον νὰ δώσει
 κατὰ τὸν κόντον ὅπου τοῦ ἔστηλα ἐπέρση ἕως 1753 ἰουλίου

10 ἀσλάνια	3710. 61
1754 γεναρίου 15 νὰ δώσει διὰ κρασὴ σκοπελήτικον γληκό, καρατέλα 2 ὄκ. 187 πρὸς ἄσπρα 8 ἀσλάνια	12.56
1754 ἀπριλίου 9 κρασὴ ὁμοιον καρατέλα 7 ὄκ. 1455 × 8 ³ / ₄	106.64
1754 ἀπριλίου 25 κρασὴ ὁμοιον καρατέλα 4 ὄκ. 519 × 8 ³ / ₄	38.30
1754 ἰουλίου 20 κρασὴ ρετζέντε ὄκ. 404 εἰς 1 βουτζή × 9 ³ / ₄	32.99
διὰ 4 καρατέλα ὅπου ἀγόρασα καὶ ἀκομοδάρισα καὶ τὰ ἄλλα	5.90
φακινιάτικα εἰς τὸ μαγαζὴ καὶ ἀπὸ τὸ μαγαζὴ ἕως τὸν μὸλον	7
ἀσλάνια	202.99
19 ἰουλίου διὰ τὰ ὄσα ἔδωσα τὸν καπετὰν Φραντζέσκον γιάνσηκ τζεκηνία 40 καὶ τάλερα 80 διὰ χρίαν τοῦ καραβίου σου κατὰ τὴν ρητζεβούταν του, κάμνου	ἀσλ. 323
19 τοῦ αὐτοῦ, διὰ τὰ ὄσα ἔδωσα τὸν καπετὰν Τζόρτζη καε- νάτζον διὰ χρίαν τοῦ μπαστιμέντου του κατὰ τὴν ρητζεβού- ταν του	ἀσλάνια 500
νὰ δώσει ἀσλ.	4736. 40

νὰ λάβη ὁ ἄντικρυς σηνὸρ κόντες δημήτριος περούλης διὰ
 κόντον ξεχωριστὸν κατὰ τὸν κόντον ὅπου τὸν ἔστηλα ἐπέρ-

¹ Ἀθηναῖος ἔμπορος ἐν Βενετία¹ ἀναφέρεται εἰς τὴν διαθήκην Στεφάνου Ρούθη (Μικρὸς Ἑλληνομνήμων, τευχ. Β', σ. 121).

ση ἕως 1753 Ἰουνίου 8	ἀσλ.	3228.	75
1754 Ἰουλίου 20 νὰ λάβῃ ἀσλ.		290.	102
διὰ τὴν ἡμῆσιν προβεζιὸν ὁποῦ τὴν ἐζήτησεν πάλιν νὰ τὴν λαμβάνῃ			
νὰ λάβῃ	ἀσλ.	3519.	57
		3519.	57
ἀνδρόνικος ὁ Πάϊκος	μένει χρεώστης ἀσλάνια	1216.	103
	φυλάσσοντας	κάθε	λάθος

19

1755 Ἰουλίου 8 Θεσσαλονίκη			
σηνὸρ κόντε δημήτριος περούλης νὰ δώσῃ διὰ τὸν κόντον του ἀπάρτε ὡς τὸν ἔστηλα ἐπέρση τὸν κόντον με τὸν ἴδιον καπετὰν Φραντζέσκο Γιάνσηκ			
1754 Ἰουλίου 31	ἀσλάνια	4736.	40
1755 Ἰουλίου 1 νὰ δώσῃ ὁ αὐτὸς ἀσλάνια		79.	20
διὰ τὰ ὅσα ἔδωσα περισσώτερα ὡς νῆκι μαγαζιῶν διὰ τοὺς καπνοὺς ἐπέρση ἀσλάνια 75 καὶ ἐφέτος 83.40 κάμουν ὄλα ἀσλάνια 158.40 ὡς σοῦ ἔγραψα εἰς τοὺς 1753 Ἰουνίου 22 ὄντας μοῦ ἐζήτησες πάλιν τὸ ἕνα τὰ 100 ἀπὸ τὴν προβεζιὸν καὶ ἐπειδὴ ἐπέρση ἀλησμώνησα νὰ σοῦ δόσω ντέπιτο ¹ ἀπὸ τὴν ζάλην τῆς Πανούκλας ² σοῦ τυχένουν τὰ μισὰ 79.20.			
τοῦ αὐτοῦ διὰ τὰ ὅσα ἔδωσα τὸν καπετὰν Φραντζέσκον Γιάν- σηκ διὰ χρία τοῦ μπαστιμέντου ὡς μοῦ ὀρδίνιασες με τὴν γρα- φὴν του καὶ κατὰ τὴν ρητζεβούταν του τάλερα 100	ἀσλ.	205	
3 Ἰουνίου			
διὰ κρασὴ γληκὸν ὄκ. 1214 εἰς καρτέλα 7 πρὸς ἄσπρα 7			
τὴν ὀκᾶν	»	70.	38
καὶ διὰ ἀκομοδάρισμα ταῖς μπότες καὶ καρτέλα καὶ φακι- νιάτικα	»	6	
7 Ἰουλίου διὰ ἕτερον κρασὴ γληκὸ ὄκ. 1174 εἰς μπότες 2			
πρὸς ἄσπρα $7\frac{3}{4}$ τὴν ὀκᾶν	»	75.	99
καὶ ρετζέντε ὄκ. 560 εἰς μπότα 1 καὶ 1 καρτέλο $\times 7\frac{3}{4}$	»	32.	80
διὰ λοντρόμπολες ζευγάρια 12 κατὰ τὴν μόστρα ὁποῦ μοῦ ἔστηλεν καὶ καλῆτερα πρὸς ἄσπρα 330 τὸ ζευγάρι	»	33	
καὶ ἕτερον ζευγάρι με δύο πρόσοπα	»	2.	60

¹ χρέωσις (debito).

² Ἡ πανώλης ἐνεφανίσθη τὸν Ἰούνιον τοῦ 1754 (βλ. Μνημεῖα Μακεδονικῆς Ἱστορίας, σ. 368 κέ.).

καὶ ντογάνα διὰ αὐτὰ	ἀσλ.	1. 12
	νὰ δώση ἀσλ.	5241.109
	νὰ λάβη ἀσλ.	5039.100
	μένει χρεώστης ἀσλ.	202. 9
ἄνδρόνικος ὁ πάϊκος	φυλάσσοντας	κάθε λάθος
ὁ ἄντικρυς σινὸρ κόντες δημήτριος περούλης νὰ λάβη		
1754 Ἰουλίου 31 κατὰ τὸν κόντον ὅπου τὸν ἔστηλα μὲ τὸν		
καπετὰν γιάνσηκ ἐπέρση	ἀσλάνια	3519. 57
1755 μαρτίου 18. νὰ λάβη διὰ μίαν καμπιάλε ὅπου μοῦ ἔστη-		
λεν πέρ βίας λιβόρνου καὶ τὴν σκονδέρισα εἰς Κωνσταντι-		
νούπολην ἀπὸ τὸν Ἄντωνιον νταράτζο	ἀσλάνια	1216.103
24 Ἰουνίου, διὰ τὴν κασέλα ὅπου ἔστηλεν μὲ τὰ γληκὰ ἔδω-		
σα ντέπιτο τῆς ντίτας του καὶ ἔδω τὸν δίδω κρέδιτο		26
5 Ἰουλίου νὰ λάβη τὴν μησὴν ἀπὸ τὴν προβεζιὸν ὅπου		
ἔγινεν ἐφέτος ἀπὸ τοῦς καπνοῦς ἀσλάνια 555 τὰ μισὰ =		277. 60
	νὰ λάβη ἀσλάνια	5039.100
ἄνδρόνικος ὁ πάϊκος	φυλάσσοντας	κάθε λάθος

20

1756 Ἰουλίου 23 Θεσσαλονίκη		
νὰ δώση ὁ ἄντικρυς σηνὸρ κόντες δημήτριος Περούλης		
1755 Ἰουλίου 8 σηνὸρ κόντε δημήτριος Περούλης διὰ τὸν		
κόντον του ἀπάρτε κατὰ τὸν κόντον ὅπου τὸν ἔστηλα μὲ		
καπετὰν Φραντζέσκο Γιάνσηκ μοῦ ἔμεινεν χρεώστης ἀσλ.		5242.49
1756 Ἰουλίου 8		
νὰ δώση ἀσλάνια 75 ὅπου ἔδωσα ἐφέτος ἐνίκη διὰ τὰ μαγα-		
ζιὰ παρὰνω ἀπὸ τὰ 10 ἄσπρα τὴν βάλα ὅπου ἐπέρασα εἰς τὸν		
κόντον ἀσλάνια 150 τὰ μισὰ τοῦ τυχένου		75
μαρτίου 11. διὰ κρασὴ σκοπελητικὸν ρετζέντε καρτέλα		
ὀκάδες 448 πρὸς ἄσπρα 7 τὴν ὀκᾶν		26.16
μαΐου 14. κρασὴ γληκὸ καρτέλα 5 ὀκ. 818 πρὸς ἄσπρα $7\frac{1}{2}$		51.15
Ἰουλίου 10 κρασὴ γληκὸ βουτζία 2 καὶ καρτέλο 1 μεγάλο		
ὀκ. 1515 πρὸς ἄσπρα 9		113.75
διὰ ἀκομοδάρισμα τὰ βουτζιὰ καὶ καρτέλα καὶ φακινιάτικα		
καὶ ἄλα ἔξοδα λιανικὰ		8.90
	νὰ δώση ἀσλάνια	5517. 5
νὰ λάβη		
1754 Ἰουλίου 31 κατὰ τὸν κόντον ὅπου τὸν ἔστηλα μὲ καπε-		

τὰν φραντζέσκον γιάνσηκ	ἀσλ.	5039.100	
1756 <i>Ιουλίου 22</i> νὰ λάβη διὰ τὴν κασέλα μὲ τὰ γληκῆσματα ὅπου ἔστηλεν διὰ τὰ συνιθισμένα ρεγάλα	»	31	
ὁ αὐτὸς νὰ λάβη τὴν μισὴν ἀπὸ τὴν προ- βεζιὸν ὅπου ἔδιξαν ἐφέτος ἡ ἐδικὴ προ- βίστα		635. 12	
νὰ λάβη ἀσλ.		5705.112	νὰ δώση 5517. 5
νὰ δώση »		5517. 5	
νὰ λάβη ἀσλ.		188.107	
			φυλάσσοντας κάθε λάθος ἀνδρόνικος ὁ πάικος

21

1757 <i>Ιουλίου 22</i> Θεσσαλονίκη νὰ δώση σηνὸρ κόντες δημήτριος περούλης νὰ δώση διὰ τὸν κόντον του ξεχωριστὸν κατὰ τὸν κόντον ὅπου τὸν ἔστηλα ἐπέρση μὲ καπετὰν Φραντζέ- σκον γιάνσηκ καὶ καπετὰν κωνσταντίνη ἀσλάνια		5517.5	
1757 <i>Μαρτίου 5</i> διὰ κρασὴ σκοπελήτικον γληκὸ ὄκ. 1495			
<i>Ιουνίου 6</i> ἕτερο κρασὴ ὁμοιον γληκὸ	ὄκ. 1200		
	ὀκάδες	$2695 \times \text{ἄσ. } 7\frac{3}{4}$	174.7
καὶ διὰ ἀκομοδάρισμα δύο φορὲς τὰ 3 βουτζιά καὶ ἄλλη φορὰ τὰ τρία καρτέλα εἰς στεφάνια, στουφάρισμα ¹ , πάφηλαν, σοῦρον ² , πήσα, καρφιά καὶ ἀγορὰ τῶν 6 καρτελών νέον καὶ χαμα- ληκὰ διπλά	ἀσλ.		16.50
<i>Ιουλίου 21</i> διὰ ἕτερον κρασὴ ρετζέντε βουτζὴ ἕνα ὀκάδες 504 πρὸς ἄσπρα $6\frac{3}{4}$, χαμαλικά καὶ ἄλλα	»		29
τὸ ἄνοθεν κρασὴ εἶναι βαλμένο εἰς καρτέλα 18 μικρὰ καὶ μεγάλα καὶ μπότε μία			
<i>Ιουλίου 18</i> τὰ ὄσα ἔδωσα τὸν καπετὰν φραντζέσκο γιάνσηκ μὲ ὀρδιάν του διὰ χρίαν τοῦ μπαστιμένου του καὶ ἔλαβα ρητζεβούταν του	»		500
ἔδωσα εἰς τὸν καπετὰν τζανέτο τζάνε διὰ τὴν αὐτὴν χρίαν μὲ ὀρδιάν του	»		300
	νὰ δώση ἀσλάνια		6536.62

¹ stoppare= κλείω τὰς ὀπὰς μὲ στουπιὰ² suro ἀντι sughero= φελλὸς

νὰ λάβῃ

ὁ ἄντικρυς σηνὸρ κόντε δημήτριος περούλης κατὰ τὸν κόντον ὁποῦ τὸν ἔστηλα ἐπέρση μὲ τοὺς ἄντικρης καπετανέους του	ἀσλάνια	5705.112
1757 ἰουλίου 21 διὰ τὴν κασέλα μὲ τὰ γληκῆσματα ὁποῦ ἔστηλεν διὰ ρεγάλα καὶ ἐμαρτζήρισαν ¹ καὶ τὰ ἔρηξα εἰς τὴν θάλασσαν		30 5735.112
μένει χρεόστης τὴν σήμερον φυλάσσοντας κάθε λάθος ἀνδρόνικος ὁ πάϊκος	ἀσλ.	800.70

22

1758 ἰουλίου 22 Θεσσαλονίκη

ὁ ἐκκλαμπρότατος σηνὸρ κόντες δημήτριος περούλης νὰ δώσῃ διὰ κόντο του ἀπάρτε ὡς κάτωθεν		
11 <i>φευρουαρίου</i> διὰ κρασὴ σκοπελήτικον γληκὸ καρατέλα μεγάλα καὶ μικρὰ 15 ὀκάδες 2623 πρὸς ἄσπρα 8 ¹ / ₄	ἀσλάνια	180. 35
διὰ ἀκομοδάρισμα ταῖς μπόταις καὶ φακινιάτικα ἀπὸ τὸ καῖκι ἔως τὸ μαγαζὶ	»	3.102
7 <i>ἰουλίου</i> ἀκομοδάρισμα διὰ τὰ καρατέλα 15 καὶ διὰ τὴν μπότα καὶ φακινιάτικα ἔως τὸν μόνον καὶ ἄλα	»	6. 28
17 <i>τοῦ αὐτοῦ</i> διὰ τὰ ὄσα ἔδωσα τὸν καπετὰν φραντζέσκο γιάνσηκ διὰ χρία τοῦ μπασημέντο κατὰ τὴν ρητζεβούταν του	»	500
ὁμοίως εἰς καπετὰν τζανέτο τζάνε κατὰ τὴν ρητζεβούταν του	»	300
20 <i>τοῦ αὐτοῦ</i> διὰ τὸ ἡμπορτάρε ² τὰ σαλονίκια ³ ὁποῦ μοῦ ὀρδίνιασεν βάλεις 7 πέτζες ⁴ 390 μὲ ταῖς ἐξωδές των κατὰ τὸν κόντον ἀπάρτε ὁποῦ στέλνο, ἐκόστησαν	»	822. 57
21 <i>τοῦ αὐτοῦ</i> διὰ κρασὴ σκοπελήτικον ρετζέντε μπότα μία ὀκάδες 604 πρὸς ἄσπρα 8 ¹ / ₄ καὶ φακινιάτικα ὄλα	»	42. 3
νὰ δώσῃ ἀσλάνια		1854.105

¹ marcire= σπιζῶ, ἀποσυντίθεμαι.

² importare, importo= ἡ ἀξία ἀνέρχεται.

³ «σαλονικιά» ἦσαν τὰ χονδρὰ μάλλινα ὑφάσματα, ποὺ παρήγοντο εἰς τὴν Θεσσαλονίκην καὶ ὀνομάζοντο καὶ ἀμπάδες ἢ ἀμπάδια.

⁴ pezze= κομμάτια, τόπια.

1758 Ιουνίου 20

να λάβη ὁ ἄντικρης σηνὸρ κόντες δημήτριος περούλης		
διὰ τὴν κασέλα με τὰ γληκὰ ὁποῦ ἔστηλεν με καπετὰν φραν-		
τζέσκο γιάνσηκ διὰ ρεγάλα	ἀσλάνια	30
	μένει χρεώστης ἀσλάνια	1824.105
ἀνδρόνικος ὁ πᾶϊκος	φυλάσσοντας κάθε λάθος	

23.

να λάβη ὁ ἄντικρυς κόντε δημήτριος περούλης		
1758 Ιουνίου 20 διὰ τὴν κασέλα με τὰ γληκὰ ὁποῦ ἔστηλεν		
διὰ ρεγάλα	ἀσλ.	30
27 Σεπτεμβρίου, τὸν ἔγραψα διὰ νὰ πληρόση ἀσλ. 55.60 τὸν		
σηνιὸρ ἰσακὴμ ντεμάρκο, ἀρμένον καὶ με δλον ὁποῦ δὲν		
μοῦ ἀποκρίθη ἂν τὰ πλέροσεν ἰδοῦ ὁποῦ τὸν δίδω κρέτιτο		
δίχως καμιανῆς λογιῆς ζημίας μου	ἀσλ.	55.60
1759 Μαΐου 5 τοῦ ἐτράβιξα μία καμπιάλε διὰ τζεκήνια 450		
τοῦ πέζου ¹ , διὰ νὰ τὰ πληρόση ἀλλ' ὄρτινε ² μουσοῦ		
φογάσα λαπορταριε ρουφὴν ἐρηβάλ ³ ὁποῦ ἔλαβα ἐγὼ ἐδὼ		
ἀπὸ αὐτοὺς πρὸς ἀσλάνια 4 τὸ τζεκήνια ὡς τοὺς ἔγραψα	ἀσλ.	1800
	να λάβη ἀσλάνια	1885.60
να δώση ὡς ἄντικρυς ἀσλ.	2036.	9
να λάβη	»	1885.60
μένει χρεώστης	»	150.69
	φυλάτοντας κάθε λάθος	
	ἀνδρόνικος ὁ Πᾶϊκος	

24.

1759 Μαΐου 21 Θεσσαλονίκη

ὁ κόντος ξεχοριστὸς τοῦ ἐκκλαμπροτάτου σηνιὸρ κόντε δημητρίου πε-
ρούλη σταλμένος με καπετὰν Πιέτρο τζάλα να δώση διὰ τὸ κρασὴ ὁποῦ

¹ peso= βάρος. Δηλαδή τὰ τζεκήνια εἶναι σωστά εἰς τὸ βάρος. Τὰ τζεκήνια ποὺ ἦσαν φρεσκοκομμένα τὰ ὠνόμαζον *guspida* (σκληρὰ εἰς τὴν ἀφήν) ἢ *di padella*= μόλις ἔβγαῖναν ἀπὸ τὸ χωνευτήριον. Σημειωτέον ὅτι ἐπειδὴ τὰ τζεκήνια λόγω τοῦ ὅτι ἦσαν ἐκ χρυσοῦ 24 καρατίων (997/1000) διὰ τῆς χρήσεως ἔχανον κάτι ἀπὸ τὸ ἀρχικὸν βάρος των καὶ δι' αὐτὸ εἰς τὰς συναλλαγὰς ἤθελαν τζεκήνια σωστά εἰς τὸ βάρος.

² all' ordine= εἰς διαταγήν.

³ Fougasse - La Porterie - Ruffin e Rivalz, ἦσαν Γάλλοι ἔμποροι ἐν Θεσσαλο-
νίκη (βλ. Μνημεῖα Μακεδονικῆς Ἱστορίας, σ. 402).

τὸν ἔστηλα ἐπέρση μὲ καπετὰν Φραντζέσκο γιάνσηκ καὶ ἄλα.	ἀσλ. ἄσ.
1758 <i>ιουλίου</i> 20 κρασὴ ὄκ. 3227 πρὸς ἄσπρα 8 1/4 ἀσλάνια	222. 38
βαλμένο εἰς μπότα μία καὶ καρτέλα 15 διὰ αὐτὰ ἀκομοδάρισμα καὶ φακινιάτικα καὶ ἄλα ἔξοδα	10. 10
διὰ τὰ ὅσα ἔδωσα μὲ ὀρδινίαν τοῦ τὸν καπετὰν Φραντζέσκο γιάνσηκ καὶ καπετὰν Τζάνε κατὰ ταῖς ρητζεβούταις τῶν	800
20 τοῦ αὐτοῦ διὰ 7 βάλαις ἀμπάδια πέτζες 390, ἀπὸ τὰ φαρ- διά 149 καὶ ἀπὸ τὰ μεσέα 191 βάλαις καὶ ἀπὸ τὰ στενότερα 50 βάλαις ὅπου τὸν ἔστηλα μὲ τὴν ὀρδινίαν τοῦ διὰ κόντο τοῦ μὲ καπετὰν πιέτρο μάζοβικ, ἐκόστησαν μὲ τὰ ἔξοδά τῶν κατὰ τὸν κόντον ὅπου τὸν ἔστηλα ἐπέρση	822. 57
1757 διὰ τὰ ὅσα ἔδωσα εἰς τὴν καντζελαρία ¹ καὶ ρηγιε- στράρισα ² τὴν προκούραν ³ ὅπου μοῦ ἔστηλεν διὰ τὰ σολδία ὅπου ἔχουν νὰ λάβουν ἀπὸ τὸν μορπούργον καὶ βή- δαν, τάλερο I=ἀσλ.	2. 6
1759 ἀπρηλίου 14 διὰ κρασὴ γληκὸ σκοπελήτικον ὄκ. 2521 πρὸς ἄσπρα 8 1/4 μοῦ τὸ ὀρδίνιασεν εἰς τὰς 20 δεκεμβρίου ἀσλάνια	173. 38
βαλμένο εἰς μπόταις 3 καὶ 5 καρτέλα, ἀκομοδάρισμα ταῖς μπόταις καὶ δύο καρτέλα καὶ τὰ 3 ἀγορασμένα	5.100
ἀπὸ αὐτὸ τὸ κρασὴ σοῦ ἔστηλα τώρα μὲ καπετὰν Πιέτρο τζάλα, μησολογκίτη, κατὰ τὴν ὀρδινίαν σου τὰ 5 καρτέλα, ἢ δὲ 3 μπόταις ἔμειναν εἰς τὸ μαγαζή.	

νὰ δώση ἀσλ. 2036. 9
φυλάτοντας κάθε λάθος
ἀνδρόνικος ὁ Πάϊκος

25.

τῷ ἐκλαμπροτάτῳ καὶ εὐγενεστάτῳ αὐθέντη κυρίῳ κυρίῳ δημητρίῳ Περούλι
τῆν δουλικὴν προσκύνησιν τῷ κόντε

„αψμβ“ ⁴ ἰουνίου 24

γράμμα προσκυνητὸν ἔλαβον παρὰ τῆς σῆς ἐκλαμπρότητος καὶ δι’
αὐτοῦ ἐπροσκύνησα ὡς αὐθέντην μου τὸν ποιητὴν μου τῆς Ἐπιστολῆς
ὅν ὁ Θεὸς διασώζει ἐν παρεκτάσει χρόνων πολλῶν ἐν εὐδαιμονίᾳ καὶ εὐ-

¹ Cancellaria= Προξενικὸν Γραφεῖον.

² registrare= καταχωρῶ, καταγράφω.

³ procura= πληρεξούσιον.

⁴ 1742

τυχία. Ἐγὼ αὐθέντα κατὰ τὴν προσταγὴν τοῦ κύρ Θεοφίλου¹ μὲ πᾶσαν σπουδὴν καὶ προθυμίαν ἐτοίμασα ταῖς τρεῖς χιλιάδες μπάλες τὸν καπνόν, ἕως εἰς ταῖς ὕστερες τοῦ μαρτίου ἀνελεipeῖς, πρᾶγμα ὅσον τὸ δυνατόν καλὸν καὶ ἀρεστόν πρὸς τὴν σὴν ἐκλαμπρότητα, ὡς μετὰ τὸν στοχασμὸν θέλει τὸ βεβαιωθῆ, τὰς ὁποίας ἐρχόμενον τὸ καράβι, τὸ ὀνομαζόμενον ἅγιος δημήτριος, δηλονότι τὸ ἐδικόν της, καπετάνιος ὢν εἰς τὸ αὐτὸ καράβι σιὸρ Τζοάνης καβαλιέρος μπρούντζος, τὰς ἐνπαρκάραμεν εἰς αὐτὸ καθὼς διαλαμβάνει ἡ πόλιτζα ντὲ κάρικο², ὁποῦ στέλω τὸν κύρ Θεοφίλην, εἰ δὲ καὶ ἐχρονοτριβήσε τὸ καράβι μερικὰς τινας ἡμέρας, δὲν ἦτον τῆς ἀμελείας τῆς ἐδικῆς μου, ἀλλὰ τῆς συγκαιρίας καὶ τοῦ καιροῦ, ἐπειδὴ καὶ τὸ καράβι ἄργησε νὰ ρεβάρη³ εἰς κονσταντινούπολιν ὁποῦ εἶχε τὰ μεταξοτὰ καὶ δὲν μᾶς ἐπροσφθάσθησαν τὰ ἄσπρα ἀπὸ τὴν πόλιν καὶ μᾶς ἔλειψαν ἕως ἔνδικα χιλιάδες γρόσια καὶ ἕως τόσον ἐζητήσαμεν ἀπὸ τὸν καπητάνιον τέσσαρες χιλιάδες τόρολα⁴ διὰ νὰ ἀποπληρώσωμεν τὴν ὑπόθεσίν μας, ὁ ὁποῖος δὲν μας ἐπιστεύθη διὰ τὴν ἀδολιτροπιαν τοῦ δημητρίου Πάϊκου, ὁποῦ ἔπρεπε ὡσὰν ἐπιστάτης ἀπάνω εἰς τὸ καράβι νὰ φυλάξῃ ὀλονῶν τὴν τιμὴν καὶ αὐτὸς ἔκαμεν ὅλον τὸ ἐναντίον διὰ νὰ φανῆ αὐτὸς ὑπερέχων καὶ ἐξουσίαν ἔχων εἰς πάντα καὶ μὲ τοιαύτην θρασύτητα ἔλαβε καὶ παρὰ τοῦ δούλου μου μετὰ δυναστείας καὶ τὰ κλειδιά τοῦ μαγαζιοῦ καὶ τέτοια λογιῆς παρ' ἐλπίδα μᾶς ἐτάραξεν ὅλην τὴν προτέραν εἰρηνικὴν μας καταστάσιν καὶ ὡς τοιοῦτος συνεφώνησαν μετὰ τὸν κονσόλου καὶ ἐψούνησαν ταῖς τετρακόσιες βάλεις τὸν καπνόν, μάλιστα ἐκατόρθωσαν τὸν καπητάνιον καὶ ἄφισεν τὸν υἱόν του ἐδῶ χωρὶς νὰ ἔχωσι καμίαν ἀνάγκη, τὸ ὁποῖον δὲν ἔλπιζα, ἐπειδὴ καὶ ἐγὼ μεθ' ὅλης ψυχῆς καὶ καρδίας διὰ τὴν τιμὴν σας, παρ' ὀλίγον οὐδὲ τὴν νύκτα ἀναπαυόμενος, διὰ νὰ ἀποπληρώσω τὴν θέλησίν σας, τὸν δὲ λογαριασμὸν τοῦ ὄλου πράγματος τοῦ στέλω εἰς χεῖρας τοῦ κύρ Θεοφίλη καὶ ἐξ ἐκείνου θέλει συμπεράνει τὴν προθυμίαν σας, οἱ δὲ χρόνοι της εἶψαν ἐν ὑγείᾳ καὶ εὐρωστία εἰς πολλοὺς κύκλους ἡλίου.

τῆς ὑμετέρας ἐκλαμπρότητος ταπεινὸς δοῦλος

διωματάρης μόρος⁵

λάβε ἀπὸ τὸν ἴδιον καβαλέρω⁶

¹ τοῦ Γεωργήβαλου, Ἀθηναίου.

² ἡ φορτωτικὴ (polizza di carico).

³ arrivare= φθάνω.

⁴ ἐκ τῆς ἐνετικῆς λ. tolleri ἀντι talleri= τάλληρα

⁵ Τὸ γράμμα τοῦτο ἀναφέρεται εἰς τὴν ἀποστολὴν καπνῶν τῶν πρώτων σελίδων καὶ ἔπρεπε νὰ τοποθετηθῆ ἐκεῖ, πλὴν εἰς τὸν φάκελλον εὐρίσκεται μὲ τὴν ἀλληλογραφίαν τοῦ Πάϊκου τοῦ 1759 καὶ ἀκολουθῶ τὴν σειρὰν ποῦ καθώρισεν ὁ Πάϊκος καὶ διότι πρόκειται περὶ τετραδίου ραμμένου.

⁶ cavaliere= ἱππότης.

διὰ παραμικρὴν ἐνθύμησιν
 ἓνα καρτέλο κρασί σκοπελί-
 τικο καὶ συμπάθησόν μου τοῦ
 πτωχοῦ.

26.

διὰ τὴν βενετιάν.—πρὸς τοὺς σινιόρους Περούλη ε σαλβι εἰς τὸ ἀπάλτο τοῦ
 καπνοῦ τῆς βενετίας

9 ὀκτοβρίου 1759 Θεσσαλονίκη

«εἰς τὴν πρώτην τοῦ ἀπερασμένου καὶ εἰς τοὺς 4 τοῦ αὐτοῦ σᾶς ἀποκρί-
 θηκα εἰς τὴν γραφὴν σας ὅπου ἔλαβα γραμμένη 4 αὐγούστου καὶ πέρ βίας
 Κορυφῶν καὶ πέρ βίας νάπολην¹. ἰδοὺ καὶ μετὰ τὴν παρούσαν μου περβίας
 νάπολην δὲν λύω πάλιν νὰ σᾶς σημιόσω ὅτι ὁ Μήλιας² μοῦ ἔγραψεν
 πῶς ὁ καπετὰν Πέτρος Τζάλας ἀριβάρισεν εἰς τοὺς κορφοὺς εἰς τὰς 4
 τοῦ ἀπερασμένου, ναυλομένος ἀπὸ τὴν ἀφεντιά σας διὰ ἐδώ, νὰ σικόση
 τοὺς καπνοὺς σας καὶ γραφὴν δὲν εἶχεν διὰ ἐμένα νὰ μοῦ ἔρθη ἀπὸ κορφοὺς.
 ὅθεν καλῶς νὰ ἔρθη πλὴν εἰ μὲν καὶ δὲν ἔστηλες ταῖς 14808.80 ρεάλια ὡς
 σοῦ ἔγραψα εἰς τὰς 4 ἰουνίου καὶ 24 τοῦ αὐτοῦ καὶ 9 ἰουλίου καὶ 7 αὐγούστου
 καὶ 11 καὶ 14 καὶ 30 τοῦ αὐτοῦ μετὰ ταῖς ὁποῖαις ὄλαις σᾶς ἔγραψα ὅτι εἰμὲν
 καὶ δὲν στείλεται αὐτὴν τὴν σοῦμα ὅπου τόσα ρεάλια κάμνουν ἢ 3000 βά-
 λαις καπνός, τὸ νέον γιουμπρούκι³ ὅπου ἐπρόσθησεν ἡ βασιλεία πρὸς
 ἄσπρα 8 εἰς τὴν ὀκά, πῶς δὲν ἀφήνει ὀνοτογιανιέρης νὰ φορτοθούν οἱ καπνοὶ
 σας καὶ θέλει σᾶς τρέξῃ καὶ περισσώτερη ζημία, γηρίζοντας τὸ μαστημέν-
 το ἄδιο διὰ νὰ πληρώσεται τὸν ναύλον βότο πέρ πιένο⁴, διὰ τὸ ὅποιον
 λογιάζω ὅτι νὰ ἐκάμεταν τὴν κηβέρνησιν καὶ τὰ ἐσπηδῖρεται εἰς καμπιάλαις
 μετὰ τὸν ἴδιο τζάλα. εἰ δὲ καὶ δὲν τὰ ἐστείλεταν, νὰ γνωρίζεται ὅτι ὅσα σᾶς
 ἔγραψα μετὰ ταῖς γραφαῖς μου, ὅλα ἔχουν νὰ σᾶς ἀκολουθήσουν καὶ ἐγὼ μνεῖ-
 σκω ἀνέτιος, ἐπειδὴ καὶ τὸ ἀβίζω τὸ ἔχεται ὡσάν ὅπου ταῖς γραφαῖς μου
 ταῖς ἐλάβηταν ἐπειδὴ καὶ ἡ ἐκκλαμπρότι σας μετὰ ταῖς γραφῆς σου 20 ἰουνίου
 καὶ 7 ἰουλλίου μοῦ προεπίρηξ ὅτι εἰ μὲν καὶ σοῦ τραβίζω ἄλαις καμπιάλαις

¹ Ἡ ἀλληλογραφία ἐφθάνει εἰς Θεσσαλονικὴν εἴτε διὰ Κερκύρας, Σαγιάδος (La Bastia ὡς ὀνομάζετο ὑπὸ τῶν Βενετῶν) καὶ Ἰωαννῶν εἴτε διὰ Δυρραχίου, ὅπου κατέ-
 φθάνει ὁ ταχυδρόμος τῆς Νεαπόλεως (βλ. Μνημεῖα Μακεδονικῆς Ἱστορίας, σ. 313),
 διότι ὁ ἐν Κωνσταντινουπόλει πρέσβυς τῶν δύο Σικελιῶν εἶχεν ἐγκαταστήσει ἅπαξ
 τοῦ μηνὸς ταχυδρομικὴν ὑπηρεσίαν μεταξὺ Κωνσταντινουπόλεως - Θεσσαλονίκης -
 Δυρραχίου - Νεαπόλεως καὶ τανάπαυιν.

² Οἱ ἀδελφοὶ Μήλια ἦσαν ἔμποροι καὶ φορτωταὶ ἐν Κερκύρα.

³ gumruk (τουρκ. λ.)= τελωνεῖον.

⁴ vuoto per pieno= κενὸν ὡσάν νὰ ἦτο πλήρες.

ταῖς ἀφήνης εἰς προτέστω, ὄθεν καὶ ἐγὼ μὲ τὸ νὰ μοῦ ἔχεις δεμένας τὰς χεῖρας μου, στέκω ἀργῶς δίχως νὰ εἰμπορῶ νὰ φορτώσω μία βάλα ἀπὸ τοὺς καπνοῦ σας. εἰ μὲν καὶ δὲν ἔστηλες τὰ χριαζόμενα σολδία καὶ ξεχωριστὰ ὁποῦ σοῦ ἔγραψα ὅτι εἰς τὰς 16 τοῦ αὐγούστου ἔδωσα τὸν ντογανιέρην ρεάλια 2000 ἀκόντο¹ ἀπὸ μιλιέτο² ὁποῦ τὸν ἔχω δοσμένον διὰ τὸ κάργο³ τοῦ τζάλα ὁποῦ ἡμπορτάρη ἀσλάνια 7096.48 καὶ μοῦ ἔχει εἰς μεγάλην στενοχωρίαν διὰ νὰ τὸν δόσω καὶ τὸ ρέστος, ὁποῦ τὸν τραβῶ ὀμπρός, ἀμὴ ἔως τὸ ὕστερον θὰ νὰ τοῦ τὰ πληρῶσω. οὔτε ὄντας ἀπὸ κάτω ἀπὸ τόσην σοῦμα ντισπορσάδος⁴ δὲν δίνωμε νὰ τισπορσάρω καὶ ἄλλα τόσα καὶ περισσώτερα διὰ νὰ φορτώσω τοὺς καπνοῦ σας διατὶ δὲν ἔχω. καὶ ἂν σὰς τρέξη ἡ ζημία, φένηται ὅτι μοναχὴ σας μὲ τὴν θέλησήν σας τὴν θέλεται τὴν ζημίαν διὰ νὰ σὰς ἀκολουθήση, ὡσὰν ὁποῦ μὲ τόσαις γραφαῖς μου ἔκαμα τὸ χρέος μου καὶ σὰς ἀβιζάρισα τὴν αἰτίαν καὶ τί ἔχει νὰ σὰς ἀκολουθήση, μὴν στέλλοντας τὴν αὐτὴν σοῦμα. καὶ μὴν ἔχοντας ἄλλο τι νέον κάμνω τέλος καὶ ὑγιένεται ἐν κυρίῳ.

εἰς τοὺς ὀρισμοῦ σας πάντοτε
ὁ ταπεινὸς δούλο σας Ἄνδρόνικος ὁ Πάϊκος

Πρὴν κλήσω τὴν παρούσαν ἀριβάρισεν ὁ κοριέρος⁵ τῆς νάπολης μὲ τὸν ὁποῖον τιμίαν σας ἔλαβα τὴν κόπιαν ἀπὸ 4 αὐγούστου καὶ ἀγκιόντα 18 τοῦ αὐτοῦ μὲ ταῖς δεύτεραις καμπιάλαις διὰ τὴν κωνσταντινούπολην ρεάλια 6000, ἐκεῖ ὁποῦ ἤλπιζα νὰ λάβω ταῖς κόπιας ἀπὸ ταῖς γραφαῖς τοῦ μησεμοῦ τοῦ Τζάλα, ὡσὰν ὁποῦ ἦσοσταν εἰς καιρὸν, διότι ὁ τζάλας ἐμίσειυσεν ἀπὸ τὴν βενετιάν εἰς 4 τοῦ σεπτεμβρίου κατὰ τὰς ιδίσης ὁποῦ ἔχωμεν καὶ ἡ ἐκκλαμπρό-τι σας ἦσοσταν εἰς καιρὸν ἔως τὰς 22 σεπτεμβρίου νὰ γράψεται, μὰ ὡς φένηται δὲν ἐθελείσεται καὶ δὲν ἀπλόνομε περισσώτερον

ὁ ἴδιος δούλο σας ἀνδρόνικος ὁ Πάϊκος
καγὼ ὁ ταπεινὸς τῆς δοῦλος Παναγιώτης⁶ πάϊκος ταπεινῶς τὴν προσκυνῶ.

¹ acconto= ἔναντι λογαριασμοῦ.

² biglietto= σημείωμα.

³ carico= φορτίον.

⁴ disborsare= καταβάλλω χρήματα ἐξ ἰδίων.

⁵ corriere= ταχυδρόμος.

⁶ Εἶναι ὁ υἱὸς τοῦ Ἄνδρόνικου ὁ ὁποῖος ἔμεινε διὰ σπουδὰς εἰς Βενετιάν ἐπὶ 7 καὶ πλέον μηνῶν.

εἴμεστεν εἰς τὰς 10 τοῦ αὐτοῦ καὶ πρὴν νὰ στείλω τὴν παρούσαν τὴν ὁποῖαν τὴν εἶχα βουλόσι καὶ μὲ τὸ νᾶργισεν ἢ πόστα νὰ ἔρθῃ ἀπὸ τὴν κωνσταντινουπολιν διὰ τὴν νάπολιν, ἔλαβα μὲ τοὺς ἀγογιάτας τιμίαν σας κόπια 3 σεπτεμβρίου καὶ ἀγκιόντα 4 καὶ ταῖς δευτέρας καμπιάλαις διὰ πέτζαις¹ 5200 πρὸς τὸν ἐδῶ μουσοῦ πουλαριε λαντζιερ ε κομπανία ταῖς ὁποῖαις ταῖς ἀτζετάρισεν, μὰ τὴν γραφὴν ἀπὸ τὸν μποφιλιν δὲν ἔλαβεν ὡς γράφεις· ἡ ἐκκλαμπρότι σου γνωρίζεις τώρα πῶς εἰς χεῖρας μου εὐρίσκονται ἐδικὰ σας ρεάλια ἡντζήρκα 6000 κομπρέζαις² αὐταῖς ἡ καμπιάλαις ὅπου ἔλαβα σήμερον καὶ χριάζονται ἡντζήρκα ὡς σὰς ἔγραψα ρεάλια 14000 ἐξόχως ἀπὸ τὰ ἄλλα ἐξοδα ὅπου θὰ νὰ ἀκολουθήσουν εἰς τὸ φόρτομα τοῦ καπνοῦ σας. ὄθεν ὁ διστραμένος Πάϊκος ἐμπιστέβεται εἰς τὴν ἐγκλαμπρότι σας καὶ φορτόνει τοὺς καπνοῦ σας πλερόνοντας ὄλον τὸ νέον ντάτζιο³ καὶ τὰ ἐξοδα τὰ ἄλλα, μεταεῖται καὶ ἄλλα ὡς θέλεις τὰ ἰδεῖ εἰς τὸν κόντο τοῦ καπνοῦ καὶ τότες νὰ φροντίσης διὰ νὰ στείλῃς τὰ σολδία, ἀλλὰ εὐθεῖς λαμβάνοντας τὴν παρούσαν μου στείλει τὸ ὀληγότερα ρεάλια 11000 καὶ ἂν περισεύσουν σοῦ γράφω καὶ μοῦ δίδεις τὴν ὀρδινίαν τὶ νὰ τὰ κάμω καὶ μὴν ἐλπίζης εἰς τὸν μπάιλόν σας νὰ κάμῃ καμιὰ δουλία διότι δὲν δίνεται. ἐξόχως ἀπὸ ταῖς 2 χηλιάδες ρεάλια ὅπου ἔδοσα τὸν ντογανιέρην⁴ εἰς τὰς 16 αὐγούστου ὡς σοῦ ἔγραψα, ἀκόντο διὰ τὸ μηηλέτο διὰ τὸ πρότον φόρτομα τοῦ τζάλα, τοῦ ἐμέτρισα καὶ σήμερον ἄλλα 2500 ρεάλια παρακαλόντας τον νὰ μοῦ καρτερέση ἕως νὰ ἀριβάρῃ ὁ τζάλας ἐδῶ ὁ ὁποῖος ἀκόμη δὲν ἦρθεν. ὄθεν αὐτὰ ὅπου ἔστηλες τὰ ἔχω δοσμένα, διὰ τοῦτο σοῦ γράφω πρόφθασε τὴν ἄνωθεν σουμα καὶ εἰ μὲν καὶ λάβω ἄλλαις καμπιάλαις πρὴν νὰ μησεύση ὁ Τζάλας ἀπὸ ἐδῶ, καλὰ, εἰδέ, σοῦ τραβῶ ἕως 1000 τζεκήνια καμπιάλε καὶ ὄχι περισσώτερον. τὸ κρασὴ σου εἶναι τὸ ἴδιον ἀπὸ ἐκεῖνο ποῦ ἔλαβες τὰ 5 καρατέλα μὰ ἐχήθη ἕως 4 ἢ 5 βαρέλες ἀπὸ τὰ βουτζία, μὴν ἔχοντας μποτέρους⁵ ὡς σοῦ τὸ προέγραψα. ἐγὼ τὸ φορτόνο ὄλον, ἂν τὸ σικώση ὁ Τζάλας καὶ κατὰ τὸ παρὸν μὴν ἔχοντας ἄλλω κάμνω τέλος

ὁ ἴδιος δούλο σας ἀνδρόνικος ὁ πάϊκος

διὰ τὸν ἀξάδελφόν μου δημητράκην ὅπου μοῦ γράφεις πῶς ὕστερον ἀπὸ τόσαις χάραις ὅπου ἔλαβεν ἀπὸ τὴν ἐκκλαμπρότη σου καὶ ἀπὸ ὅσα τὸν ἐχάρισες, σοῦ ἄνιξεν κρίσην καὶ σοῦ ζητὰ καὶ ἄλλα. ὁ ἄνθρωπος ἀφόντας μένει ἀάμπτοχος ἔτζη χάνει καὶ τὸν νοῦν του, νὰ ὕξευρες ἐμένα τί μου ἔκαμην ὕστερον ἀφοῦ μοῦ ἔφαγεν παράνω ἀπὸ τρεῖς χηληάδες ρεάλια, ἔχω καὶ

¹ pezze= κομμάτια. Ἐδῶ σημαίνει «νομίσματα».

² comprese= περιλαμβανόμενα.

³ dazio= δασμός.

⁴ doganiere= τελώνης.

⁵ boter= βαρελοποιοὺς (ἐνετ. διάλ.) ἰταλιστί= bottaio,

τοὺς ὀνιδησμούς του. μὰ ὄντας τὸν ἔκοψα τὸν βήχαν του καὶ ἐλπίδαν του ἔχει παράνω ἀπὸ μῆνες 15 ὅπου οὔτε μοῦ ἔγραψεν οὔτε τὸν ἔγραψα

27.

1755 ἰουλίου 8 Θεσσαλονίκη.

λογαριασμός στελμένος μὲ καπετὰν φραντζέσκο γιάνσηκ.

Nā dōssoun οἱ σινιόροι σάλβη καὶ περούλης, ἀπαλατῶροι γγενεράλι εἰς τὸ ἀπάλτο τοῦ καπνοῦ τῆς βενετίας, τὰ ὅσα τοὺς ἐπροβεδέρισα ἐπέρση εἰς τόσους καπνοὺς κατὰ τὸν κόντο ὅπου τοὺς ἔστηλα 1754 ἰουλίου 31 ὁμοῦ μὲ τὰ ἔξοδά του ἀσλ. 29666. 93

ἔτη ¹ νὰ δώσουν διὰ τοὺς ὅσους καπνοὺς τοὺς ἐπροβεδέρισα ἐφέτος μὲ ὀρδινίαν τους:

1755 μαρτίου 27 καὶ 28 καπνὸν ὀρδινάριον βάλες 400 ὀκ. 43137×22 ἄσ.=
7908.54

1755 ἀπριλίου 27 καπνὸν Γένιτζεν βάλες 395 ὀκ. $26604 \times 36 \frac{1}{4}$ ἀσλ. 8036.75

1755 ἀπριλίου 28 καπνὸν Καρατάγ βάλες 605 ὀκ. 36222×30 » 9055.60

βάλες 1400 ὀκ. 105963

καὶ τὸ συνηθισμένο ρεγάλο τῶν μαρινάρων ἀσλ. 10.8425011.33

ἀκολουθοῦνε καὶ ἡ ἔξοδός των :

φανικιάτικα	ἀσλ.	30.78
τὸν πεζαδόρον ²	»	15.88
διὰ ἡμβαλάρισμα βάλες 400 πρὸς ἄσ. 6	»	20
τραγότερηχα	»	5
διὰ ρηβολτάρισμα ³ καὶ σφίξιμο τὸν Γέ- νιτζεν	»	18
διὰ τὸ τόρκουλον ⁴ ἐνοίκιον	»	8
διὰ τορκουλάρισμα βάλες 1005	»	25.15
κανταριάτικο, καντάρια 2408	»	40.16
μαγαζηάτικο πρὸς ἄσ. 10 τὴν βάλαν	»	116.80
ἀγόγη διὰ τὲς 4000 τάλερα ἀπὸ κορφοῦς ἔως ἐδῶ καὶ ἀπὸ ἐδῶ ἔως σαγιάδαν	»	30.17
τὸ ρεγάλο διὰ τὸν καλαμένιον ἀπὸ γιάννινα	»	12
φακινιάτικα ἔως τὸν μόλον	»	58.40

¹ ἀντὶ «ἔτι».

² ζυγισταί.

³ rinvoltare= ἀναποδογυρίζω, μετακινῶ.

⁴ torcolo, torchio= πιεστήριον.

διὰ τέγγη ¹ ἀκτζεσῆ ² πρὸς ἄσ. 20 τὴν βάλα	ἀσλ.	233.40	
πρημάγγιο ³ πρὸς ἄσπρα 10 τὴν βάλα	»	116.80	
διὰ τὰ συνηθισμένα ρεγάλα	»	26	
διὰ κονσολάτο καὶ φαλανκάγγιο ⁴	»	208.33	
διὰ μπεταέτι ὀκ. 96169, ὁ καπὰς εἶναι ὀκ. 38135			
ὁ караδὰς ὀκ. 33012 καὶ ὁ Γένιτζες 25022 πρὸς ἄσ. 2	»	1602.98	
διὰ σανσαρία πρὸς μισὸ τὰ 100	»	125. 7	
διὰ τὴν προβηζιόν μου πρὸς 2 τὰ 100	»	555	3286.112
νὰ δώσουν	ἀσλ.		57964.118

οἱ ἄντικρης σινιόροι σαλβης καὶ περούλης ἀπαλταδόροι γγενεράλοι νὰ λάβουν διὰ τὸ ὅσα μετρίτὰ μοῦ ἔστηλαν καὶ καμπιάλες ἀπὸ τοὺς 1753 αὐγούστου 3 ἕως 1754 ἰουνίου 14 ὡς φέρονται, εἰς τὸν κόντον ὁποῦ τοὺς ἔστηλα ἐπέρση μὲ καπετὰν Φραντζέσκο γιάνσηκ, ἕνα πρὸς ἕνα ἀσλ. ἄσ. ἀσλάνια 26240. 59

1755 γεναρίου 12, ἔτη νὰ λάβουν ρεάλια 4450 εἰς τρεῖς καμπιάλες ὁποῦ ταῖς ἔστηλαν πὲρ βίας λιβόρνο καὶ ταῖς ἔσκουδέρισα εἰς τὴν κωνσταντινούπολην ἀσλ. 4450
 φευρουαρίου 21. τάλερα εἰς δύο γρόπους 1000 ἦρθαν ἀπὸ κορφούς, πρὸς ἄσπρα 246 τὸ καθὲν » 2050
 φευρουαρίου 22 ρεάλια 1200 εἰς μία καμπιάλε ἦρθεν πὲρ βίας λιβόρνο καὶ τὴν ἔσκουδέρισα εἰς κωνσταντινούπολιν » 1200
 μαρτίου 2. ἕτερα ρεάλια 1200 εἰς ἄλλην καμπιάλην ὁποῦ ἦρθεν καὶ αὐτὴ πὲρ βίας λιβόρνο καὶ τὴν ἔσκουδέρισα καὶ αὐτὴν ἐκεῖ » 1200
 μαρτίου 15 ρεάλια 1601.32 εἰς δύο καμπιάλες, ἡ μία ρ. 676²⁴ ἡ ἄλλη ρ. 928.8 ἦρθαν πὲρ βίας λιβόρνο καὶ ταῖς ἔσκουδέρισα καὶ αὐτὲς ἐκεῖ » 1601. 32
 μαρτίου 16 ρεάλια 3000 εἰς δύο καμπιάλες ἦρθαν πὲρ βία λιβόρνο καὶ ταῖς ἔσκουδέρισα εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἡ μία διὰ ρ. 1600 ἡ ἄλλη διὰ ρ. 1400 » 3000
 μαρτίου 18 ρ. 514.95 ἀπὸ ἕτερην καμπιάλε ἦρθεν ἀπὸ λιβόρνον τὴν ἔσκουδέρισα καὶ αὐτὴν ὁμοίως » 514. 95

¹ denk (τουρκ. λ.)= δέμα

² aqıché (τουρκ. λ.)= λευκός, ἄσπρος. Aqıché, ὠνόμαζον καὶ τὸ νομισματάκι «ἄσπρο»

³ primaggio (ἀγγλιστὶ primage), εἶναι τὸ δῶρον, ὅπερ ἐδίδοτο εἰς τὸν πλοίαρχον, ἐκτὸς τοῦ ναύλου.

⁴ ἐκ τῆς σικελικῆς διαλέκτου λ. falanga· σημαίνει μίαν πρόχειρον ξυλίνην ἐγκατάστασιν διὰ τὴν φόρτωσιν καὶ ἐκφόρτωσιν τῶν πλοίων.

μαῖον 5 ρ. 550 ἀπὸ ἕτερην καμπιάλε ἦρθεν περὶ βίας κορυφῶν τὴν ἐσκουδέρισα καὶ αὐτὴν ὁμοίως	»	550
μαῖον 11 καὶ Ἰονίνου 1, τάλερα 2000 εἰς γρόπους 4 ἦρθαν πὲρ βίας κορυφῶν	ἀσλ. »	4100
ἰονίνου 9 τάλερα 1000 εἰς γρόπους ἦρθαν πὲρ βίας κορυφῶν καὶ αὐτὰ=	»	2050
τοῦ αὐτοῦ 20 ρ. 3531.26 εἰς καμπιάλες δύο ἦρθαν πὲρ βίας κορυφῶν καὶ ταῖς ἐσκουδέρισα εἰς Κωνσταντινούπολιν	»	3531. 26
24 τοῦ αὐτοῦ τάλερα 6074 ½ εἰς γρόπους 12 ἦρθαν ἐδῶ μὲ καπετὰν φραντζέσκο γιάνσηκ καὶ αὐτὰ εἰς τὴν ἰδιαντιμὴν=»		12452. 87
	νὰ λάβουν ἀσλ.	62.940. 59
	νὰ δώσουν ἀσλ.	57964.118
	μένουν κρετιτόροι ἀσλ.	4975. 61
ἀνδρόνικος ὁ πάικος	φυλάσσοντας κάθε λάθος	

28.

1758 ἰουλίου 20 Θεσσαλονίκη. Ὁ κόντος τοῦ καπνοῦ ὁμοῦ καὶ ἐξοδὰ του διὰ βάλες 5000 ὁποῦ ἐπροβεδέρισα ἐφέτος διὰ κόντο τὸν σινιόρων Περούλη ε σάλβη ἀπαλαττόροι γγενεράλι εἰς τὸ ἀπάλο τοῦ καποῦ τῆς βενετίας.
νὰ δώσουν.

καὶ πρότον νὰ δώσουν διὰ ταῖς βάλαις 4066 ὁμοῦ μὲ τὰ ἐξοδὰ του ὁποῦ τοὺς ἐπροβεδέρισα ἐπέρση κατὰ τὸν κόντον ὁποῦ τοὺς ἔστηλα μὲ τοὺς ἰδιοὺς καπετὰν Φραντζέσκο γιάνσηκ καὶ καπετὰν τζανέτο τζάνε 1757 ἰουλίου 22 ἐκόστισαν ἀσλάνια 85958.47

ἔτη νὰ δώσουν οἱ αὐτοὶ διὰ τοὺς ὅσους καπνοὺς τοὺς ἐπροβεδέρισα ἐφέτος ὡς ἄνωθεν μὲ ὀρδινίαν τους:

1758 ἀπὸ φευρουαρίου 24 ἕως μαρτίου 23
καπνὸς Καρατὰ ὀκ. 84808 × ἄσπρα 33 2/5 ἀσλ. 23793. 43

ἔτη μαρτίου 5 ἕως 12 τοῦ αὐτοῦ
καπνὸς ὁμοῖος ὀκ. 68149 πρὸς ἄσ. 34 » 19308.106

ὁ καρατὰς βάλες 2540 ὀκ. 152957

1758 16 μαρτίου ἕως μαῖου πρώτη
καπνὸς κομούνε ¹ βάλες 1460 ὀκ. 153557 πρὸς
ἄσ. 22 ½ ἀσλ. 28791.112

καὶ μία βάλα διὰ τὸ συνηθισμένο ρεγάλο τῶν
μαρινάρων » 20. 75
71914. 96 71914.96
ἀσλ. 157.873.23

¹ comune= κοινός.

ἰδοῦ καὶ ἡ ἔξοδός του:			
διὰ φακίνους ἀπὸ τὴν ντογάνα ἕως τὸ μαγαζὶ	ἀσλ.	90.80	
τὸν πεζοδρόμον	»	45.40	
ἡμβάλισμα τὸν κομούνε	»	73	
τραγότριχα	»	18.30	
ρηβολτάρισμα	»	45.24	
διὰ τὰ τὸρκουλα	»	20	
διὰ τορκουλάρισμα βάλεις 4000	»	100	
κανταριάτικο, καντάρια 6968 πρὸς ἄσ. 2	»	116.16	
μάρκες διὰ τὸν διαλητὸν Καρατὰ	»	6	
μαγαζιάτικο πρὸς ἄσ. 10 τὴν βάλαν	»	333.40	
«τέγκη ἀκτζεσή» πρὸς 20 ἄσπρα τὴν βάλαν	»	666.80	
φακινιάτικο ἀπὸ τὸ μαγαζὶ ἕως τὸν μόνον	»	133.40	
«πριμάγγιο» πρὸς ἄσπρα 10 τὴν βάλαν	»	333.40	
ἀπεζοδρόμους καὶ πόστες	»	51.30	
εἰς μεταφορὰν	ἀσλ.	2032.60	157873.23
ἐκ μεταφορᾶς ἀσλάνια	»	2032. 60	157873. 23
ἀγωγή ἀπὸ κορφοῦς ἕως ἐδῶ διὰ τάλερα γρόπους			
10	»	55. 36	
ρεγάλο εἰς Καλαμένιον ¹	»	12	
διὰ τὰ ἔξοδα καὶ κάμπια ὅπου ἀκολούθησαν			
διὰ τὴν καμπιάλε ὅπου τοῦ ἔστηλα προτεστάδα			
κατὰ τὸν κόντον ὅπου τοῦ ἔστηλα	ἀσλ.	125. 55	
διὰ τὰ συνηθισμένα ρεγάλα	»	30	
μεταέτι: ὁ καρατὰς ἐπεζάραν ὀκ. 14121 καὶ ὁ κομούνης ὀκ. 143475 ὄλος ὀκάδες 284596 πρὸς ἄσ. 2 μεταέτι		4743. 32	
κονσολάτο ² καὶ φαλανκάγγιο		599. 54	
διὰ τὴν προβεζιόν μου πρὸς 2 τὰ 100		1590	
		<u>9.187.117</u>	<u>9187.117</u>
εἶναι ἀκόμη καὶ τὸ κόστος καὶ ἔξοδες	ἀσλ.	167061. 20	
διὰ ταῖς βάλεις 1000 καπνὸν ὅπου ἐπροβεδέρισεν ὁ υἱός μου Παναγιώτης			
κατὰ τὸν κόντο ἀπάρτε ὅπου τοῦ στέλνει			22.518. 28
	ἀσλ.	189.579. 48	

¹ Ἦτο Ἰωαννίτης πεζοδρόμος ποῦ μετέφερε τὰ χρηματοδέματα ἐκ Κερκύρας διὰ Σαγαδάδος - Ἰωαννίνων εἰς Θεσσαλονίκην.

² Προξενικὸν δικαίωμα.

νά δώσουν ἀσλάνια

189579.48

φυλάσσοντας κάθε λάθος

ἀνδρόνικος ὁ πάϊκος.

νά λάβουν:

1757 *ιουλίου* 22 οἱ ἀντικροῖς σηνιόροι περούλης καὶ σάλβης νά λάβουν

διὰ τὰ ὄσα μετριτὰ καὶ καμπιάλες ὅπου ἔστηλαν κατὰ τὸν
κόντο ὅπου τοὺς ἔστηλα μὲ τοὺς ἴδιους καπετανέους ἀσλάνια 82600.42

18 *σεπτεμβρίου* διὰ ἕτερην καμπιάλε ἀσλάνια 900 διὰ τὴν
κωνσταντινούπολην ἀπὸ τὸν σινιὸρ Πετράνα ε φιλέτο ¹
ἦρθεν πὲρ βίας κοριφῶν » 900

4 *ὀκτωμβρίου* ἕτερες 2 καμπιάλες ἀσλάνια 1885 ἀπὸ τοὺς
ἴδιους πὲρ βίας ληβόρνο, » 1885

18 *νοεμβρίου* ἕως 7 *δεκεμβρίου* καμπιάλες 8 ἀσλάνια 8787.

90 ἦρθαν πὲρ βίας ληβόρνο, ἡ δύο διὰ τὸν πετράνα καὶ
φιλέτο ἀσλάνια 2500, ἄλλη διὰ τὸν σινιὸρ ἄγγιολη ε κλάβα ²
ἀσλ. 655.20, δύο διὰ τοὺς σινιόρους φρατέλλι ρεμου-
σάτ ³, ἀσλ. 2085.90, ἕτερη διὰ τὸν μουσοῦ ραμπαούτ ⁴
ἀσλ. 2000 καὶ ἄλλη διὰ τὸν φελίτσε ρότα ἀσλ. 46.100, ὅλα » 8787.90

12 *δεκεμβρίου* ἕως 30 τοῦ αὐτοῦ, καμπιάλες 8 ἀσλάνια
12150 καὶ αὐταῖς ἦρθαν πὲρ βίας ληβόρνο, 5 διὰ τὴν κων-
σταντινούπολην καὶ 3 διὰ ἐδῶ, δύο διὰ τοῦ μονσοῦ τροϊληέρ(;
ε κομπανία ⁵ ἀσλ. 4384.36 ἄλλη διὰ τοῦ μονσοῦ μάγκη
ε κομπανία ⁶ ἀσλ. 1815.84, δύο διὰ τοῦ σηνιὸρ πηέτρο ζαχαρία
ἀσλ. 1950 καὶ ἡ 3 ἐδῶ διὰ τοῦ μουσοῦ μουλχαγιέρ λαουγ-
κηές(;) ε κομπανία ⁷ ἀσλ. 4000. 12150

1758 *γεναρίου* 9 καμπιάλες 2 ρεάλια 3015 διὰ τὸν σηνὸρ
πετράνα ε φιλέτο, ταῖς ὁποῖαις ἐπλήρωσεν ὁ σηνιὸρ ἄγ-
γιολης ε κλάβα 3015

16 *τοῦ αὐτοῦ* διὰ γρόπους 10 τάλερα, 5000 ἦρθαν ἀπὸ κορ-
φούς μὲ καπετὰν γιουζέπε κωνσταντίνη καὶ ἀπὸ ἐκεῖ ἕως
ἐδῶ, τάλερα 5000 πρὸς ἄσ. 246 τὸ κάθε τάλερο 10250

εἰς μεταφορὰν ἀσλ.

119.588.12

¹ Pedrana e Filetto

² Angiol e Clava

³ Fratelli Remusaz.

⁴ Rambaud.

⁵ Troulier et Comp.

⁶ Maggi e Comp.

⁷ Poularies, Laugier et Comp.

	ἐκ μεταφορᾶς	ἀσλάνια	ἀσλ. ἄσ. 119.588.12
1758-20 <i>φεβρουαρίου</i> ἕως 6 μαρτίου, 6 καμπιάλες ἀσλάνια			
15206.22 ἦρθαν πὲρ βίας ληβόρνου, ἡ 8 διὰ τὴν κωνσταντινούπολην καὶ ἡ 3 διὰ ἐδῶ, ἡ μία διὰ τὸν μονσοῦ λασὰλ φρέρο ἔ λαπορταριῆ ¹ ἀσλάνια 2000, ἄλλη διὰ τὸν μονσοῦ καστελάνε ἔ λακόστ ² ἀσλ. 1050, δύο διὰ τὸν μονσοῦ Γκιούλιον λαπορταριῆ ἔ κομπανία ³ ἀσλ. 3000, ἄλλη διὰ τὸν μονσοῦ ντομένεγον ἔ φρατέλλοι ⁴ μαγαλὸν ⁵ ἀσλ. 1561. 60 ⁵ ἄλλη διὰ τὸν σηνιὸρ μηκέλι Βητούρι ⁶ ἀσλ. 1300 ἡ ὅποια ἐγύρισεν προτεστάδα ⁷ καὶ τοὺς τὴν ἔστηλα καὶ δύο διὰ τὸν σηνὸρ πετράνα ἔ φιλέττο ⁸ ἀσλάνια 2500 καὶ αὐτὰ τὰ ἐπλήροσεν ὁ σηνὸρ ἄγγιολης ἔ κλάβας ⁹ καὶ ἡ τρεῖς διὰ ἐδῶ, ἡ μία ἀπὸ τὸν μονσοῦ μπουλαγέρ, λαουγκιέρ ἔ κομπανία ¹⁰ ἀσλ. 1362 καὶ ἡ δύο ἀπὸ τὸν μονσοῦ ρουσέλ ἔ κομπανία ¹¹ ἀσλ. 2432.82 ἀπὸ ταῖς ὁποῖαις ὅλες μπατάρω ¹² τὴν προτεστάδα ὅπου τοὺς τὴν ἔστηλα ὀπήσο ἀσλ. 1300, μένουν ὅπου ἔσκονδέρισα			» 13906.22
1758 24 <i>φεβρουαρίου</i> καμπιάλες 3, ἀσλ. 3400 ἦρθαν καὶ αὐταῖς πὲρ βίας ληβόρνο νὰ ταῖς σκουδέρω ἐδῶ, ταῖς δύο ἀπὸ τὸν μονσοῦ φογάσα ἔ λαπορταριῆ ¹³ ἀσλ. 2000 καὶ τὴν ἄλλην ἀπὸ τὸν μονσοῦ ταβερνία ἔ κομπανία ¹⁴			» 3400
1758-25 <i>Ἀπρηλίου</i> ἀσλ. 1400 καμπιάλες 7 ἀσλ. 11700 ἦρθαν καὶ αὐταῖς πὲρ βίας ληβόρνο διὰ τὴν κωνσταντινούπολην, δύο διὰ τὸν μονσοῦ Τουρλιέρ ἔ κομπανία ¹⁵ ἀσλ. 4500, ἄλλη διὰ τὸν μονσοῦ μαγιὸ ἔ			

¹ Lassale frères et La Portarie.² Castellani e La Coste.³ Jules La Portarie.⁴ fratelli= ἀδελφοί.⁵ Fratelli Magalon Le Maurin.⁶ Ὁ Vitturi ἦτο εὐγενὴς ἐνετός.⁷ protestata= διαμαρτυρημένη.⁸ Pedrana e Filetto.⁹ Angiol e Clava.¹⁰ Poularies, Laugier et Comp.¹¹ Russel et Comp.¹² battere, ribattere= ἐκπίπτω, ἀφαιρῶ.¹³ Fougasse et La Portarie.¹⁴ Tavernié et Comp.¹⁵ Troulier et Comp.

τζηρνιέρ ¹ διὰ ἀσλ. 2000 καὶ 3 διὰ τὸν σινιὸρ πετράνα ἔφιλέττο ἀσλ. 3700 καὶ αὐταῖς ταῖς ἐπλήρουν ὁ ἴδιος σινιὸρ ἄγκιολης ἔ κλάβας καὶ ἄλλη διὰ τὸν μονσοῦ γιουζέπε ὄνοράτο ² ραμπαούτ, διὰ ἀσλ. 1500	» 11700
1758 11 μαῖου καμπιάλες 2 ἀσλ. 2900 ἦρθαν πὲρ βίας κοριφῶν ἢ μία διὰ ἐδῶ ἀπὸ τὸν μονσοῦ φογάσα ἔ κομπανία ³ ἀσλ. 2400 καὶ ἡ ἄλλη διὰ τὴν κωνσταντινούπολην ἀπὸ τὸν σινιὸρ Πετράνα ἔ φηλέτο ἀσλ. 500 καὶ αὐτὴν τὴν ἐπλήρουν ὁ ἄγκιολης ἔ κλάβας	» 2900
1758 19 Ἰουνίου διὰ γρόπους 40 τάλερα 20 χιλιάδες ἦρθαν μὲ νάβε ⁴	» 151494.34
«σάν σπυρίδων» ⁵ καπετὰν φραντζέσκο γιάνσηκ ἀπὸ	(μεταφορὰ)
ἐκ μεταφορᾶς ἀσλάνια 151.494.34	
αὐτὰ ἢ 2000 ἐδώθησαν εἰς τὸ «μπεταέτι» πρὸς ἄσπρα 243	
τὸ ἓνα καὶ εἰς τὴν ντογάνα 1500 πρὸς ἄσπρα 240, ἢ δὲ 16500 ἐδώθησαν πρὸς ἄσπρα 246, κάμνουν ὅλα	ἀσλάνια 40.875
1758 Ἰουλίου 17 μία καμπιάλε ἀσλ. 200 ἦρθεν μὲ τὸν ἴδιον καπετὰν γιάνσηκ καὶ τὴν σκουδέρισα ἐδῶ ἀπὸ τὸν πάτερ γεζουήτα ⁶ ἀνδρέα τζέτη	200
Ἔτερα καμπιάλε διὰ ἀσλάνια 400 ἦρθεν πὲρ βίας κοριφῶν διὰ ἐδῶ διὰ τὸν ἴδιον Πατέρα γεζουήτα ἀνδρέα τζέτη μὰ μὲ τὸ νὰ μὴν ἦρθεν ἢ διορία τῆς πλερομῆς ἀκόμη μὲ ὄλον ἐτοῦτο τὴν κάμνω καλὴν καὶ λέγω ἀσλάνια	» 400
νὰ λάβουν ἀσλ.	192969. 34
νὰ δώσουν οἱ ἄντικροῖς	» 189579. 48
ἀσλ.	3389.106
οἱ ἄνοθεν σηνιόροι Περούλης καὶ Σάλβι μένουιν κρετιτόροι ⁷ τήνσήμερον διὰ ἀσλάνια 3389.106	
ἀνδρόνικος ὁ Πάϊκος	φυλάσσοντας κάθε λάθος

¹ Baillot et Chenier.² Giuseppe Onorato Rambaud.³ Fougasse et Comp.⁴ nave= πλοῖον⁵ Ἅγιος Σπυρίδων.

(Σημ. τὰ ἀκριβῆ ὀνοματεπώνυμα τῶν ἐν Θεσσαλονίκῃ καὶ Κωνσταντινουπόλει ἐμπόρων ἀντέγραψα ἀπὸ τὰ στοιχεῖα ποῦ παρέχει ὁ Περούλης ὅστις μετέφρασεν ἰταλίστι τὸν λογαριασμὸν τοῦ Δοῦναι - Λαβεῖν τοῦ Πάϊκου ὅστις ὄχι ὀλίγα τὰ παραθέτει παραμορφωμένα)

⁶ Gesuita= Ἰησοῦιτης.⁷ πιστωταί.

Γ, Η ΝΤΟΛΙΑΝΗ

Ἡ Ντόλιανη, πού ἀναφέρεται εἰς τὸ ὑπ' ἀρ. 4 ἔγγραφο, ἦτο μία πολίχνη τῆς Βορείου Μακεδονίας ὅπου περὶ τὰ τέλη Σεπτεμβρίου ἢ ἀρχὰς Ὀκτωβρίου ἐγίνετο ἐτησίᾳ ἐμποροπανήγυρις. Εἰς τὰ ἔγγραφα τοῦ 17ου καὶ 18ου αἰῶνος ἀναφέρεται διαφοροτρόπως, ἦτοι: Δόλιανη¹, Τόλιανη², Doglia³, Oglia⁴ καὶ Doya⁵.

Κανεὶς ἀπὸ τοὺς ὑπηρετήσαντας ἐν Θεσσαλονίκῃ Γάλλους καὶ Ἑνετοὺς προξένους δὲν μᾶς πληροφορεῖ πού ἀκριβῶς εὕρισκετο ἡ πολίχνη αὕτη καὶ εἰς ποίαν ἀπόστασιν ἐκ τῆς μακεδονικῆς πρωτεύουσας. Μόνον οἱ κατὰ τὰ τέλη τοῦ 18ου αἰῶνος Γάλλοι πρόξενοι Jean Vincent Arasy⁶ καὶ Louis Auguste Felix de Beaujour⁷ μᾶς κατατοπίζουν ὅτι ἡ Doglia εὕρισκετο πλησίον τῆς Στρούμιτσας καὶ τοῦ Πετριτσιού.

Ἄλλὰ, καὶ μήπως ἀπὸ τὰς ἐκθέσεις τῶν Γάλλων προξένων ἐμφαίνεται ἡ ἀκριβὴς ἀπόστασις πού ἐχώριζε τὴν Θεσσαλονικὴν ἀπὸ τὴν Doglia; Οὕτως ὁ François de Boismond⁸, διαμείνας ἐπὶ 12 ἔτη (1712-1724) ὡς Γάλλος πρόξενος ἐν Θεσσαλονικῇ, γράφει εἰς τὴν ἀπὸ 12 Ὀκτωβρίου 1715 ἐκθεσίν του: «...la foire de Oglia qui se tient ordinairement dans cette saison à 12 lieues d'ici...», ὁ J. V. Arasy⁹ (1774-1779) γράφει εἰς τὴν πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν ἐκθεσίν του τῆς 24 Ἀπριλίου 1777: «la foire de Doglia qui se tient en Decembre(!) à 18 lieues d'ici.» καὶ τέλος ὁ Felix de Beaujour¹⁰ γράφει τὴν 25ην τοῦ μηνὸς vendemiaire, an

¹ Κ. Δ. Μέρτζιου, Τὸ ἐν Βενετία Ἑπειρωτικὸν Ἀρχεῖον, Ἰωάννινα 1936, σ. 274, 279.

² Μέρτζιου, Μνημεῖα Μακεδονικῆς Ἱστορίας, σ. 253.

³ Svoronos, Le commerce de Salonique au XVIIIe siècle, σ. 29 κέ. Félix Beaujour, Tableau du commerce de la Grèce, Paris 1800, τ. 1, σ. 95. M. Lascaris, Salonique à la fin du XVIIIe siècle, Athènes 1939, σ. 23, 45.

⁴ Svoronos, ἐνθ' ἄν. σ. 122 κέ.

⁵ Svoronos, ἐνθ' ἄν. σ. 211, ὑποσ. 1.

⁶ Lascaris, ἐνθ' ἄν. σ. 34.

⁷ Beaujour, ἐνθ' ἄν. τ. 1, σ. 95.

⁸ Svoronos, ἐνθ' ἄν. σ. 122, ὑποσ. 2.

⁹ Lascaris, ἐνθ' ἄν. σ. 23.

¹⁰ Beaujour, ἐνθ' ἄν. τ. 1, σ. 89.

cinq: ¹ «Strumzza est une petite ville située à 24 lieues au nord de Salonique...».

Ὡστε λοιπὸν τρεῖς Γάλλοι πρόξενοι ἀναφέρουν τρεῖς διαφορετικὰς ἀποστάσεις διὰ τὴν Doglia. Ὁ μὲν πρῶτος ὀμιλεῖ περὶ 12 λευγῶν, ὁ δεῦτερος περὶ 18 καὶ ὁ τρίτος περὶ 24 λευγῶν!

Εἶναι ἀληθῶς καταπληκτικὸν ὅτι πρόξενοι τῆς «καρριέρας», διαμένοντες ἐπὶ ἔτη εἰς Θεσσαλονίκην δὲν ἦσαν εἰς θέσιν νὰ προσδιορίσουν τὴν ἀκριβῆ ἀπόστασιν μεταξὺ Doglia καὶ Θεσσαλονίκης. Καὶ ὅμως, ὡς ἐκ τῶν ἐκθέσεώντων προκύπτει, εἰς τὴν πανήγυριν αὐτὴν μετεφέροντο ἐκ Θεσσαλονίκης καὶ ἐπωλοῦντο ὄχι ὀλίγα δέματα ἀπὸ τὰ πολὺτιμα ὑφάσματα, γαλλικῆς κατασκευῆς, τὰ γνωστὰ ὑπὸ τὸ ὄνομα londrines καὶ ἠγοράζοντο καπνὰ τῶν περιφερειῶν Στρούμιτσας καὶ Πετριτσίου, τὰ ὁποῖα μέσῳ Θεσσαλονίκης ἐφορτῶνοντο διὰ τὴν Γαλλίαν. Ἦτο βεβαίως ἡ ἐποχὴ, ποῦ αἱ χιλιομετρικαὶ ἀποστάσεις ἦσαν ἄγνωστοι καὶ ἐμετροῦσαν τὴν ἀπόστασιν μὲ «τόσας ἡμέρας δρόμον». Οἱ Γάλλοι πρόξενοι μεταχειρίζονται τὴν λεύγαν, ἡ ὁποία φαίνεται ὅτι τότε ἀντεστοίχει πρὸς δρόμον μῆς ὥρας περίπου.

Καὶ ἐνῶ οἱ πρόξενοι ὀμιλοῦν περὶ Doglia, Oglia καὶ Doya καὶ οὐδαμοῦ ἀναφέρουν τὸ ὄνομα Δόλιανη ἢ Ντόλιανη, ἔχομεν μίαν ἀκριβεστέραν πληροφορίαν, ποῦ μᾶς δίδει ὁ Μελέτιος Μήτρου, ὁ διατελέσας Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ Ναυπάκτου - Ἄρτης, εἰς τὴν ὀγκώδη Γεωγραφίαν του, ἡ ὁποία ἐξεδόθη, ὡς γνωστόν, ἐν Βενετίᾳ τὸ 1728 ὑπὸ τοῦ συμπατριώτου του τυπογράφου Νικολάου Γλυκῆ. Ἴδου τί ἀναφέρει εἰς τὴν σ. 394 «...ἡ Στρούμιτσα πόλις τῶν Τριβαλλῶν εἰς τὰ πέρατα τῆς Μακεδονίας, μεταξὺ τοῦ Στρομῶνος καὶ τοῦ Ἀξιοῦ ποταμῶν, εὐρισκομένη εἰς κρημνώδες καὶ ἀπότομον ὄρος ἀπέχον ἀπὸ τὸ Σκιοῦπι ² τριῶν ἡμερῶν δρόμον· οὐ σμακρὸν ταύτης τελεῖται, περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ Σεπτεμβρίου μηνός, πανήγυρις περίφημος μὲ τὰς παντοδαπὰς ἀγοράς, Δολιάνη, ὀνομαζομένη.. πλησίον τούτων εἶναι τὸ Πετρίτσι, κωμόπολις...»

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ Ντόλιανης, Doglia, Oglia καὶ Doya· ἀλλὰ τὰ παλαιὰ ἔγγραφα ἀναφέρουν καὶ μίαν Ντόλιανην εἰς τὸν καζᾶν Βεροίας, ὅπου ἐπίσης ἐγίνετο ἔτησίᾳ ἐμποροπανήγυρις.

Ὁ διακεκριμένος συγγραφεὺς κ. Βασδραβέλλης εἰς τὸ Ἀρχεῖον Βεροίας - Ναούσης παραθέτει ἐν σελ. 12 ἔγγραφον ὑπ' ἀρ. 15 τῆς 29 Μαΐου 1627 τοῦ Ἱεροδικοῦ Βεροίας, ἐν τῷ ὁποίῳ μεταξὺ ἄλλων ἀναφέρεται τὸ ὄνομα ἐνὸς κακοποιοῦ Νίκου, ὅστις ἐφόνευσεν εἰς τὸν δρόμον τῆς πανηγύρεως Δόλιανης τὸν ἀστυνόμον Χαλῆλ καὶ εἶναι τιμωρητέος μὲ θάνατον...».

¹ ἦτοι 16 Ὀκτωβρίου 1796.

² Τὰ Σκόπια.

Καὶ ἄλλο ἔγγραφο ὑπ' ἀρ. 106 ἐν σελ. 86, ποῦ εἶναι σουλτανικὸς ὀρισμὸς ἐκδοθεὶς ἐν Ἀδριανουπόλει τὴν 29 Ἰουνίου 1684 καὶ ἀπευθυνόμενος πρὸς τοὺς ἱεροδίκας τῶν τεσσάρων περὶ τὴν Βέροιαν περιφερειῶν (καζάδων), ἀναφέρει μεταξύ ἄλλων ὅτι ὁ ἱεροδίκης Βεροίας Χαλῆλ ὑπέβαλεν ἀναφορὰν εἰς τὸν Σουλτάνον σύμφωνα μὲ τὴν ὁποίαν οἱ ἔμποροι Βεροίας μαζί μὲ τοὺς ἐμπόρους ἄλλων περιφερειῶν, κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν τῶν ἀπὸ τὴν ἐμποροπανηγυριν Μοσχολόρ¹, ἐνῶ κατηθύοντο εἰς τὰς ἐμποροπανηγύρεις Ἐλασσῶνος², Σερβίων καὶ Ντόλιανης, ὑπέστησαν ἐπίθεσιν τεσσαράκοντα ἢ πενήκοντα ληστῶν, οἱ ὅποιοι ἐλήστευσαν τὰ ἐμπορεύματά των καὶ τὰ τρόφιμα καὶ ἐφόνευσαν ἀρκετοὺς ἐξ αὐτῶν...». Περαιτέρω ὁ σουλτανικὸς ὀρισμὸς ἀναφέρει ὅτι ὁ Χασάν Τσαούς, ἐν συμπτῶσει μετὰ τῶν ἀρματολῶν τῶν καζάδων, κατεδίωξαν τοὺς ληστὰς καὶ οὕτω κατέστη δυνατὴ ἡ μετάβασις τῶν ἐμπόρων εἰς τὰς πανηγύρεις Ἐλασσῶνος, Σερβίων καὶ Ντόλιανης.

Αὐτὰ εἶναι τὰ ἐπίσημα «ντοκουμένα», τὰ ὁποῖα ὁμιλοῦν περὶ τῆς παρὰ τὴν Βέροιαν Δόλιανης καὶ τῆς εἰς αὐτὴν τελουμένης ἐτησίας πανηγύρεως. Ἄς ἴδωμεν τώρα ποῖαν Δόλιανην ἐννοοῦν οἱ διάφοροι ἔμποροι ποῦ ἐμφανίζονται εἰς τὰ ἔγγραφα τὰ δημοσιευθέντα εἰς τὰ Μνημεῖα Μακεδονικῆς Ἱστορίας καὶ εἰς τὸ ἐν Βενετία Ἑπειρωτικὸν Ἀρχεῖον.

α) (Μέρτζιου, Μνημεῖα, σ. 253). *Μαῖου 12-1698 Δυρράχιον*. Ὁ ἐκ Θεσσαλονίκης Δῆμος Καστρισίος γράφει εἰς τὸν ἐν Βενετία ἀνταποκριτὴν του «...ἂν ὀρίξῃς νὰ μοῦ στείλῃς μερικὸ πρᾶμα ἕως τὸν Ἀλασσῶνα καὶ ὡς τὴν Τόλιανην...».

Τὸ πρᾶγμα ποῦ ἐζητοῦσεν ἀπὸ τὴν Βενετίαν ἦτο: ὑαλικά, χαρτί, σῦρμα, βελόνες καὶ ἄλλα ψιλικά, ὡς ἀναφέρονται εἰς ἄλλα ἔγγραφα. Τὰ εἶδη αὐτά,

¹ Εἶναι τὸ Μοσχολοῦρι τῆς Θεσσαλίας (Μέρτζιου, Μνημεῖα Μακεδονικῆς Ἱστορίας, σ. 149, 451 καὶ τὸ αὐτοῦ, Τὸ ἐν Βενετία Ἑπειρωτικὸν Ἀρχεῖον σ. 264, 303 κέ.) Τὸ Μοσχολοῦρι τὸ ἀναφέρει καὶ ὁ Μελέτιος εἰς τὴν Γεωγραφίαν του, σ. 388: «κῶμη καὶ τόπος ὅπου γίνεται ἡ δημοτικὴ πανήγυρις περὶ τὰς 10 τοῦ Μαῖου μηνὸς ἀνά ἔτος» βλ. καὶ S v o r o n o s, Le commerce de Salonique au XVIIIe siècle σ. 210, ὅπου εἰς ἐκθεσίν του Γάλλου προξένου Gleize, ἀναφέρεται ὅτι ἡ πανήγυρις ἐγένετο εἰς τὰ μέσα Μαῖου.

² Περὶ ταύτης γράφει ὁ Μελέτιος ἐν σ. 389 τῆς Γεωγραφίας του: «Ἡ Ἐλασσὼν πόλις καὶ τὰ νῦν τιμωμένη εἰς θρόνον ἀρχιεπισκόπου καὶ ἐμπορίον περιφημον εἰς τὸ ὅποιον συνάζονται πανταχῶθεν ἄνθρωποι περὶ τὰς πρώτας τοῦ Αὐγούστου μηνὸς διὰ τὰς ἐαυτῶν παντοδαπὰς πραγματείας». Ἡ ἐμποροπανήγυρις αὕτη ἀναφέρεται πολλὰς εἰς τοῦ Μέρτζιου, Μνημεῖα Μακεδονικῆς Ἱστορίας, ἀπὸ τοῦ 1612 καὶ εἰς τοῦ αὐτοῦ, Τὸ ἐν Βενετία Ἑπειρωτικὸν Ἀρχεῖον. Εἶναι ἀκριβὴς ἡ πληροφορία τοῦ Μελετίου ὅτι ἐτελείτο τὰς πρώτας ἡμέρας τοῦ Αὐγούστου διότι ὁ Μιχαὴλ Γλυκὸς υἱὸς τοῦ τυπογράφου Νικολάου, γράφων εἰς τὸν πατέρα του τὴν 8ην Αὐγούστου 1676 λέγει ὅτι μόλις ἐπέστρεψεν εἰς Ἰωάννινα ἀπὸ τὴν Ἐλασσῶνα (Μέρτζιου, Τὸ ἐν Βενετία Ἑπειρωτικὸν Ἀρχεῖον, σ. 293).

τά «ψιλικά» ονομαζόμενα, δὲν εἶχον «πέρασιν» εἰς τὴν ἐμποροπανήγυριν τῆς Doglia ὅπου μετεφέροντο ἐκ Θεσσαλονίκης δέματα πολλὰ ἀπὸ Iondrigues, ποσότητες καφέδων, ἰνδικοῦ, cochénille (κοινῶς κρεμέζι) καὶ ἄλλα τινά.

Κατὰ συνέπειαν ἡ Τόλιανη, ποῦ ἀναφέρεται εἰς τὸ ἄνω ἔγγραφο, εἶναι ἡ τοῦ καζῆ Βεροίας καὶ μάλιστα, ἐφ' ὅσον πρώτη ἀναφέρεται ἡ τῆς Ἐλασσῶνος πανήγυρις καὶ κατόπιν ἡ τῆς Τόλιανης, ἔπεται ὅτι ἡ τελευταία θὰ ἐτελεῖτο μετὰ τὴν τῆς Ἐλασσῶνος, πιθανώτατα κατὰ τὰ μέσα Αὐγούστου.

β) (Μέρτζιου, Τὸ ἐν Βενετία Ἑπειρωτικὸν Ἀρχεῖον, σ. 274). 1727 Ἰουνίου 24. Ὁ Ἀναστάσιος Τακιτζῆς γράφει ἐκ Βιέννης εἰς Βενετίαν ὅτι ὁ Σταυρος Δήμου Ρακιτζῆς ἐχώρισε 412 φλωρίνια πρᾶγμα νὰ τὸ στείλῃ εἰς τὴν Δόλιανην».

Καὶ ἐδῶ ὑπονοεῖται ἡ Δόλιανη τῆς Βεροίας, διότι καὶ ἐκ Βιέννης ἤρχοντο ψιλικά καὶ ὑφάσματα. Μὴ λησμονῶμεν ἄλλως τε, ὅτι ἡ Doglia ἀπέχεν ἐκ Θεσσαλονίκης πλέον τῶν 100 χιλιομέτρων, ὅτι οἱ δρόμοι ἦσαν ἐπισφαλεῖς ἐξ αἰτίας τῆς παρουσίας πολυειδῶν ληστῶν καὶ ὤφειλον οἱ ἐκεῖσε μεταβαίνοντες νὰ συγκροτοῦν «καρβάνια» μὲ πολλὰ φορτηγὰ ζῶα καὶ ὄχι ὀλίγους συνοδοῦς, ἐν ᾧ εἰς τὰ δύο ἀνωτέρω ἔγγραφα γίνεται μνεῖα περὶ μεμονωμένης μεταβάσεως.

γ) (Μέρτζιου, Τὸ ἐν Βενετία Ἑπειρωτικὸν Ἀρχεῖον, σ. 279). 8 Σεπτεμβρίου 1728. Ὁ Κωνσταντῖνος Νικολάου γράφει ἐκ Λαρίσης εἰς Βενετίαν ὅτι ἔλαβε «τὴν γραφὴν μας μὲ φατούρα «χαταγίου¹ Χρυσοῦ» καὶ ἔδωκεν ὀρδινίαν τοῦ Σηλῦβεργου νὰ τὸ στείλῃ εὐθὺς στὴ Δόλιανη καὶ πηγαίνει καὶ ὁ ἴδιος ἐκεῖ».

Ὁ Σηλῦβεργος ἦτο παραλήπτης καὶ φορτωτῆς ἐν Κερκύρα, ἡ δὲ ἀποστολὴ τοῦ ἐμπορεύματος θὰ ἐγένετο, ὡς συνήθως, διὰ ξηρᾶς, ἦτοι μέσφ Σαγιαδός, Ἰωαννίνων, Μετσόβου, Θεσσαλίας, διὰ τὴν Δόλιανη τῆς Βεροίας. Εἶναι ἀδύνατον νὰ σκεφθῶμεν ὅτι ἕνας μεμονωμένος διαβάτης θὰ κατηθύνετο εἰς τὴν Doglia τοῦ Πετριτσίου, «θὰ ἐπῆγαινε γράφει καὶ ὁ ἴδιος ἐκεῖ» μόνος, κατάμονος.

δ) (Μέρτζιου, Τὸ ἐν Βενετία Ἑπειρωτικὸν Ἀρχεῖον, σ. 282). Φεβρουαρίου 6 1729. Ὁ Ἀναστάσιος Ρακιτζῆς ἐκ Θεσσαλονίκης ζητεῖ νὰ τοῦ στείλουν ἀπὸ τὴν Βενετίαν ἐμπορεύματα διὰ τὸ πανηγύρι τῆς Ντόλιανης, ἦτοι ψιλὰ πράγματα, μεταξωτὰ ρούχα, χαρτί, χάνδρες, μπογιές, σιδηρόσυρμα καὶ «νὰ τὰ στείλωμεν ἀπὸ Κορφοῦς καὶ θέλει νὰ μάθῃ ἂν πρέπει νὰ ἀγοράσῃ μαλλιά».

Καὶ ἐδῶ ἡ Ντόλιανη εἶναι ἡ τῆς Βεροίας, διότι πρόκειται περὶ ψιλικῶν,

¹ πολύτιμα ὑφάσματα μὲ χρυσὰ λουρά (Μέρτζιου, Μνημεῖα Μακεδονικῆς Ἱστορίας, σ. 213, 219, 231 κέ.).

τὰ ὁποῖα δὲν ἀναφέρονται ὡς πωλούμενα εἰς τὴν ἐμποροπανήγυριν τῆς Doglia καὶ διότι ζητεῖ νὰ μάθῃ, ἂν θὰ πρέπει νὰ ἀγοράσῃ μαλλιά, καὶ τῶν μαλλιῶν ἢ ἀγορὰ ἦτο εἰς τὰς ἐμποροπανηγύρεις τῆς Θεσσαλίας καὶ Δυτικῆς Μακεδονίας καὶ ὄχι εἰς τὴν Doglia. Καὶ ἕνας ἄλλος λόγος, διὰ τὸν ὁποῖον ὁ Ρακιτζῆς προώριζε τὰ ζητούμενα ψιλικά κ.λ.π. διὰ τὴν ἐμποροπανήγυριν τῆς Βεροίας, εἶναι τὸ ὅτι ἡ τῆς Doglia ἐτελεῖτο ἀρχὰς Ὀκτωβρίου καὶ δὲν θὰ παρήγγελλε τὰ ἐμπορεύματα ὀκτώ μῆνας προτῆτερα.

Κατόπιν τῶν ὡς ἄνω ἐκτεθέντων, νομίζω ὅτι κατεδείχθη ἡ ὑπαρξίς δύο ἐμποροπανηγύρεων ὑπὸ τὸ ὄνομα Δόλιανη, Ντόλιανη, Τόλιανη ἢ Doglia Oglia, καὶ Doya.

Ὁ διακεκρμένος ἐν Παρισίοις λόγιος κ. Ν. Σβορῶνος ὁ συγγραψας πρὸ δεκαετίας ἐν ἀξιολογώτατον σύγγραμμα - γαλλιστί - ὑπὸ τὸν τίτλον «Le commerce de Salonique au XVIIe siècle», ἐπὶ τῇ βάσει στοιχείων ποὺ ἤντησεν ἀπὸ τὰ ἀρχεῖα τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν, εἰς τὸ παράρτημα τῶν προσθηκῶν καὶ παροραμάτων, ἐν σελ. 395 γράφει:

«Il ne faut pas confondre le village Doliani du Kaza de Karaferia avec Doglia (Doliani) où se tenait la foire renommée....en effet la protection de cette foire est confiée à l'ayan de Petritsi et le géographe Meletios écrit: "non loin de Strumitsa on tient au début de Septembre une foire renommée qui s'appelle Doliani" et Beaujour aussi écrit: "Doglia, bourg situé dans le voisinage de Petrich".

Ὁ κ. Σβορῶνος συνιστᾷ νὰ μὴ συγχέωμεν τὴν Doglia μὲ τὴν Δόλιανη τῆς Βεροίας, διότι ἡ ἐμποροπανήγυρις ἐγίνετο εἰς τὴν Doglia παρὰ τὸ Πετριτσί. Ὑποθέτω ὅτι θὰ μεταβάλλῃ τώρα γνώμην καὶ θὰ παραδεχθῆ ὅτι δύο ἦσαν αἱ ἐμποροπανηγύρεις «ὁμώνυμοι».

Βενετία, Φεβρουάριος 1966